

۵۶

[illegible]

میداد استخوانی و قلم
سنگین و قلم
میداد قلم و قلم

من شکر القیاس استخرجہ

كل يوم من الايام عندي عادة

فان قيل ما الوجه في تسمية العرب اولادهم با نواع اسماء البهائم والنباتات كالكلب والحسن والكبد وكبد
والنروجر وغيره يا قلت الوجه انه من قاعده العرب في مجازاتهم ان من نسبته بالولد منهم كان سمي كما وقع عليه
لفظه في باؤي كروية ولم يستفح عليه احد الى ان ظهر الاسلام فبعد فيه كونه حسن الاسماء ونسبه في اسما
الانبياء والمرسلين فينبغي ان لا يستعمله عندهم خصوصا وبالله اسما خشنه تعالى على من استعمله في
سبط المتأخرين يحيى ومسندي شيخ الاسلام السبكي في حقه افندي احمد الله في

اذا كنت في حاجة مرسل
في رسل حكيم ولا توضحه
وانت بها كلف مغم
وزاك الحكيم والدرهم

4

[illegible]

سلطان عبدالحمید زلفاعیدہ
بینک بوز سکہ پی دی سند میر جھہ

698

نزدیکی بار کدراودر
ملک

Süleymaniye U. Kütüphanesi

Habdan Hüsnü R

İSKİ Hay

698

حمد مجید . و ثناء بیعد . اول حضرت احدیت اوزرین اولسون
عالی کم عدمدن سلك وجوده منسلک قلدی و کندونک قدره
بالغه سنی . و عجایب صنعی . بساط کافه نونن کو ستردی
و عقل عقلا سرادات . الوهیتند . عاجز و مختیر . و انواع
ذوی العقول معرفت ذات و صفاتند حیران و متفکر در . و صلوات
طیبات و تحیات زاکیات اشرف رسل و افضل انبیا اوزرینه .
اولسون که اول محمد مصطفی در صلی الله علیه و سلم . و دخی الی
و اصحابی اوزرینه اولسون که هر بری مشکات ملت و دین و صبح
یقین دور لر . رضوان الله تعالی علیهم اجمعین **اما بعد** بوبر
رساله و شریفه در که مرتب اولمشدر راه دین سالکینک و طریق
یقین طالبینک التماس لیه اهل حقك اعتقاد لری بیانند که
انرا اهل سنت و جماعت در لر . و دخی اهل زیغ و ضلالتک بطلون
اعتقاد لری بیانند که انلرم ضال و هم مضل در لر . و بوبر ساله
شریفه نک مسائلی لسان ترکی ایله مسطور اولدی . تا هر کشتی
مطالعہ سندن عسر چکیوب ترجمه ایدند دعا این لر . شروع
فی المقصود . ای طالب اسرار الهی بلکل واکاه اول که بوبر ساله

شریفه بر تمهید و ایکی باب و برخاتمه اوزرینه ترتیب اولمشدر
اما تمهید علم کلامک بعضی مسائلی بیانند در **باب اول** الهیات
و سمعیات و نبوتات بیانند در **باب ثانی** اهل بدعک بطلون
اعتقاد لری بیانند در **خاتمه** اهل قبله نک یتیم اوج فریق
اوزره تقسیمی بیانند در **تمهید** ای طالب حق بلش اول که
حق طلباید نلرایکی قسمدر . بری مستدلدر . یعنی حق .
دلیللہ اثبات ایدر لر . بری دخی مکاشفدر . یعنی حق ریاضتله
و تصفیہ باطنله . معلوم ایدینور لر . کلامک امدی . بوا یکی
طائفه شوندن خالی دکلدر که شریعتہ تابع اوله لریا اولمیلر .
امدی مستدلک شریعتہ تابع اولننه متکلمیندیلر . یعنی اهل
کلامدیلر . تابع اولمیلانه حکماء مشائیتین دیدیلر . و مکاشفک
شریعتہ تابع اولننه صوفیه دیدلر . اولمیلانه حکماء اشراقیتین
دیدیلر . و بو ذکر اولنان دورت قسمدن نیجه فرق مختلفه واقع
اولور . و صوفیه نک بعضی بلوکی ایکنی باین . و اهل کلامک
جمع بلوکی وعدد لری خاتمه ده ذکر اولننه کرکدر . انشاء الله
کلامک امدی برنسنه نک خارجن وجودی اوله . یا اولمیه . اولنه
موجود اولمینه معدومددیلر . پس مذهب حق اولدر که موجود
ایله معدوم اورتاسندن واسطه اولمیه . امدی موجود دخی
منقسم اولور . بر موجود . که انک اولی اوله . یعنی کندو یوغیکن

صکره دن اوله . و بر موجوده دخی که انک اولی اولیه . یعنی
هیچ بروقت اولیه که اول اولیه اکا قدیم و واجب الوجود دیرلر
وانک که اولی اوله اکا ممکن و محدث دیرلر . و ممکن دخی ایکی
قسم اوزرینه در . بر قسمه جوهر و بر قسمه عرض دیرلر . و بوجوه
و عرضدن هربری دخی نیجه قسم اولور . اما انلرک ذکر
بر مختصرده مناسب اولدوغی اجلدن ذکر اولندی **مسئله**
کلذلک امدی مفهوم وجود . یعنی اول معنی که لفظ وجوددن
فهم اولور . بر صفت در که جمیع موجوداتک مابیندن مشترکدر
زیرا بر شمدی بر شینک وجودنی یقین بیلورز . و تردد ایدر رز که
اول موجود واجب الوجود میدر . یا جوهر یا عرض میدر . اگر
وجود مشترک اولییدی . قطعاً تردد حاصل اولزدی . پس
بومعنی ایچون در که موجود . واجب الوجوده . جوهره . و عرضه
تقسیم اولندی . اهل اکثر قتنه هر شینک وجودی . ماهیتنک
اوزرینه زاید در دیرلر . کرک ممکن کرک واجب . و شیخ ابوالحسن
اشعری قتنه هر شینک وجودی ماهیتنک عینی در دیو بوردیلر
کرک ممکن کرک واجب . و حکما و اهل کلامک محققلری قتنه
ممكن ده زاید واجب ده . ماهیتنک عینی در دیرلر . یعنی حق
تعالی و وجودی ماهیتیه بر در زیاده . دکلدر . باقی موجوداتک
زیاده اولدوغی کبی بوند زیاده . دکلدر . و بومذهبک دلیلی قوی

و ظاهر در

و ظاهر در . زیرا که اگر وجود واجب زائد اولورسه لازم کلور که
وجودی ماهیتنه عارض اوله . پس وجود واجب محتاج اولور .
عوارضه و هر سنه که محتاج اولر ممکن اولور . و ممکن بر سببه
مضافدر . اگر اول سبب ماهیت اولیق اولورسه واجبک ماهیتی
موجود اولزدن اول موجود اولیق لازم کلور . شونک ایچون که
بر امر وجودینک سببیه موجود اولور . اگر اول ماهیتنک
غیری اولورسه لازم کلور که ذات واجب محتاج اوله بو خود
محالدر . اما قسم عدم بر در اهل حق قتنه عدم اکا دیرلر که
خارجدن وجودی اولیه اول حاله که معدومدر و معدوم شئی
دکلدر دید کلری . بومعنی دندر . و معدوم ایله منفی نلک
مابیندن فرق یوقدر . اما معتزله قتنه معدوم شئی در .
و خارجدن وجودی ثابتدر دیرلر . پس منفی اکا دیرلر که خارجدن
وجودی ثابت اولیه و اکا شئی دخی دیمزلر **مسئله** هر شینک
حقیقتی و ماهیتی اول سنه در که اول شئی اول سنه ایله
حاصل اوله . یعنی معلوم اوله و کندونک ما عدا سنه اول
سنه مغایر اوله . مثلاً حیوان ناطق انسانک حقیقتی
و ماهیتی در . یعنی انسان حیات ایله و نطقله انسان اولور .
مسئله بومسئله ماهیت بیاندن در . بودخی ایکی بحث اوزرینه در .
اولکه بحث اولدر که هر شینک ماهیتی اگر کندونک شخصی

و تعینی ایله قرشتی اوله جق اولورسه اکا ماهیت بشرط
 شی دیرلر و ماهیت مخلوط دخی دیرلر. اگر بی تشخیص
 وی تعین ملاحظه اولورسه اکا ماهیت مجرده و ماهیت بشرط
 لا شی دخی دیرلر. و اگر مطلقا ماهیت ملاحظه اولوب اول
 اول شیك تشخیص و تعینی ملاحظه اولمیجق اولورسه
 اکا ماهیت مطلقه و ماهیت بلا شرط شی دخی دیرلر. اما
 ماهیت مخلوط خارجین موجود اولور. ماهیت مجرده خارجین
 موجود اولماز. و ماهیت مطلقه هر ایکسی ایله بولنور. پس
 اندن معلوم اولورکه. ماهیت مشخصه مجرده ایله متباین اولور
 بریر جمع اولمز. و ماهیت مطلقه هر ایکسی ایله بیل جمع اولور
ایکینجی بحث ماهیتک تقسیمی بیاندن در حالیا شوندن خالی
 دکلدرکه ماهیت بسیط اوله یعنی انک جزئی اولیه یا مرکب اوله
 یعنی انک جزئی اوله. و بودخی شوندن خالی دکلدرکه مرکبک
 ترکیبی خارجین اوله. یعنی انک اجزاسی خارجین متمیز اوله
 بعضی بعضندن شمدی جوهرده مثلا انسان کی که روحله
 بدندن مرکبدر هربری. برندن متمیزدر. اما اکثر متمیز نک
 دلیلی نه در دیرمک ظاهر درکه بدن خرابا ولد قد نصک
 روح باقی اولور. و اعراضنه مثلا شکل مثلث کی که مرکبدر.
 اوج خطدن هر خطک وجودی بری برندن متمیزدر. **فروع**

در مباحث

در مباحث انقسام ماهیت یعنی بوفروع انقسام ماهیتک
 مباحثی بیاندن در کلدرکه امدی **فروع اول** ماهیت بسیطه
 بلدر. امدی ماهیت بسیطه اولدرکه جعل جاعل ایله اولیه
 یعنی بردوز یچنک دوز مسیله اولیه. اگر جعل جاعل ایله
 اولورسه البته بر سببه محتاج اولور. سببه محتاج اولن خود
 ممکن اولور. ممکنک خود احتیاجی جهتی امکاندر. امکان
 بر اضافتدرکه اول شیك کندودن غیرینه مقایسه ایله
 عارض اولور. و بو حالدن لازم کلورکه تحقق امکان یکی
 نشنه نک ملاحظه سیله حاصل اوله. بسایطده خود یکی
 نشنه اولمز. اولجق اولورسه لازم کلورکه مرکب اوله. پس
 امدی امکان بسا طئه عارض اولمز امیش **بوکا جواب** و بریلورکه
 امکان دد کلری اعتبار عقلی بر نشنه در. وجود نه نسبت
 بسایطه عارض اولور. اما اعتبار امر عقلی ایله بسایطده
 ترکیب لازم کلمز **فروع ثانی** ماهیت مرکبه بیاندن در. اگر
 مرکب قائم بنفسه اولورسه اول مرکبک بر جزئی مستقل
 اولق کرک یعنی اول جز قائم بنفسه اولوب باقی جز لر
 انکله قائم اوله. مثلا جسم هیولا در مرکب در که قائم بنفسه
 و صورت هیولا ایله قائم در انکچون که صورت هیولا ده
 حالدر **فروع ثالث** ماهیت متداخل الاجزا بیاندن در.

آمدی واجب و لازم در که فصل جنسک وجود نه علت اولی کرک
 مثلا انسان که مرکب در حیات دن و نطق دن حیات جنس انسان در
 و نطق انک فصلی در. و دیگر که نطق علت وجود حیات در.
 یعنی حیاتی نطق وجوده کتور. و بویله دکلدر که حیات دخی
 علت نطق اوله. اگر اولی اولور سه جنس نوع واحد منحصر
 اولی لازم کلور. و لایق دکل که هیچ بری علت اولیه یعنی
 البته بری برینک وجود نه علت اولی لازم در. نتکه فصل
 جنسک وجود نه علت در. و مستغنی اوله بوا یکی جزو ک هر بری
 غیریدن و بوا یکی جزو ترکیب متمنع اولور. لازم کلور که خارجیه
 ماهیت مرکبه حاصل اولیه. لکن بوا یکیدن ترکیب واقعدر.
 پس فصل علت جنس اولور. و هو المطلب. یعنی مطلوب دخی
 بودر **بوکا جواب** بویله ویریلور که ایکی علت دن مراد. مایوقف
 علیه الشئ فی الجملة اولی اولور سه. یعنی علت ناقصه اولی
 اولور سه جنس دخی علت فصل اولور. بو تقدیر اوزرنیه. و
 اگر مراد اول نسنه اولای معلولی واجب ایلیه. یعنی علت ثانی
 مراد اوله اختیار ایتدک که هیچ بری جنسندن و فصلندن اول
 برینک علتی دکلدر. شوکا بناء که جائزدر که فصل جسمه حلول
 ایلیه. مثلا قوای نباتی جسم نباتی ایله قائمدر که بونلردن
 هر بری برینک علتی دکلدر با وجود که هر بری برینه محتاجدر.

مسئله در بیان حکم امکان بو مسئله امکان حکمی بیاننده در که
 دورت بحث اوزرنیه مبنی در. کلدک آمدی اولکی بحثه ممکن
 اول نسنه کدر که انک وجودی وعدمی بر مؤثره محتاج اوله و انک
 علت احتیاجی انک امکانی در. انکیون که ممکن اول نسنه در که
 انک طرفینی مساوی اوله. یعنی طرف وجودی ایله عدمی برابر
 اوله. اول شیک ذاته نسبت بس بی مزج انک وجودی
 حاصل اولسی متمنع اولور. و انک مزجی انی موجود ایدیچی یا معدوم
 ایدیچی اولور. و بو مدعا بی بلکه دلیل احتیاج یوق اید و غی
 ظاهر در. و شک یوقدر که عالم ممکن در. و انک وجودی. و یا خود
 عدمی بی مؤثر حاصل اولمز. که اول مؤثره عالم صانع دیگر که اول
 ذات حق تعالی در جل و علا. و وجود صانع اثباتی هر
 بودلیل ایله اولور و بوا بده مطلوب اولن خود بو مطلوب اثباتی
 در که عالم ممکن در. صانع موجود اولمز. **بحث ثانی** ایکیچی
 بحث اولدر که هر نسنه که امکانه موصوفدر. یعنی ممکن در انک
 بر طرفی اولی اولیه. یعنی وجودی وعدمی بری برندن اولی اولیه
 یعنی وجود یله عدمی ذاته نسبت علی السواء اوله **بحث ثالث**
 اوجنی بحث اولدر که ممکن ماد امر که کند و انک مؤثرندن صدوری
 متعین اولیه موجود اولمز. و هرگاه که موجود اوله وجودی
 حالندن عدم قبول ایلمز. پس هرگاه که انک وجودی عدم قبول ایلیه

انك علتند صدوری واجباً ولور، و بوجوبه وجوب
 لاحق دیرلر **بحث رابع** در دنجی بحث اولدر که ممکن کند و نك
 حالته کیر و کند و نك مؤثر نه محتاجد را انچون که ممکنک علت
 احتیاجی امکانی در، و انك امکانی خود حالت بقا سندن اندن
 منفک اولمز، پس بوندن لازم کلور که، ممکن حالت بقا سندن
 محتاج اوله کند و نك مؤثر نه **مسئله فی بیان القدم** بومسئله
 قدم بیانده در، قدیم اکادیرلر که وجودی عدم ایله مسبوق اولیه
 یعنی اول نسنه نك وجودی عدم مدن ظهوره کلش اولیه وجودی
 دائمی اوله، و هر شی که قدم ایله موصوف اوله یعنی هر نسنیه که
 قدیم دییه لرا اول نسنه فاعل مختار دن صادر اولمز، انچون که
 هر نه که فاعل مختار در، اول بر نسنیه قصد ایدر، اند فضا که اول
 نسنه ایدر و شک یوقدر که قصد اندو کی حاله اول نسنه خود
 معدومدر، صکر وجوده کلور، پس اول قدیم اولمز، انچون که
 قدیم قصد له مسبوق اولمز، و جمیع اهل کلام اتفاق ایندیلر که
 حق تعالی ذاتند و صفاتند غیر قدیم یوقدر، اما معتزله
 حق تعالی ذاتی قدیم در، صفاتی حادث در دیرلر، **مسئله در بیان**
حدث و یعنی بومسئله حدوث بیانده در، کلاک امدی حادث
 شیک وجودی عدم له مسبوق اولدن عبارتدر، یعنی اول
 شی ذاتی عدم مدن وجوده کلش اوله، اول شی حادث دیرلر،

7
 وصفاتنه حدوث دیرلر، و بوجودنه حدوث زمانی دیرلر،
 و کاه حدوث بالغير تعبیر امتش اولورلر، که شی کند و وجودند
 غیر محتاج اولور، و اکا حدوث ذاتی دیرلر **باب اول مشتقات**
بر چهار فصل، فصل اول در مباحثات الهیات است یعنی
 اولکی باب دورت فصل اوزریندر، اولکی فصل الهیات بیانده در،
بحث اول حق تعالی نك وجود نه دلیل اقامت اتمک بیانده در،
 کلاک امدی دلیل اول بودر که، حادث اولن موجودات ذوات
 صفات ثابتند در، و شک یوقدر که بونلر ذاتلری و صفاتلری
 عدم مدن وجوده کلش در، اول عدم خود کند و کند و دن وجوده
 کلاک قابلیت یوغد و غی خود ظاهر در، لاجرم بر موجد و مؤثره
 محتاج اولور که، اول موجد و مؤثر ذات حق تعالی در،
 ایکنی دلیل اولدر که، حادثاتک ذاتی و صفاتی خود ممکنر، ممکن
 خود بر سببه محتاجدر، و لابد در که اول سبب، حق تعالی ذاتی
 اوله، اگر اول سبب حق تعالی ذاتی اولیجی اولورسه، لازم کلور که
 اول سبب بر سبب آخر دخی، و اول سبب آخره دخی الی غیر النهایه
 ضمیمه اوله، پس بوندن تسلسل لازم کلور، تسلسل خود باطلدر،
 و اگر ایکنی سبب اولکی سببه محتاج اولورسه دور لازم کلور،
 دور دخی باطلدر، و هر برینک بطلانی یعنی دور له تسلسل
 بطلانی کلام کتابرند بیان اولمشدر، بو مختصره، تطویل کلام

اولورد يوزگراولمندی. طالب اول کتابله مراجعت این کره
 تا که مقصود حاصل اوله **اوجنی دلیل** اولدر که خارجیه موجود
 وارد اکر اول موجود حق تعالی اوله مدعی ثابت اولور و اگر
 او خارجیه موجود اولن ممکن اوله حق اولور سه اول ممکنه
 خود سبب کرکدر نته که کچدی. آمدی اکر اول سبب واجب الوجود
 اولور سه کیر و مدعا مز ثابت اولور. و اگر اول ممکنه کیر و بر ممکن
 سبب اوله جمع اولور سه. بهر تقدیر کیر و تسلسل یا دور لازم
 کلور. و ایکی سنک خود بطلانی ظاهر در **بحث ثانی در معرفت**
خدای تعالی یعنی ایکنی بحث حق تعالی ذاتک معرفتی بیانند
 کلاک آمدی اهل کلام مذہبی اولدر که حق تعالی نک ذاتی
 کند و نک حقیقتی ایله بلمک میسر اولور. یا طریق الهام ایله
 و یا طریق ریاضت نفسله و یا تصفیه باطن ایله. و یا حق تعالی
 حقیقتی کلچیک ذاتند کیر و حق تعالی بر علم ضروری خلق اتمکله
 یعنی بر شنا سندن نک وجودند حق سبحانه و تعالی بر علم خلق
 این که حق تعالی حقیقتی اول علمه بیله. و حکما اختلاف
 اتمشدر و در میشلر در که **کما ینبغی** حق تعالی ذات شریفی
 بلکه طاقت بشر و فایتمز. انچونکه حق تعالی نک تصویری بدیهی
 دکدر. بالاتفاق یعنی حق تعالی ذاتی بلمک بی تأمل حاصل
 اولور. و قابل دکدر که حق تعالی نک ذاتی ایچون حد تعریف دیلر

و بمعنی ایچون در که موسی علیه السلام فرعونک جوابند **رب العالمین**
 ددی اول زمانه که فرعون حق تعالی ذاتند حضرت موسی
 سوال ایلدی. و ایتدی **فمن ربکم یا موسی** حضرت موسی
 علیه السلام ایتدی **رب العالمین** فرعون ایتدی **رب العالمین**
 کیمدر. حضرت موسی علیه السلام ایتدی **رب المشرق و رب المغرب**
وما بینهما ان کنتم موقنین پس فرعون اول مجلسه اولنله
 ایتدی که **ان رسولکم الذی ارسل الیکم لمجنون** یعنی فرعون
 ایتدی بن انک خدا سنک ذاتند و حقیقتندن سوال ایدرم
 اول بکا صفا تندن خبر و پر بدرستی مجنون دکلید رد دی.
 اگر حق تعالی ذاتند و حقیقتندن جواب میسر اولسه.
 حضرت موسی علیه السلام فرعونه حق تعالی ذاتند و حقیقتندن
 خبر و پر ردی. آمدی بکا متکلمین طرفندن جواب بویله در که
 بودلیل دلالت ایلر که **حق تعالی** حقیقتی طریق کشف ایله یا تصفیه
 باطن و یا الهام ایله معلوم اولیه. بلی انچون در که حق تعالی
 حقیقتی دلیل ایله و برهانله **بقر** بر باریط حقیقت جز
 و ترکیب دکدر. و حضرت امیر المؤمنین علی نک قولی رضی الله عنه
 قولی حکما قولند موافق در بوا یکی بیتده که بیوردی **شعر**
کیفیه المرء لیس المرء یعرفها فکیف کیفیه الجبار ذی القدر
هو الذی انشا الایماء مبتدعا فکیف یدر که مستحدث العدم

و امیر المؤمنین ابی بکر ک قولی دخی بر بیتن رضی الله عنه بیت
 العجز عن درک الادراک ادراک. و البحث عن سر الذات اشراک.
 بومذهبی مؤید در مسئله در تنزیه خدای تعالی یعنی بومسئله
 حق تعالی تنزیهی بیانند در. و تنزیه دن مراد اولدر که
 حق تعالی نبوی محال اولن سنه. حق تعالی ذاتند سلب
 ایلا کلا کدر. و بومسئله اون بحث اوزرینه در بحث اول
 اولکی بحث اولدر که حق سبحانه و تعالی واحد در یعنی بر در.
 و حقیقتی هیچ بر سنه به مماثل و مشابه دکلدر. پس بومذعایه
 دلیل نقلی قوله تعالی **لیس کمثله شیء** و دلیل عقلی اولدر که اگر
 حق تعالی غیره مشابه اولسه شک یوقدر که بر غیر شی ایله
 اول مشابه اولدوغنی شیدن ممتاز اولمق کونک اول بر غیر
 سنه ذات واجب اولمق درست دکلدر. زیرا فساد لازم کلور.
 اگر فساد ندر دیر سک فساد اولدر که شویله تقدیر این له که
 حق تعالی حقیقتی سایر حقایقه مماثل اولدی. یعنی سایر
 سنه له بکردی ایله اولسه امتیاز غیر اولیوب. حق تعالی نک
 ذاته مخصوص اولور سه ترجیح بلا مرجع اولور. و ترجیح بلا مرجع
 خود باطلدر. و اگر امتیاز غیر اولوب. حق تعالی ذاته مخصوص
 اولور سه اول تقدیر چه شوندن خالی دکلدر که یا ذاته داخل
 اوله یا خارج اوله. و اگر داخل اولجغ اولور سه ترکیب لازم کلور

و اگر خارج اولجغ اولور سه لازم کلور که حق تعالی نک امتیاز
 محتاج اوله. اول صفت حق تعالی خود احتیاجدن منزهدر. پس
 امدی معلوم اولدی که حق تعالی واحد در و هیچ بر سنه به مشابه
 دکلدر **بحث ثانی** حق سبحانه و تعالی جسم دکلدر. و برجهندن
 دخی دکلدر. و جمیع جماعت کرامیه به و مشبهه به مخالفدر.
 اما حق سبحانه و تعالی جسم دکل ایدوکنه دلیل ظاهر در. زیرا هر
 جسم مرکب محدثدر. اما جمیع دکل ایدوکنه دلیل اولدر که **جست**
 متناهی القدر اولور. یعنی انک مقداری معلوم اولور. و هر
 متناهی القدر ممکندر حق سبحانه و تعالی خود ممکن دکلدر **بحث ثالث**
 اوجنحی بحث حق تعالی بر مکان ممکن دکلدر. یعنی حق تعالی به
 مکان اولمز. انچون هر سنه که مکان اوله انک اجزای مکان
 اجزاسنه منقسم اولور. حق تعالی خود انقسامدن منزهدر.
بحث رابع حق تعالی جوهر دکلدر. انچون که جوهر اهل اسلام
 فتنه اول جزء دیرلر که قابل قسمت اولیه و جسم اندن مرکب
 اوله. و دلیل دینلذیکه حق تعالی جسم دکلدر **بحث خامس**
 حق سبحانه و تعالی عرض دکلدر. زیرا عرض اکادیرلر که قائم بذاته
 اولیه بلکه بر محله محتاج اوله انکله قائم اوله. پس بوندن لازم
 کلور که ممکن اوله. حق تعالی خود ممکن دکلدر **بحث سادس**
 حق تعالی مصور دکلدر. یعنی انسان و غیر حیوان کجی صورتی

و شکلی یوقدر. زیرا صورت خاصه. جسم در. حق تعالی
 خود جسمند منزهدر بحث **سابع** حق تعالی محدود دکلدر.
 یعنی نهایت یوقدر. زیرا نهایت جسمده اولور. و معدود
 دکلدر. یعنی عددی و کثرتی یوقدر. بونک دلیلی اثبات
 وحدانیت دن روشن اولور بحث **ثامن** حق تعالی برکیف ایله
 مکیف دکلدر. یعنی لوندن و رنگدن و طعمدن و لذتدن
 و رایحه دن و حرارتدن و برودتدن و رطوبتدن و پیوستدن
 و بونک غیری. کیفیاتدن منزهدر. زیرا بومذکورات عرض
 اقسامند در. حق تعالی خود عرض دکلدر بحث **تاسع** حق تعالی
 اوزرینه زمان کچمز. زیرا زمان دخی عرض اقسامند در.
 حق تعالی خود عرض دن منزهدر بحث **عاشر** حق تعالی نک
 علم و قدرتندن هیچ برسنه طشره دکلدر. زیرا بعضی
 بلك و بعضندن عاجز اولق. دلیل عجز و نقص در. حق تعالی
 خود عجز و نقصدن منزهدر مسئله در صفات ثابته ازلیه
 یعنی بومسئله حق سبحانه و تعالی صفات ثابته ازلیه سن
 بیان ایدر. و اول حقیقتدن پیدی صفتدر که. حق تعالی ذاتیله
 قائم در. اما حق تعالی ذاتی ایله اول صفات قیامی عرض
 ایله جوهر قیامی کبی دکلدر. زیرا عرض جوهرک غیریدر. اما
 بوصفات خدادن غیری دکلدر. خدا نک ذاتی دخی دکلدر.

پس لازم کلور که بوصفات حق تعالی اوزرینه زائد اوله.
 اما جوهر ایله عرض زیاده سی کبی دکل او شده اهل سنت و جماعتک
 قوی بودر که لا هو ولا غیره دیرلر. یعنی حق تعالی صفاتی
 ذاتک عینی دکل غیری دخی دکل. پس لازم اولر که حق تعالی
 غیری قدیم اوله و اول کسنتک کلامنک معنا سی بودر که ذات
 قدیم ده. نقد و کثرت محالدر. یعنی حق تعالی صفاتی ذاتی
 ایله واجب اولور. اما کندی نفسندن ممکندر و بومحال دکلدر که
 ممکن قدیم اوله هرگاه که ذات قدیم ایله قائم اوله قدیم دن
 جدا اولسی و اولیه صفت **اول قدرت** در یعنی حق تعالی
 قادر در ملت اسلامک اتفاقی بنوک اوزرینه در که حق تعالی قادر در
 برسنه ایتملوا و لیجاق کندی اختیاری ایله ایدر. بومعنی ایله که
 اگر برسنه اتمک استیه ایدر. و اگر ترک اتمک استیه ترک ایدر.
 حق تعالی بی اختیار سنه صادر اولر. انشدن حرارت صادر
 اولسی کبی. پس آمدی بوندن لازم کلور. عالم حادث اوله.
 زیرا هر سنه که فاعل مختار دن صادر اوله حادث اولور. و قول
 حکما بونک اوزرینه در که حق تعالی فاعل مختار دکلدر. بلکه موجب
 بالذاتدر. یعنی هر فعل که اندن صادر اولور بی اختیار صادر
 اولور دیرلر. و انلرک بولکل مندن لازم کلور که. عالم قدیم اوله.
 کلاک آمدی بومسئله نک تحقیقی. اهم معناتند در. زیرا

شریعت بونک اوزرنه مبنی در که حق تعالی فاعل مختار و قادر در
 و بونک دلیلی که حق تعالی قادر در و فاعل مختار در نقلی و عقلی
 اما نقلی قوله تعالی **والله على كل شيء قدير** و دلیلی عقلی اولد که
 اگر حق تعالی قادر و فاعل مختار اولسه صفات اجسام مختلفه
 اولزایدی. **امام فخر الدین رازی** حضرت تری رحمہ اللہ تعالی
 بوبرهانی شویله تصویر ایلشد که بر صلفتمده ایکی اوزمردانه
 متفاوتند. شویله که بری سیاه اولشد بری دخی هنوز کور
 و حال بو که جمعی احوال ایکیسی بیله برابر در اگر فاعل مختار
 انی بویله اختیار اتمسه ترجیح بلا مرجح لازم کلور و کتب کلام
 ایکن جوق دلیل ذکر ایلشد در که حق تعالی فاعل مختار در و انلک
 ذکر بو مختصرده لایق دکلدر. بونکه اکثفا اولندی **صفة**
ثانیته علم در بودخی ایکی بحث اوزرنه در **بحث اول** حق تعالی
 عالم در و بونک دلیل که حق تعالی عالم در نقلی و عقلی وارزد در
 اما دلیل نقلی قوله تعالی **والله بكل شيء عليم** و **الله يعلم ما فی السموات**
والارض و بعد ما تبءون و ما تکفون الی غیر ذلک و اما دلیل
 عقلی اول اولد که حق تعالی فاعل مختار در و فاعل مختار هر فعلی
 بی علم اشلز. و ایکنی اولد که حق تعالی حکیم در یعنی فعل که
 اندن صادر اولور محکم در و بر قاعد در و هر کسه که تأمل
 ایلیه **هیأت خلوقه** و کواکب ده و انلک حرکاتند و تفکر ایلیه

نشرع

تشریح اعضاده و انک منافعتن اول بیلور که انک مبدعی و خالق
 عالم در **بحث ثانی** حق تعالی کند و نک ذاتی بیلور ذاتن غیر
 دخی بیلور مجرد اندن و ماد یاندن. مجرد اندن ملوئکه کی
 و ماد یاندن اجسام و اعراض کی دلیل بودر که حق تعالی ماده
 جسمن مجرد در و هر سنه که مجرد اوله. واجبدر که کندی
 ذاتی اکیله. و سائر مجرداتی و اجسامی دخی اکیله. اگر بعضی
 موجوداتی اکیوب بعضن اکمیجی اولور سه نقصان اولور
 حق تعالی خود نقصاندن منزهدر **صفت ثالثه حیات در و جمیع**
علمانک اتفاقی بونک اوزرنه در که حق تعالی در یعنی درید
 و بونک دلیل عقلی و نقلی. اما دلیل نقلی قوله تعالی **لا اله الا هو الحي القيوم** و **الحي لا اله الا هو** اما دلیل عقلی اولد که
 جمادات نقصان فاحشدر و هر سنه که جماد در اندن علم و حکمت
 اولز. و دلیل دلالت ایدر که حق تعالی علیم و حکیم در و اهل
 سنت و جماعت مذہبی بودر که **حیات** بر موجودک صفتی در
 اول صفتله معلوما فی ادراک اتمکک جائز اوله و مقدور آت
 قدرت حاصل اوله. اگر حیات صفت موجوده اولسه حیثله
 جماد اورته سنه امتیاز اولمزدی. زیرا که علم و قدرت صفت
 وجود پیدر علت وجودی خود عدی **اول صفت رابع ارادت در**
 جمعی عقلا نک اتفاقی بونک اوزرنه در که حق سبحانه و تعالی

مرید در . اما معنی اراده ایتش در اهل سنت و جماعت
 قتل ارادت بر صفت حقیقه در که زاید در حق تعالی نك
 ذاتك اوزرینه . مغایر در صفات علم و قدرته . و مرید ترجیح
 ایدر بوصفیه کند و نك بعضی مقدور اتك اوزرینه اراده
 بعض ايله . و دلیل عقلی و نقلی اما دلیل نقلی قوله تعالی
 و یرید الله ان یحق الحق ویطل الباطل یرید الله ان یجعل
 بینكم و بین الذین عاد یتهم منكم موده و دلیل عقلی بود که
 فاعل مختار تخصیص ایلکلا کدر . کنده بعضی مقدور اتنی
 زیاده معین ايله . یعنی کند و نك بعضی فعلی زمان معین ده
 اید . و بعضی فعلی بر غیری زمانه دخی این بو خود ارادتش
 حاصل اولز . و اثبات اولندیکه حق تعالی فاعل مختار در پس لازم
 کلور که حق تعالی مرید اوله . و ارادت حق تعالی محدث دکلور زیرا
 هر حادثك وجودی موقوف در . ارادت تعلقی ايله اول حادثه
 اگر حق تعالی ارادت حادثه اولجغ اولور سه موقوف اولور .
 بر غیری اراده دخی . پس تسلسل لازم کلور . بر دلیل دخی بکه
 حق تعالی محل حوادث اوله بو خود متمنع در . دلیل دلالت ایدر
 حق تعالی محل حوادث اولز صفت خامسه سمع در اهل حق قتل
 حق تعالی سمع در . دلیل نقلی قوله تعالی ان الله هو السميع البصیر
 و الله سمیع علیم . قد سمع الله قول التي تجادلک فی زوجها

و بوکا بکزر ایا نك نهایی یوقدر . اما دلیل عقلی صاعرق خود
 صفت نقص در . حق تعالی خود نقص و عیب دن بریدر **صفت**
سادسه بصیر در مذهب اهل حق بود که حق تعالی بصیر در . دلیل
 نقلی قوله تعالی ان الله بصیر بالعباده و الله بصیر بما تعملون
 و دلیل عقلی منع ایلز که حق تعالی بصیر اوله . پس ثابت اولور که
 حق تعالی بصیر اوله . و بعضی شویله دیدیکه سمع و بصیر اثبات
 ایتکدن مراد اولد که حق تعالی سمع عانه و مبصرانه علمی اثبات
 ایتکدر . زیرا سمع و بصیر عین حاضری ادراک ایتکدر . کر که
 قول اوله و کوزله اوله یا اولیه **صفت سابعه** کلام در اهل ملتك
 اتفاق بونك اوزرینه در که حق سبحانه و تعالی متکلم در اما معنی
 کلامه اختلاف اندیلر . اشاعره نك و انلره تابع اولنلرک مذهبی
 اولدیر که . حق تعالی کلامی حرف و صوت دکلور که حق تعالی ذاتله
 قائم اولدیرلر . خلاف معتزله نك و خنابله نك و کرامیه نك
 زیرا انلر قتل حق تعالی کلامی حرف و صوت در . اما معتزله قتل
 صوت در که ذات الله دن غیری ايله قائم در دیرلر . و خنابله
 و کرامیه قتل صوت در که ذات خدا ايله قائم در دیرلر . و اشاعره
 دلیلی و انلر دن غیری اهل سنتك دلیلی بود که . اصوات و حروف
 حادثلر در متمنع در که . حادث حق تعالی ذاتله قائم اولر
 بلکه . حق تعالی کلامی انلر قتل اول نسند در . الفاظ دن

و معروفند مفهوم اوله که اکا کلام نفسی دیر لر، و مفهوم ازلی در
 حق تعالی ذاتیله قائمدر، مخالفین جانبدن سوال کلور که
 ایدر لر جمیع اصولی متفقدر که قرآن حق تعالی کلامیدر،
 و بوکا دخی متفقدر که قرآن بو الفاظ و بو اصوات در که
 بو معانی یر دلالت ایدر، انچون قرانی تعریف ایلشدر
 بانه کلام المنزل، لا عجز بسورة، یعنی قرآن بر کلام در که
 منزل اولشدر، کافر لی عاجز ایلک ایچون، و شک یوقدر که
 اعجاز لفظله در، معنی ایله دکل، و امام غزالی و حمد لله قرانی
 بویه تعریف ایتشدر، بانه ما نقل الینا بین دفی المصاحف
 تواترا، یعنی تواتر ایله یتششدر بزه اول نشنه که مصحفک
 ایکی جلدینک اورنه سند در، و شک یوقدر که اول نشنه که
 منقولدر حادثدر، زیرا که لفظ در که دالذ معانییه، پس
 لازم کلور که کلام خدا حرف و صوت اوله، و بر کلام که انک نفسند
 اولیه، و الا لازم کلور که قرآن کلام خدا اولیه، و اتفاق بونک
 اوزرنه در که قرآن حق تعالی کلامی در جوابی اولدر که کلامی
 حق تعالی اطلاق ایدر لر، یعنی حق تعالی ذاتی ایله قائمدر
 و دلیل اولدر که انبیاء علیهم السلام دن تواتر ایله بزه شویه خبر
 یتششدر که حق سبحانه و تعالی متکلمدر، یعنی حق تعالی کلام صفتیه
 ایله متصفدر، و بو معنی حق تعالی ذاتیله قائمدر قدیمدر

نته که کجادی، و الا لازم کلور که حق تعالی محال حوادث اوله و کلامی
 اطلاق ایدر لر، قرآن که منزل و مؤلفدر، اصوات دن و حروف دن
 بر دخی قائل اولور ز که اول منزل حادثدر، و کلام خدا میکل
 اول معنی یه ذات ایله قائم اوله حقیقتدر، و قرآن که منزلدر
 کلام خدا میکل مجازدر، و تحقیق اهل سنت و جماعت ایله
 معتزله ار الرنذ اختلاف واقع اولور، کلام نفسی اثبات ایدن
 حق تعالی انبیاء دن علیهم السلام اخبار متواتره و رود نه بناء
 دیر لر که اول کلام قدیمدر، و کسه که کلام نفسی اثبات ایلیمه
 دیر که کلام بو الفاظدر، و بو الفاظ حادثدر قدیم دکل، و انک
 قشند حق تعالی متکلم دیمک مجازدر، و بو مقامی اوکات و جملة
 بک کر کدر که، علما اختلاف ایتشدر، لفظ قرآن بعضدر میشاردر
 حق تعالی لفظ قرآنک صورتی، لوح محفوظ خلق ایلشدر
 و بعضی بر دخی دیمشدر که لفظ قرآن لفظ جبریدر، و بعضی
 دخی لفظ قرآن لفظ پیغمبر در صلی الله تعالی علیه وسلم، فریق اولک
 دلیلی قوله تعالی هو قرآن مجید فی لوح محفوظ فریق ثانینک
 دلیلی قوله تعالی لقل رسول کریم ذی قوه عند ذی العرش مکین
 مطاع ثم امین فریق ثالثک دلیلی قوله تعالی نزل به الروح الامین
 علی قلبک و بو مقدار بحث کلامی و قراندن ایراد اولندی
 هر کسه که بوندن زیاده طلب ایدر سه مطوله رجوع ایلیمه

والله اعلم **فصل** شول مسائل بیا نند در که اعتقاد متعلق
صاحب شریعتدن مسموع در **مسئله** حق تعالی دیدارن
کورمک یوم آخرتدن حق در ولا زمدرد. **اهل سنت** و جماعت
تقدیر دلیلی عقلی و نقلی ایله. **اما** دلیل نقلی قوله تعالی **وجوه یومئذ**
ناضرة الى ربها ناظرة مفسرین نظری رویت ایله تفسیر اتمشدر.
و حدیث نبوی دخی وارد اولمشدر که **انکم سترون ربکم کما**
ترون القمر ليلة البدر و بوحیث مشهور دره صحیح بخاریدن
مذکور دره. **و اکابر صحابه دن** یکری بر کسه بوحیثی نقل اتمشدر.
رضی الله عنهم. و بوندن غیری قرن اولدن اجماع امت بنوک
اوزرنه در اتفاق اتمشدر. **یوم آخرتدن** رویت حق تعالی و عل
واقع اولور. **وشول** آیات قرآن که رویتیه دلالت ایدر ظاهری
ایله محمولدر. تا ویله احتیاجی یوقدر. **اما** دلیل عقلی جواز
رویتدن بودر که. **حق سبحانه و تعالی** موجود دره. و هر سنه که موجود
اوله آنک رویتی جائز اولور. پس ایله اولسه حق تعالی رویتی
جائز دره. و بوموجود اتمدن بعضی وارد که رویتی جائز دره. **اما**
کورنمز. مثلا اصوات و طعوم و روایح و بونلره بکزرنه و ارسه
امدی بونلرک عدم رویتی انساندن حق سبحانه و تعالی بر سبیل
عادت خلق اتمشدر. یوخسه انلرک رویتی ممتنع اولدو غیچون
دکلدر. **لکن** حق تعالی رویتی بر مکاندن یا جهت مقابله ده.

یا انصال شعاع ایله یا ثبوت مسافه ده. میسر دکلدر. **خلاف**
مشتمله ایله کرامیه نک زیر انلر حق تعالی رویتیه قائل اولور.
مکاندن اولسون یا جهت مقابله ده اولسون. زیرا حق تعالی
رویتی سائر موجوداته قیاس ایدر لر. و بوقیاسه قیاس غایب
بر حاضر در لر. و بوقیاس ابدًا جائز دکلدر. **اما** اهل سنت و جماعت
ایدر لر حق تعالی ادمیلرک جسمندن بر سنه خلق ایدر که اول سنه
ایله حق تعالی بی مکان و بی جهت و بی مقابله کوردر لر. **وجه**
دیگر دخی بودر که. **امیر المؤمنین علی دن** رضی الله عنه منقولدر که
ایدر بزم روح مزبور غیری. **ادراک** دخی حاصل ایدر بعضی
نسنلره بی واسطه جسم هرگاه که روح علایق جسمانیدن مجز
اوله و روحک بوادر اکنه. **مکان** و جهت حاجت دکلدر **مسئله**
در بیان افعال خدای تعالی یعنی بومسئله حق تعالی افعال
بیانندن دره. شیخ ابوالحسن اشعریک مذهبی بنوک اوزرنه دره.
جمیع افعال عباد حق تعالی قدرتی ایله واقع اولور. قدرت
عبدک اصل بوندن مدخلی یوقدر. و بوکا دلیل عقلی و نقلی.
اما دلیل نقلی قوله تعالی **والله خلقکم وما تعلمون** و دلیل عقلی
اولدر که جمیع مقدوراته خود حق تعالی قادر دره. ننه که کجدری.
بو تقدیرجه اول فعلدن مؤثر دخی اولماق کرک. **والا** مقدور دره.
ایکی قدرت جمع اولق لازم کلور. **حق تعالی** خود نقصدن منزهدر.

واما الحرمينك و معتزله دن ابى الحسن بصرينك و حكمانك
 مذهبي بنوك اوزرنه دركه . جميعى افعال عبادك واقع اولور
حق تعالٰك قدرتيه اولور كه قولن خلق ايدر . يعنى حق تعالٰ
 عبادده قدرت و ارادت ايجاد ايدر . اندن صكره فعل مقدور
 قدرتي و ارادتي واجب ايدر . و بعضى علمانك و استاد ابي
اسحق اشقراني نك مذهبي بنوك اوزرنه دركه . حق تعالٰك
 قدرتي و عبدك قدرتي مؤثر در ديرلر و بومذهب جبريه قدر
 اورته سنده در . و صاحب صحايف بومذهب حقه قريدر دير
 و جمهور معتزله نك مذهبي بودر كه . قول كندى فعلنى كندى
 اختياريه ايجاد ايدر ديرلر . و دليل عقلى و نقلى ايله اثبات
 ايدرلر . اما دليل نقلى يوزايت وارد دركه عبدك فاعل مختار لغنه
 دلالت ايدر . قال الله تعالى من شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر
اعملوا ما شئتم و قل اعملوا فسير الله عملكم اليوم تجزى كل
نفس بما كسبت اليوم تجزون عذاب الهون بما كنتم تعملون
لتجزى كل نفس بما تسعى لم يكن من المصلين ولم نك نظم المسكين
فذر عوا العذاب بما كنتم تكسبون و بونلر بجزايات دخی
 جو قدر بوتمسكاندن جواب بودر كه . بوايات مذكوره دلالت
 ايدر كه قدرت عبدك كندى افعالنده مدخلی اوله بوندن لازم
 كلر كه افعال عبادى حق تعالٰ خلق ايلميه . و اهل سنت و جماعت

اگرچه كه قول كندى فعلنى ايجاد ايدر ديرلر . اما قول كندى
 فعلنك فاعلى و كاسبى در ديرلر . پس قولك كندى فعلندن
 فى الجملة مدخلی اولمى لازم كلور . و دليل عقلى بودر كه . قول اگر
 كندى فعلندن مختار اولسه و كندى فعلنى ايجاد ايلميه شول
 فعل كه اندن صادر اولور حرکات جمادات منزله سنه نازل
 اولور . و قول اول فعلن مكلف اولمز شو كه بناء بی اختیار
 صادر اولن فعلن تكليف قبیح اولور . و بوكا جواب بودر كه
 قول ده كه اختیار کلی اولمیه . و كند و نك فعلنى دخی ايجاد ايلميه
 لازم كلور كه قول ده هیچ اختیار اولمیه . و الا تكليف مالا يطاق
 اولور . كلاك امدى سن شویله بیلگه . اصول دین ده افعال
 عباد مسئله سن بیلگك غایت ايله اهمه مهتا ندند در . و بوفتك
 مسائلك مشكل مسئله سی در . و بومسئله ده علمانك سوزلری
 چوقدر . اما اهل قنندن اعتقاد راست و قول درست بودر كه .
 شول فعل كه قولدن صادر اولور كاه اولور كه قولك قدرتيه و ارادتيه
 صادر اولور . مثلاً آن صحیح المزاج كبی كه بریولا كتسه اول
 یورودوكی یولده كه اقدامك حرکتی واقع اولور كند و نك قدرتی
 و ارادتی ايله اولور . و كاه اولور كه قولك اول فعلده اختیاری
 اولمز حرکت ید شل كبی یعنی بر قولك الك حرکتی كبی انكپون كه
 بزیقین بیلورز كه اول شخص اوله ممكن در . اول فعلی ایتك و ترك

ایتمک اما بوا یکی شخصی ممکن دکلدر که اول فعلی ترک اید بیه
 بوسوز ظاهر در هر کس نه که عقلی وارد در بوسوزی تسلیم
 ایدر پس لازم کلدیکه قولک بعضی فعلی کندی قدرتی و ارادی
 ایلر اولور و بعضی بی اختیار اولور نته که بیلد اما قولک
 قدرتی و اصل ارادی و شعوری حق تئانک خلق اتمسیره
 و اراد تیلر اولور پس لازم کلور که هر قدرت که بنده دن صادر
 اولور اول فعل حق تئان قدرتند صادر اولور و بویه که
 اثرک صدوری سببک صدورند ندر و بوقاعده یه بناء
 هر فعل که بنده دن صادر اولور کندونک ارادی ایلر روا
 اولور اما حق تئانیه اضافت ایدر پس بوفع قدرت
 خلق اولد و غنه نظر حق تئانیه اسناد استه لرحیح در امدی
 بومعنی ایلر بنده نک فعلنه حق تئانک قدرتنک تأثیریدر
 دیمک حقدور و بنده نک قدرتنک تأثیریدر دیمک دخی حقدور
 و فعل بوا یکی اثر ایلر تمام اولور و بوی تحقیق علمانک و استاد
 ابی اسحاقک مذهبیه مؤید در و ممکندر که امام الحرمینک
 مذهبی بومذهب راجع ایلر تطبیق ایدر و بوی تحقیق عقله
 موافق و نقله مطابق در حق تعالی نک کما بنده و کلام رسول
 علماء را سخاین بویه خبر ویرمشد در و بوی کلام جعفر صادق
 دخی رضی الله عنه نقل اولمشد در و دیر لکه بوی تحقیق ابو حنیفه

دخی ایشد لمشد مسئله در مرید بودن خدای تئانک کایناترا
 یعنی بومسئله حق سبحانه و تئانک کائناتی مرید اولد و غین
 بیان ایدر کلدک امدی بلیک کرکدر که اشعری قتنه ارادتک
 معنای علمه موافق اولمقدور یعنی هر نسنه که حق تئانک
 وقوعن بله مراد اول نسنه نک وقوعیدر و هر نسنه نک که
 عدم وقوعیدر و معتزله قتنه ارادت امره موافق اولمقدور
 یعنی هر نسنه که حق تئان امر ایلر مراد در و هر نسنه که حق تئان
 امر ایلر مراد دکلدر چونکه اشاعره ایلر معتزله نک ارادت
 حق تئانده اصل لری معلوم اولدی ایه امدی سن بل که حق
 سبحانه و تئان جمعی کائناتک مریدیدر خیردن و شر دن ایمان
 و کفرین اشاعره قتنه و بوا یکی وجه ایلر معلوم اولور
 وجه اولد که حق سبحانه و تئان موجود در و بر سبیل اختیار
 جمعی کائناتک مبدعی در نته که ذکر اولمشد در و هر نسنه که
 ایجاد ایدر اول نسنه نک بر سبیل اختیار مریدی اولور پس
 بوندن معلوم اولدی که حق سبحانه و تئان جمعی کائناتک مریدیدر
 مطلوب دخی بودر وجه دوم اولد که حق تئان کافرک عدم
 ایمانی بیلور و اول کافر کفرله اولسه کرکدرانی دخی بیلور
 ابی جهل کی پس ابی جهلک وجود ایمانی ممتنع در اگر ابی جهلک
 وجود ایمانی جائز اولیدی حق تئانک علمی جهله منقلب اولق

عدم وقوعن بله مراد اولد

جائز اولوردی، امدی هر وقت که، ایمان ممتنع اوله اکارادت
متعلق اولمز، پس ثابت اولدی که هر سنه که حق تعالی مرادی
دکدر واقع اولمز، و هر سنه که مرادیدر، واقع اولور، و معتزله
ایدی حق تعالی بعضی کاشانی اراده اتمز ضرور، و قیاح، و کفر
و عصیان کبی، بوند خود جمله کاشاند ندر، بالافتاق مأموریه
دکدر، و هرگاه که مأموریه اولیه، حق تعالی مرادی اولمز،
پس لازم کلور که، بعضی کاشانی حق تعالی اراده ایتیه **برکاجواب**
بودر که مراد کفر اولمقدن و معاصیدن مأموریه اولی لازمه کلز
اول زمان لازم کلیدی که امر ارادتدن ایراد اولییدی، حال بوم
امر ارادتدن ایراد اولور، مثلاً زید کند غلامنه شراب ایچ دیو
امر ایدر، اما مقصودی امتحاندر ایچرمی ایچرمی حال بوکه ایچ
دیو ایلدی، اما ایچسن ارادت ایتیز، و بوند عکسی دخی
ممکندر، مثلاً ارادت ایدر که غلامی یوز فرسنگ یول یوریه،
اما امر تمامشدر، پس بوند معلوم اولدی که امر ارادتدن ایراد
مسئله هیچ برسنه حق تعالی واجب دکدر، زیرا واجب اولدر
انک تارکی مستوجب ذم اوله، اگر انک ترکی مستوجب ذم اولیج
اولورسه وجوب متحقق اولمز، و اگر حق تعالی برسنه واجب
اولسه دخی انی ترک ایلسه مستوجب ذم اولور، مستوجب ذم
اولی خود عین نقصاندر، حق تعالی حد ذاتندن خود بر محالدر

اما معتزله حق تعالی برنیچه سنه یی واجب کلور که بری لطفدر
وانلرک قتن لطف اول سنه دن عبارتدر که، حق تعالی عبادتله
وطاعتله قوی کند و بیه یقین ایدر، و معصیت ایله کند و دت
ایراغ ایدر، شول حیثیت ایله که مضطر کلز فعلیه یا ترکیه
ودخی مطیع ثوابی، و عاصیه عقابی، واجب کلور که حق تعالی
حق تعالی خود وجوبدن منزهدر **فصل نبوات بیاندر**
و بوند بش بحث وارد **بحث اول** معجزه نک امکان بیان ایدر
امدی بدکل که معنی معجزه بودر که، برسنه که خارق عادت اوله
اول سنه اشک و یا ترک ایتک برکسه دن صادر اوله که غیری
کسر لر اول ایشدن عاجز اوله لر، و لکن کلمه که اول ایشی
ایله بله لر، و بومکسه دعوی نبوت ائسه و کند و معجزه سنه دعوی
غلبه اوزرنه اولسه که برسنه ترک ایلسه که اول معجزه اولسه،
مثلاً برمدت یک یملی ترک ایلسه که غیر یلر که طاقت کتور مسار
حال بوکه حیاتندن قطعاً نقصان اولسه، و آتش یققدن منع
ایلسه و دخی بعضی سنه دلیل اشلسه، یا سائر جوارحله
شمدی لسانله اولن، مثلاً مفیبا ندن خبر ویرر که، اول سنه
بلمز مکر و حیلله بیلنور، فرضاً قیامتدن خبر ویرر، و جنتدن
و جهنمدن، و صراطدن، و حسابدن خبر ویرر، اما فعل جوارح
اولدر که شمدی صوبی اقمقدر منع ایدر، نته کیم حضرت موسی

ایله

علیه السلام منقولدر یا خود بر مقاری را سندن آب عظیم جاری
 اولور، نه کم بر پیغمبر مزدن علیه الصلوة والسلام نقل ایدر
 امدی بنی آمدن بوحالات واقع اولمز، مکر حق تعالی اول کسمه
 اول ایشه قادر ایلیمه. پس معجزه دن مراد بود در بحث **ثانی**
 بیر پیغمبر مریک بنوئی اثباتند در که محمد بن عبدالله بن
 عبدالمطلب بن هاشم در صلی الله تعالی علیه وسلم و انک بنوئی
 اثباتک دلیلی اوج وجه اوزرنه در **و خبر اول** اولدر که بزم
 پیغمبر مریک صلی الله علیه وسلم دعوی نبوت و معجزه کوستردی
 و انک اظهار معجزه سی بزه توانرایله یتشدی که موجب یقین در
 کلدک امدی انک معجزه سی اوج نوع اوزرنه در **نوع اول** قراند که
 بزه توانرایله یتششد که قرانی اول کتور مشدر و قرآنله تعدی
 دخی اتمشدر یعنی فصحاء قرآنله طلب معارضه ایلدی
 و آیات قرآن بود دعوی بی ناطقد **قال الله تعالی ان کنتم فی ریب**
مما نزلنا علی عبدنا فانتوا بسورة من مثله و قوله تعالی فانتوا
بعشر سور مفتريات و بومعنی به دلالت ایدر آیات چوندر
و اول زمانک فصحا سی اوج ایت مقداری کلامدن عاجز
اولدیلر و انلرک عاجز اولد قری دخی بزه توانرایله یتششد
نوع ثانی انک معجزه سندن شق قمر در یعنی یکی شق اولد غمی
و تسبیح حصی در دست او یعنی مبارک اوجی ایچندن

اوجن طاشلری تسبیح ایتدوکی و نالیدن ستون مسجد یعنی
 مسجد دیرکی، ایکلدوکی و **کلام ناقة و باقی حیوانات یعنی**
دوه سولیدوکی و غیری حیوانات سولیدوکی و کواهی دان
شاة مسومر که از من مخور که من زهر دارم یعنی اغولوشش
 قیون سولیدوکی که بندن یمیه که بکار زهر قاتد یلردیو و بونلردن
 غیری بوکا بکرز معجزه نک نهایی یوقدر اگر چه بونلردن هربری
 توانزه یتششد اما مجموعی دلالت ایدر که بزم پیغمبر مریک
 صاحب معجزه در **امیر المؤمنین حضرت علی نک رضی الله عنه**
و کرما الله وجهه شجاعتی و خاتم طایی نک سخاوتی کبی
 مشهور و معروف در **نوع ثالث** معجزه دن مفیبتادن خبر ویردکی در
 و بودخی ایکی قسم در **بررسی زمان گذشته دن یعنی کجش**
 زماندن خبر ویرمک و بردخی زمان ایتدن **یعنی کلجک زماندن**
 خبر ویرمکدر اما قسم اول قراندن **کجش پیغمبر لر قصه لری**
کبی که موسی پیغمبر علیه السلام و بنی اسرائیل قصه سی و قصه
ابراهیم علیه السلام و نمرود و قصه لوط علیه السلام و دخی
بوکا بکرز نه دکلر حکایتلر و ارایسه که قراندن مذکور اولمایانی
خبر ویردوکی مثلاً نجاشی نک فوت اولد و غندن رسول الله
صلی الله علیه وسلم خبر ویردوکی و داخی عباس رضی الله عنه
خبر ویردیکه سن خاتونکه بر مقدار مال ویردک که فلان سیرده

حفظ ايله که انی سندن و سندن غیري کسه بلیه . و مالک
مقدارن و عددن دخی تعیین اتمشدری و بونله بکر اخبار
دخی نهایتی یوقدر که بیورمشدری و ظاهر بود که بو خبر لری
کسه دن ایستمد یله و کتابن دخی او قمد یله شک یوقدر که
بو خبر لرانله غیب دن ایر شمشدر . انک معجزه سی در . اما قسم
ثانی که زمان آتیده ده اولجی واقعاتن خبر و رد کلری
قرانن و حدیثن ایکن چوق واقع اولمشدر . اما قرانن واقع
اولن مثل قوله **تعالى الم غلبت الروم في ادنى الارض وهم من بعد**
غلبهم سيغلبون و دخی خبر ویرمشدر **قل للخلفين من الاعراب**
ستدعون الى قوم اولى باس شديد تقابلونهم و یسالمون
و بو خبر ده واقع اولمشدر . ابی بکر الصدیق ايله ابی حنیفه حدیثه
ودخی قوله **تعالى وعد الله الذين امنوا منكم وعملوا الصالحات**
لنستخلفنهم في الارض يعني حق سبحانه وتعالى زمين كفاري عربيه
ميراث ويرر و انك ملك كنز ساكن ایدر . و بودخی واقع
اولمشدر . شویله که خبر ویرر لر عربدن مراد همان صحابه رسول
علیه السلام . اما حدیثن واقع اولان پیغمبر علیه الصلوٰة والسلام
بیورمشدر **الخلافه بعدی ثلثون سنة** یعنی سندن صکر مدت
خلافت او توزیلدر . هم شویله که بیورمشدری خلفاء راشدینک
خلافت لری او توزیل اولمشدر . و پیغمبر علیه السلام بیورمشدر که

اقتدا و بالذین من بعدی ابی بکر و عمر و نته که بیورمشدری
ایله واقع اولدی . یعنی ابی بکر و عمر . اقتدا ایندیله و دخی
پیغامبر علیه السلام بیور دیکه **يا عمار بن ياسر قتلک الفشة**
الباغية یعنی سخی کروه باغی اولدر سر کر کردر . واقعا یوم
صفین ده قتل ایندیله و دخی پیغمبر علیه الصلوٰة والسلام
بیورمشدر که **لا تقوم الساعة حتى تخرج نار من ارض الحجاز**
مصنعا اعناق الابل يبصر یعنی قیامت قومیزه الا شول وقت
قوپر که ارض حجاز دن بر او د ظاهر اوله نظر اولندقدن . دوه
برینی بکی کورنه انشاء الله تقا بودخی واقع اولسه کر کردر
و بونلردن غیري دخی آیات . و اخبار ایکن چوقدر . هر کسه که
اول آیات و اخبارک تمامی بک دیرسه . علم تفسیر و علم حدیث
مطالعه ایلیر اما **وجه دوم** اثبات بنو تندن اولدر که پیغمبر
علیه السلام اخلاقیله و افعالیله استدلال اولمشدر که بزه
تواتر ایله یتشمشدر . شویله که پیغمبر علیه السلام دن یالات
ایستمدمشدر . نه مهمات دنیا ده . و نه مهمات دین ده . اگر
اولسه و قشملری شهرت ویرر لردی . و دخی متاع دنیا دن
مدت عمری تمام اولنجیه دک اعراض اتمشدر . با وجود که قادر
ایدیلر . و سخالری خود اعلی مرتبه ده ایدی تاحق تقا انلره
دیدیکه **ولا تبسطها کل البسط** و دخی شجاعتملری نهایت ده

ایدی هرگز کسه دن یوزد و نذر و بچمه مشدر و بومعنی
دلالت ایدر که حق تعا و عذری ایه قوی القلب ایدی که قوله تعا
والله یعصمک من الناس و دخی افصح فصحا ایدی و اول زمانک
فصحی و خطبای جمله سی ^{لنک} و لال اولش ایدی شویله که
پیغمبر علیه السلام بیور مشدر و وات جوامع الکلم و دخی
اولد قاری ^{لنک} مرتقیدن متغیر اولما مشدر و حال بوکه شوکت
و عظمت و کثرت لشکر و نصرت زیاده اولشیدی و کند و لری
اغنیایه ترفع ده کو ستر لریدی و متواضع ایدیلر فقرایه و مساکینه
و بوصفات جمع اولمز مکر نبیاده ^{لنک} السلام و بوصفات
مذکوره بر پیغمبر میریزدن غیری بر آحد دخی واقع اولما مشدر
اما وجه سوم بر پیغمبر مزک نبوتی دلایلندن اولدر که
انبیای متقدمینه نازل اولان کتب سماویه ده مذکور اولان
اخبار در شویله که توزیته مذکور ذکره حضرت موسی علیه السلام
حقدن سوال ایدی یارب خبر ویر بکا که بند نصکر پیغمبر کوری
بنی اسرائیل حق تعا ایتدی که انی مبعث لهم نبیا من بنی اخوتهم
یعنی پیغمبر کوند رسم کر کرد رانله کیر و انلر قد شری اوغلرندن
و بنی اسرائیل قد شلرندن مراد اسمعیل پیغمبر در علیه السلام
و بویکلام شرح صحایفده مسطور در و تورتیک سطر اولسندن
مذکور در که ان الله تعا قال لایراهم علیه السلام ان هاجر ولد

نکون من ولد هانم یدن فوق الجميع و ید الجميع مبسوط الید
بالخشوع الیه یعنی براو غلن دو غره هاجر که انک اوغلرندن
بر کسه اولاکه انک الی جمعی سنک اوزرنه اوله و جمله نک الی
اکا خشوعله کشاد و هاجر اسمعیل پیغمبر علیه السلام و الله
و بعضی محمدک نبوتنه ظاهر در علیه السلام و انجیلده دخی
مواضع معتبره کشدر که برسی انجیلده اون درد بخنی صحیفه ده
شویله که بر پیغمبر کوند رسم کرک عیسی دن صکره که انک اسمی
احمد اوله و آیت قرآن بوکلامک مصدق در و مبشر بر رسول
یائی من بعدا ^{لنک} احمد علیه السلام نبوتک دلایلندن
و حقیقت نبوتک اثباتنده کافیدر بوندن دخی زیاده طلب
ایدنر مطولانه رجوع ایدن لر والله اعلم بحث سوم در عصمت
انبیا علیهم السلام یعنی اوجنی بحث انبیانک عصمتی بیاننده
جمهور علما ک اتفاقا بولک اوزرنه ذکره انبیای علیهم السلام
کفردن معصوملردن انلر جائز دکلدر اصلانه قصدله و نه
سهوله اما اشاعره کناه کبائر انبیای علیهم السلام نه عمد ایه
و نه سهو ایه جائز کور مزله اما کناه صفایر سهو ایه جائز کور لر
عمدله دکل جوق دلائل ذکر ایلشدر اما جمله سی ضعیف در
اولکه صوابدر بود لیل در که انبیای علیهم السلام عباد مخلصین
دندر مذهب خود مخلص اولمز شونچون که مذبذبه شیطان

اغوا ایدر. اما مخلصه اغوا این مره نه که حق تعالی بپورر.
 لا غوینهم اجمعین الا عبادك منهم المخلصین پس لازم
 کلور که انبیا علیهم السلام مذنب اولیه. و شول جماعت که انبیا یه
 عصیان جانی کورر. بر نیجه ایاتی تمسک ایدینورلر. اول ایاتدن
 برسی بودر که عفا الله عنک لما ذنبت لهم وقوله تعالی غفر لك الله
 ما تقدم من ذنبك وما تاخر و بوا یکی آیتده خطاب حضرت
 محمد. در علیه الصلوة والسلام. پس انبیا علیهم السلام دن
 صدور عصیان دلالت ایدر جواب بپورر که بوا یکی آیت بعضی
 سنه یه محمولد که فی ذکر انکونون ترکی اول کلمه و دخی حق
 تعالی شوقولیه استدلال ایدر لکه **فغصی ادم ربه فغوی**
 پس بوایت انبیا دن صدور معصیه دلالت ایدر. و شک یوقدر که
 ادم خود پیغمبر ایدی جواب بودر که ادمک عصیان نبوتدن
 اول ایدی. **ببدیل قوله تعالی اجتباه ربه فتاب علیه وهدی**
 و دخی استدلال آیتد لرحق تعالی شوقولیه که **ولقد همت به**
وهم بها لولا ان رای برهان ربه یعنی زلیخا یوسفه قصد
اندی. یوسف دخی زلیخا یه. قصد ایدی و شک یوقدر که.
قصد زنا معصیتد جواب بودر که یوسفک علیه السلام. میلی
 طبعی ایدی. البته رجالدن نسیایه واقع اولور. میل اختیاری
 دکل ایدی. معصیت خود میل اختیاریدر طبعی کلدور. و انلرک

مفسرین ان بیان
 اینست در حق

تمسکاتندن

تمسکاتندن بو مقدار ابراد اولندی. و هر کسه که دخی زیاده
 طلب ایدر سه. شرح موافقه رجوع ایلسون **ببحث جهاد**
 در تفضیل انبیا علیهم السلام ملائکه. یعنی در دخی بحث
 ملائکه اوزرینه انبیا علیهم السلام تفضیل بیان ایدر. اهل
 سنت و جماعتک مذهبی اولدر که. انبیای علیهم السلام ملائکه
 اوزرینه تفضیل ایدر لکه. اما معتزله ایله فلا سفه بپورر لکه
 خلا فجه در. دخی شاعر دن قاضی ابی بکر باقلاونی. و ابی
 عبد الله حلبی بپورر لکه. ملائکه علویه در. افضل در لر انبیا دن
 اما اهل سنت و جماعتک حجتی بودر که. اول ملائکه نک حضرت
 آدمه سجد ایتد کلری که حق سبحانه و تعالی خبر ویرر **واذ قلنا**
للملائکه اسجدوا لادم فسجدوا پس ادم افضل اولدی و ایکنی
 اولدر که حضرت ادم علیه السلام ملائکه دن اعلم ایدی.
 شوکه بناء که ادم علیه السلام جمیع اسمای بیوودی. ملائکه
 بلزردی. نه که آیت بوکا ناطقدور. قال الله تعالی **وعلم ادم**
الاسماء كلها و ملائکه دیدیلر که **سبحانک لا علم لنا الا ما علمت**
 پس ادم اعلم و افضل اولدی. و او جنبی حجتی اولدر که طاعت
 بشر صعب در. و زحمتلودر. و الحاصل دشوار غله حاصل اولور
 و طاعت ملائکه بپورر خلا فجه در. زیرا انلرک طاعتی طبیعی
 و جبلی در. پس طاعت بشر افضل اولدی. و انلرک مرتبه لری

طاعتی مرتبه لرینه کوره اعتبار اولور. اما مخالفینک
 مجتبی یعنی ملائکه انبیادن افضلدر. **دینارک** مجتبی بری
 بود که **لن یستنکف المسیح ان یكون عبدا لله ولا الملائکة**
المقربون یعنی عارا یتزمسح اللهک قوی اولمقدن. مقرب
 ملاکدخی عارا یتزلر اللهک قوی اولمقدن. پس سوق آیت
 اقتضا ایدر که ادنادن اعلاویه. ترقی اوله. پس ملائکه
 افضل اوله **بوکا جواب** شویله ویریلور که آیت فضیلت
 ملائکه دلالت اتمز. بلکه برعبری سنیه دلالت ایدر. یعنی
 اول سنه پی که. سیز عیسی نک الوهیتنه علت طوتار سز که
 اول علت بابا سز وجوده کلد و کیدر. اول علت ملائکه
 دخی کر کدر که. بونلری پدر. و بی مادر یعنی اتا سز و اتا سز
 وجوده کلمشدر. امدی نه عیسی عارا ایدر اللهک قوی اولمقدن
 ونه ملائکه مقربین که اول علت عیسانک او زرنه زیاده
 در لر. و مخالفینک بر مجتبی دخی بودر که. ملاک معلم پیغامبر
 در لر. زیرا حضرت جبرئیل پیغامبره علیهما السلام قران
 تعلیم اتدی. ایله اولسه شک یوقدر که. معلم متعلم دن
 افضلدر. بوخودا فضلدر دیر لر. بوکا دخی **جواب** شویله
 ویریلور که. بلی بز تسلیم ایدر که معلم متعلم دن افضلدر
 تعلیم ایتدوکی سنه ده اما بوندن لازم کلمز که مطلق افضل اوله

زیرا بر محل ده دخی ملک بنی یه دیدیکه **لودنوت انمله لا حترقت**
 یعنی بوندن بر بارمق اوجی مقداری ایدر و قدم بصرسم تحقیق
 یازم دیدی. ایله اولسه انبیا علیهم السلام. ملائکه دن افضل
 ایدر کای ظاهر اولدی. و بونلرک تمسکاتی بومقدار ایله اقضار
 اولندی **بمحت پنجم در کرامات اولیا** قدس الله اسرارهم.
 یعنی بشنی بمحت کرامات اولیا بیانند در. ابی الحسین بصری
 غیر جمیع معتزله کرامات اولیا بینه انکار اتمشدر. و جمعی
 اهل سنت و جماعت کرامات اولیا بی اثبات اتمشدر. الا که
 استاد ابواسحق موافقت اتمشدر معتزله بیه اهدی اهل سنت
 و جماعت ایدر لر که. کرامات اولیا واقعدر. دخی و قوی ثابتدر
 قصه مریم کبی که. مریم علیها السلام بی شوهر حامله اولمشدر
 و یانندن رزق حاضر اولمشدر. بر خود کرامتدر. و قصه اصحاب
 کهف کبی که. اوج یوز موقوف زینیل بر مغاره ده. باقی و سالمه قالدیلر.
 انلر خود پیغامبر دکل ایدیلر. و حضرت عمر رضی الله عنه منبره.
 خطبه او قورکن بی تقریب **یا ساریة الجبل الجبل** دیدوکی
 قصه خود معروفدر. و حضرت علی نک رضی الله عنه باب خیر
 قورددخی و بونلردن غیر اکر بونلور. و اکر **یا ساریة الجبل**
 خوارق عادات ایکن چوق کلمشدر. انکار ایتک مکابر در.
 اما منکرلرک تمسکی بودر که. دیرلر اکر کرامات جائز اولور سه

پیغامبر لک معجزه شدن ممتاز اولمز جواب بود که معجزه ده
 تحذی و دعوی نبوت واجب در کراماتن تحذی و دعوی لازم
 کل فصل در مباحثی که از صاحب شرع شنوده شد از حشر
 اجسام و آن چیزی که تعلق دارد باو یعنی بر فصل شول
 بخت لک بیانند در که اول بخت صاحب شرع در استدلش در
 حشر اجسام و حجت و جهنم و ثواب و عقاب و بخت ایمان
 و اسلام و توبه کبی بخت اول در معاد است یعنی اولگی
 بخت فوت اولد قد نصکم کیر و زنده اولمق لقدر آمدی اتفاق
 اهل سنت و جماعت اولد که حق سبحانه و تعالی آدم و غلظین
 اولد رک نصکم کیر و زنده ایدر و اجزای بدن تفرقه اولد قد
 صکم کیر و زنده جمع ایدوب زنده ایدر زیرا که صادق القول
 که پیغامبر در علیه السلام اندن خبر و یروب بویه دیدی
 و هر نشنه که صادق القول دیسه اول نشنه حق در
 و تا و یله احتیاج یو قدر و الا صادق القول صادق القول
 اولمز و عقلا قسته دخی حق سبحانه و تعالی موتایا حیا
 اتمک ممکن در زیرا اجزای میت قابلدر که جمع اوله
 وجه مخصوص اوزر و قابل حیا ندر اگر قابل اولما مش
 اولیدی بوا یکی صفتله متصف اولمز وجود اوله یعنی
 موتله حیات چونکه وجود اوله بوا یکی متصف یله متصف

اولیجاق پس وجود ثابند دخی اجرا قابل اولور بوا یکی
 وصف ایله انصافه و فاعل مختار خود موجود در دلائل
 قطعیه ایله ثابت اولشدر و جمیع ممکنات تحت قدر تندر
 مطیع و منقاد در و انک علمی جمیع اجزاء کائناتی احاطه
 اتمشدر و اجزاء میتی بعد التفرقه جمع ایدوب ایجاد و احیا
 اتمسند قادر در پس ثابت اولدیکه اموات کیر و زنده اولمی
 ممکن در کلاک اهدی صادق القول دخی خبر و یرمشدر و خبر
 توانزایله ثابت اولشدر که پیغامبر علیه السلام روز حشرده روح
 کیر و بدنه اعاده ایدوکن اثبات اتمشدر و قرآن عظیمه
 مواضع متعدده و وارد اولشدر که قیامت کوننده مرده لیر
 زنده اولور لردیو قال الله تعالی یحییها الذی انشاها اولمه
 وهو بکل خلق علیم یعنی زنده ایدر اول کسه که اول دخی
 زنده اتمشیدی حالا بوکا علیمدر یعنی اعاده روحه و بولم
 منکر لک جوابنده بیورمشدر که انردیمشدر ایدی
 من یحیی العظام و هی رمیم یعنی کیمدر اول کسه که کما کیر
 زنده ایدر حال بوکه او کما کیر رمیم یعنی چرومش یو رغ اولوب
 کتمش اوله و برایت دخی قوله تعالی هل ادکم علی رجل اذا
 مرزقم کل ممزق انکم لفی خلق جدید یعنی دلالت ایدم
 سزی برآره که خبر و یر و دیر که هرگاه که سز متفرق اوله سز

خلق اوله و انشا سنده یعنی
 و خلق ثانیه دخی علیمدر

غایت متفرق اولمقلقه • بدرستی که سیز خلق جدید اولور سر
 و بر آیت دخی قوله **تَعَالَىٰ اِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرَفَاتًا اِنَّا لَفِي خَلْقٍ**
جَدِيدٍ یعنی هرگاه که بزیوغ اولوز • و عظام و رفات اولوز
 بیز خلق جدید اولور • **هِيَ** یعنی اولرز • حق سبحانه و تعالی
 کافر لک سوزلرین رده ایدوب زنده اولمقلقی اثبات ایدی
 لاجرم بومقد ماتدن لازم کلور که • اولد که نصیحه زنند
 ایلکک حق اولور **بِحُثِّ دَوْمٍ** در جواز وجود **جَنَّتِ وَنَارٍ**
دَرِین احوال حال یعنی ایکنی بحث بو حال ده • وجود جنتی
 وجهنی بیان ایدر • پس مذهب اهل حق بودر که • جنت و جهنم
 بالفعل موجود لردر • و جنت ایله جهنمک وجودنه دلائل
 نقلی ایکن چوقدر • و اول دلائلدن برسی قوله **تَعَالَىٰ وَجَنَّةٌ**
عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ اَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ حق سبحانه و تعالی
 جنتدن • صیغه ماضی ایله خبر ویردی • یعنی حاضر لندی
 جنت متقیلر ایچون • پس بوزمان موجود اولمق لازم کلور •
 و بر آیت دخی جهنم موجود اولد و غنه قوله **تَعَالَىٰ فَاتَّقُوا النَّارَ**
الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ و بو آیتدن
 دخی لفظ ماضی ایله خبر ویردی • پس بالفعل موجود اولور
 و دخی حق سبحانه و تعالی حضرت آدم ایله حوا جنتدن ساکن
 اولدقلرندن خبر ویردی کندی قولی ایله **وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ**

انت **وَزَوْجَكَ الْجَنَّةَ** و آدمی جنتدن اخراج اندوکن دخی
 خبر ویردی قوله **تَعَالَىٰ اِهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا** پس بو آیات و بونلرک
 مانندی دخی نیجه آیات دلیل واضحدر • جنتک وجودنه
 و هرگاه که جنت موجود اوله • جهنم دخی موجود اولور • و
 ابی هاشمک و قاضی حبارک مذهبی بونک اوزرنه در که •
 جنت بالفعل موجود اولیه • اگر موجود اولجغ اولور سه دایم
 اولیه • انچون که حق سبحانه و تعالی جنتک وصفن ایدوب دیر که
اَکْثَرُ دَائِمٍ یعنی ماکول بهشت دائمی در • پس هر نسنده
 حق تعالی غیری اوله اول هالک در • نته که حق تعالی بورد
کُلِّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ و جنت خود حق تعالی غیری
 ایدکنه شبهه یوق • پس هالک اولمق کرک دائمی و لمامق کرک
 ایله اولسه لازم کلور که بو حال ده • یعنی بالفعل موجود اولیه
جَوَابِ شویله ویریلور که • معنی آیت بودر که • هر نسنه حد
 ذاتندن هلاک قابلد • الا حق تعالی ذات شریفی هلاک قابیل
 دکلد ربر **جَوَابِ دخی** شویله ویریلور که معنی **اَکْثَرُ دَائِمٍ**
 ظاهری اوزرنه جاری دکلد رانچون که ماکول بهشت بیکله
 فانی اولور • پس دائمی اولدی • پس معنی آیت بودر که هرگاه که
 میوه • جنت اکل اولسنه انک برنه بر میوه دخی حادث اولور •
 هر چند که معنی آیت بو اوله • انچون قابل اولیه که جنت طرفه العین ده

منعدم اولوب کیر و موجود اوله **بجی سوم در احکام ثواب**
وعقاب یعنی اوجنی بجی احکام ثوابی و عقابی بیان ایدن
 بلکه که اهل سنت و جماعتک مذهبی بود که قولک طاعتیه
 ثواب و یرمک حق تقادون فضل در **و معصیتی ايله عقاب**
 ایلک عدل در **امدی طاعت ایتکک حصول ثوابه دلیل در**
و علامت نیکیختی در وکل میسر لما خلق له یعنی افراد انسانند
 هر بری حاضر نمشد **بر تقیه** که کند و همچون مخلوق اولشد
 پس حق سبحانه و تعالی ثواب و یرمک مؤمن مطیع کند و وعد
 وفا ایدوب کیر و کند و قولیه که **ان الذین امنوا و عملوا الصالحات**
كان لهم جنات الفردوس نزلا خالدين فيها لا یبغون عنها حولا
و عذاب ایدر هر کافر معاند جهنم کند و نک و عیدی مقتضای
قوله تعالی ان الذین کفروا من اهل الکتاب و المشرکین فی نار
جهنم خالدين فیها و بوندن اول بیلور سنکه یوقر و کتاب
 اولندن کچمشد که مطیعک ثوابند **و عاصینک عقابند**
 هیچ سنه حق سبحانه و تعالی واجب دکل **اما معتزلیه مطیعک**
 ثوابی و عاصینک عقابی حق تعالی واجب دوتار لر **یعنی**
 طاعت و عبادت ایدنه البته ثواب و یرمک **و فسق و فساد**
 ایدنه البته عقاب ایدر دیر لر **و دخی دیر لر که حق سبحانه و تعالی**
 کند و نک قولک طاعت ایتک تکلیف ایلدی **نماز و روزه و حج**

و زکوة دخی بوندن بکر زنه و اریسه که غرض ایچونکه اول قوله
 عاید اوله **و اول غرض حصول ثواب در** و بوندن معلوم اولدی که
 مطیع ثواب **و عاصی به عقاب واجب در** و تمسک اید یور لر
 حق تعالی شوقونی که **و حور عین کا مثال اللؤلؤ المکنون جزاء**
بما کانوا یعملون و دخی قوله **تعا فن کان یرجو لقاء ربه** فلیعمل
علا صالحا و دخی قوله **تعا ان الابرار لفی نعیم و ان الفجار لفی**
عذاب بویاتک امثالی دخی آیات دلالت ایدر که عمل صالح ایدنه
 ثواب و یرمک حق تعالی واجب در دیر لر **جواب** شویه و یرمک
 وجه اولد که افعالک حق تعالی غرض یوقدر **و حکمت**
 دخی علت یوق **یفعل الله ما یشاء و یحکم ما یرید** مقتضا سنج
 چونکه قضیه بویه در **پس تکالیف شرع غرض ایچون اولمز**
 و حق تعالی اوزرنه دخی سنه واجب اولمز **و وجه ثانیدن**
 دخی شویه **جواب** و یرمک **بویات دخی بویاتک امثالی**
و جواب ثوابه دلالت ایلر **بلکه وجوب** و قوع لازم
 اولد و غنه دلالت ایدر لر **و عقاب عاصی ده دخی دیر لر که**
 حق تعالی واجب در که عاصی به عقاب ایلد **اگر واجب و لیحق**
 اولور سه عفو ایلکک جائز اولد و غنی تقدیر جه **عاصی ایلد**
 مطیع برابر اولور **زیرا هر ایکسنه ده عذاب اولمز** **پس عاصی**
 ایلد مطیع برابر اولق منافی عدل در **اتفاق بوندن اوزرنه در**

حق سخاوت و تقاعد در پس عفو جائز اولمز و بوندن غیری
 دخی تمسک ایدینور لر حق تقانک شوقولیه که و نسوق الحی
 الی جهنم و ردًا فاسق خود مجر مدر پس واجب اولدیکه فاسق
 جهنم داخل اوله جواب اول بود که مسلم و تمیز که عاصی
 مطیع ایله برابر اوله برابر اول وقت اولور که ایکی سنک بله
 ثوابی برابر اوله و شک یوقدر که عاصی نک ثوابی مطیع ایله
 برابر دکلدر جواب ثانی بود که آیات مذکوره و خوب عقابه
 دلالت ایلر بلکه وقوع عقابه دلالت ایدر اند زاع یوق
 مسئله مذهب معتزله بود که عاصیلردن هر کسه که جهنم کیره
 ابدالا بد جهنم قلوره ارق جهنم چقی یوقدر دیر لر
 و دخی حق تقانک شوقولیه تمسک ایدر لر که بلی الا بادخر کس
 ابدالا بودظ سیئه و احاطت به خطیثه فاولک اصحاب
 النار هم فیها خالدون و قوله تقا و من یعص الله ورسوله
 فان له نار جهنم خالدًا فیها و قوله تقا و من یقتل مؤمنًا
 متعمدًا فجزاؤه جهنم خالدًا فیها آیت اولان وجه تمسک بود که
 یعنی هر کسه که کناهی فی احاطه اتمش اوله اول اصحاب نار
 دندر ابدًا و ایکنی آیت اولدر که هر کسه که حق تقایه و رسوله
 عاصی اوله نار جهنم انکچون در ابدًا و اوجنی آیت اولدر که
 هر کسه که قصد ایله بر مؤمنی اولدوره انک جزاسی جهنم در ابدًا

و بواج آیت دلالت ایدر لر که اصحاب کبیره جهنم باقی قلور
 جواب شویله ویریلور که بو تمسکا تذکره خلوددن مراد مکث
 طویل دره زیر اللفظ خلوده مکث طویلی چوق استعمال ایدر لر
 بوندن دخی مکث طویل مراد در مسئله مذهب مرجیه و سلیمان بن
 مقاتل بود که فستاقه و فجاره عصیانلری ایچون عذاب اولمز
 بلکه عذاب همان کفار مخصوص در دیر لر و بر قی آیت ایله تمسک
 ایدر لر که مؤمن کناهاره عذاب اولمز همان کفار مخصوص در
 دیر لر اول قوله تقا انا قد اوحی الینا ان العذاب علی من کذب
 و تولى و ثانی قوله تقا فانذرکم نارًا تلظى لا یصلیها الا
 الا شقی الذی کذب و تولى و بواج دلالت ایدر که عذاب
 همان کفار مخصوص اوله انکچون که اول آیت دلالت ایدر که
 رسوایی خزی کفار ایچون اوله بود لیل ایله که یوم لا یخزی الله
 النبی و الذین امنوا معه و ایکنی آیت دلالت ایدر که ماهیت
 عذاب اول کمنه لر مخصوص در که پیغمبری تکذیب ایدر لر
 و اوجنی آیت دلالت ایدر که جهنم کیرمز الا اول شقی دن
 شقی کمنه که پیغامبری تکذیب ایدر و باعراض ایدی پس
 لازم کلدیکه عاصیلر یعنی مؤمنلر کناهارلری جهنم کیرمز لر
 جواب شویله ویریلور که بواج بر قی آیات ایله معارضه
 اولور اول آیت دلالت ایدر لر که عصان دن بعضی جهنم کیرمز

واحادیث صحیحہ دخی ایکن جوق وارد اولشد رکه . عصات
 مؤمنین دن بعضی جهنمه گیر لر دیو . پس بره یقین کلز که .
 البته مؤمن عاصی جهنمه گیر مز جنته گیر دیو حکم اید وز
بحث چهارم در اثبات عفو یعنی در دینی بحث عفو اثباتی
 بیانند در . یعنی اهل عقاب بدن عقاب ساقط اولق بیانند در .
 اهل سنت و جماعت مذهبند عاصیاردن . عذاب عفو اولق
 جائز در . بر نیجه وجهله . اول قوله **تغافوا** و **هو الذی یقبل**
التوبة عن عباده ویعفو عن التیات و دخی قوله تعالی
او یوبقهن بما کسبوا ویعفو عن کثیرا یکنی اجماع امت ایل
 شؤك اوزرنه که . حق سبحانه و تعا عفو در . و حق تغافك
 غفرانی اول وقت متحقق اولور که . عقابی ترك ایدوب عذاب
 ایلیه کنا همچون . کرک اول کناه صغایردن اولسون . کرک
 کبایردن اولسون . او جنی حق تغافك شو قولیه که **ان الله**
لا یغفر ان یشرك به ویغفر ما دون ذلك لمن یشاء یعنی
 یار لغز شول کنا هیکه شرکدن غیر یدر . کرک کبایر کرک صغایر
 توبه دن صکر شرکی دخی یار لغز . یعنی بر مشرک شرکی ترك
 ایدوب . حق تغافی بر بیلوب توبه ایتسه . حق سبحانه و تعا
 کمال کرمندن اول کسه نک توبه سن قبول ایدوب یار لغز
مسئله اهل حق قتن رسولك و انبیاءك و اخبار عبادك

عاصیاردن . و اهل کبایر ایچون . شفا عتاری ثابت اولشد
 احادیث صحیحہ ایله خلاف معتزلیلرک . بو خلاف دخی مبنی در
 جواز عفو . و مغفرت . نته کیم کج دی چون دلائل سابقه
 بی شفاعت شفیع دلالت ایلد یار . جواز عفو و مغفرت بطریق
 اولی که شفاعت شفیع ایلیه . عفو و مغفرت . جائز اولد و غی
 خود کون کبی روشن اولدی . بر مز دلیلر قوله **تغافوا** **ستغفر**
لذنبك وللمؤمنین و المؤمنات الایه . و الا کافر لردن شفاعتی
 نفی ایل کلک جهتی اولمز . و بر دلیل دخی حدیث صحیح در که
 پیغامبر علیه السلام بیورر **شفاعتی لا اهل الکبایر من امتی**
 و بو حدیث مشهور در . بلکه شفاعتدن احادیث کثیره . متواتر
 المعنی ایکن جوق واقع اولشد در . و معتزله دیر لکه . عفو
 ایل کلک صغایردن در . مطلقا و کبایردن توبه ده صکر
 شفاعت ایل کلک ثواب زیاده لکی ایچون در . بو کلام فاسد در
 ایک وجهله . اول بودر که . ثواب و مرتکب صغیره که کبایردن
 اجتناب ایلیه . مستحق عذاب اولمز انلرک قتن . پس انلردن
 عفو ایلک بی معنی اولور . وجه ثانی بودر که . آیات و احادیث
 دلالت ایدر که . معنی شفاعت عفو طلب ایل کلک در . ثواب
 زیاده لکی دکلر **بحث پنجم** یعنی بشیخی بحث کافر لره عذاب
 قبر اولد و غی عصات مؤمنینه عذاب قبر اولد و غنک بیانند در

بلکل که عذاب قبر میکند. و صادق القول و قوعندن خبر
 و بر مشدد. پس بودند معلوم اولدیکه عذاب قبر موجود در
 کلک امدی حالیا شوندن خالی دکلدر که. قبر عذاب یارو حه
 اوله یا خود معیت ایله روحله بدنه اوله. و یا خود بی روح
 بدنه اوله. اوچر دخی جائزدر. امدی روحه اولدوغی خود
 ظاهر در. انچون که بدن خراب اولد قد بضکم. روحله نفس
 باقی قالورلر. و اگر روحله بدنه اولورسه بودخی جائزدر
 انچون که بوجه ما علاقه روح بدندن مفارقت ایتما سی
 رواد. پس اول علاقه واسطه سیله روحله بدن عذاب
 طویار. و بطور یقلق حق تعالی قدرتی تأثیری ایله اولور.
 و دخی رواد که اول عذاب طویمقلق حالی نوم حالته مشابه
 اوله. و اگر بی روح بدنه اولورسه جائزدر که. حق تعالی
 بر نوع حیات خلق این. اول عذاب دویدوغی مقداری.
 و بومقدار حیات اضطراب. و تحریک لازم دکلدر. حتی شول
 کسه که. صویه غرق اولور و یا هواده اصیلور بوالهی دوبار
 اما صادق القول که انک و قوعندن خبر و بر مشدد. قرآن
 مواضع متعدده مذکوردر. اول آیت قوله تعالی النار یعمضون
 علیها غدوا و عشیا و یوم یقوم الساعة ادخلوا ال فرعون
 شد العذاب و بوایت قیامتدن اول بعد الموت عذاب

اولمنه سنه صراحة دلیلدر. و ایکنی آیت قوله تعالی اغرقوا ادخلوا
 ناراً الایة. و حرف فاققیب ایچون در. پس احوال نار اذراقت
 عقبجه در قیامتدن اول. ادخال نار خود عذاب قبردر.
 و اوچن آیت قوله تعالی قالوا ربنا امثنا اثنتین و احییتنا اثنتین
 فاعترفنا بذنوبنا و بوایه دلالت ایدر که. قبرده حیات اوله
 موت ده اوله. و آله که ایکی کوزه زدن اولمقلق و ایکی کوزه
 اولمقلق متحقق اولمزدی. اما بواسطه دلالت قوی دکلدر. و کتب
 احادیث ده جوق یرده مذکوردر صحیح بخاری و مسلم و ترمذی
 کبی. و بونلردن غیری کتابلر ده. دخی که عذاب قبر حقدرد.
 و اول حدیثلردن بری بودر که. قال رسول الله صلی الله علیه و سلم
 استنزهوا عن البول فان عامة عذاب القبر منه و بری دخی
 بودر که القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفرة النيران
 مسئله سؤال منکر و نکیر حقدرد که. انلا را یکی ملک در قبر.
 کلورلر. دخی حق تعالی و پیغامبردن سؤال ایدرلر. سید ای
 شجاع ایدر. اطفاله دخی قبرده. سؤال اولور. و بعضیلر
 انبیایه دخی سؤال اولور دیرلر. و بوحکم ایت قرآنله ثابتدر
 قال الله تعالی یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت الیه و مفسرلر
 بوایتی منکر و نکیر حقدرد کلشدردیرلر. و احادیث صحیحیه
 دخی وارددر. برسی بودر که ذکر اولور. قال النبی علیه السلام

اذا قيل له من ربك ومن نبيك وما دينك فيقول ربي الله
 وديني الاسلام ونبى محمد عليه السلام وقال النبي عليه السلام
 اذا قبر الميت اتاه ملكان اسودان ازرقان يقال لاحدهما
 المنكر وللآخر التاكيد **ازرق العينان** الى اخر الحديث بحث
 ششم النبي بحث باقى سمعيات بياننده در صراط و ميزان
 و احوال جنت و جهنم كبرى قلند انچه و قلند كسند در
 اهل جنت انك اوستند كچر لر اما اهل جهنم كچر كن اياغى
 طائر ينوب دخی جهنم دوشر و بوحكم احاديث صحیح
 ايله ثابت اولمشدر برسى بوحديث دركه پيغامبر عليه السلام
 بيورر اذا بذل الارض بالارض كان الناس على الصراط
 و برى دخی بومعنيده بوايتدر وان منكم الاواردها كان
 على ربك حتما مقضيا الآية كان ورود المؤمنين النار
 مرورهم على الصراط و بونلردن غيرى احاديث ده دخی
 چوق ذكر اولمشدر اما ميزان اول نسنه ديرلر كه نسنه
 طارته و قيامت كوتند ممكندر كه برتر از اوله انبكه
 صحيفه اعمال دارتله تاكه تفاوت اعمال معلوم اوله
 و بومعنى نص قرآن ناطقدر قوله **تعا فاما من ثقلت موازينه**
فموفى عيشته راضية و اما من خفت موازينه فامه
 هاوية الآية و بومعنيده آيات و احاديث ايكن چوق

وارد اولمشدر و علمادون بعضيلر تاويل ايدوب ديديلر كه
 ميزان بر فرشته دركه حسنات ايله سيئاتى مقابله ايدر
 بودخى ممكندر اما احوال جنت و جهنم دخی امر ممكندر
 نفسنده انچون كه رياض تازه و حديقته مثمره كه انده انواع
 انهار جارى اوله و دخی انده غلمان موجود اوله ممكندر
 و بومعنيده آيات و احاديث جو قدر و دخی بر وادينك
 وجودى كه انده نيران و سلاسل و اغلال اوله كه خلوق انلك
 ايله معذب اولالرحمال دكلدر و مخبر صادق القول خبر
 و يرمشدر حقدر و الاصادق القول صادق القول **باب**
هفتم فى حقيقة الايمان يعنى يدخى بحث حقيقت ايمان
 بيانندن در كلك امدى لفظ ايمان لغتنه مخبرك حكمتى
 يعنى خبر و يرچينك حكمتى قبول ايلكه و دخی سوزنه بون و ير كه
 دخی راست كوى سيلوب اينانغه ديرلر نته كه قرآن عظيم ناطقدر
 قوله **تعا وما انت بمؤمن لنا ولو كنا صادقين** و شريعتده
 لفظ ايمان عبارتدر تصديق مخصوصدن كه اول تصديق قلبى در
 و دخی خبر بر سوله تصديق ايتكدر اول نسنه ده كه تعيين ايله
 بلنمشدر يعنى تحقيق معلوم اولمشدر كه اول نسنه حضرت
 عزتدن كورمشدر صلوٰة خمس و صوم رمضان و ادا زكوة
 كبرى و دخی بونلره بگزرنه وارسه و اگر بر نسنه اول كوردى

دیو یقین کلمه منکری کافر اولمز. شویله که بعضی صحرمت نیدم
 و حرمت گوشت حماره و حرمت گوشت دوماهه انکار اندکری کبی
 و دخی بونله بگز نه وارسه که منکری کافر اولماز. و بومقامه
 بلك کرکدر که. بو تصدیق قلب مؤمن. و خبر رسول علیه السلام
 همان کیر و اول تصدیق در که ایمانك معنی لغوی سنه ذکر
 اولمشدر که. زبان فارسیده کرویدن. و راست کوی داشتن
 دیکدر. یعنی مسلمان اولوق دخی اول مخبری راست کوی بلکدر.
 دخی تکذیبك مخالفیدر. یا بومعنی مذکورک او زرنه دخی زیاده
 اوله. اما ظاهر مذهب سلف بودر که همان کیر و اول تصدیق در که
 ایمانك معنی لغوی سنه دینلمشدر. انک او زرنه زیاده معنی
 یوقدر. و مذهب سلفه نظر علما ایمانده بو الفاظی اختیار اندیکر
 کرویدم. و باورداشتم. و راست کوی داشتم محمد رسول الله را.
 یعنی ایمانه کلام. و ایناندم. و راست کوی بلام محمدی که اول
 محمد صلی الله علیه وسلم اللهم رسولک سنه زرده که خبر ویردی.
 و بومعنی عوامه ده معلومدر. خواصه خود بطریق اولی.
 و بعضی کسنلر همان ایتدیکه. ایمانك معنی لغوی
 دکلدر. بلکه بر معنی دخی وارد که. اول معنی لغویدن زیاده
 در که. اول معنی معنی تسلیمدر. یعنی حکم رسولی قبول ایلکدر.
 و اول حکم بون ورمقدر. اما حقیقتک نظر قلسک بودخی کیر و

همان معنی لغوی ایماندر. بولغوی اختلافی چون شهر هراتن
 برفته عظیم اولمشدر که. تحریر و تقریر قابل دکلدر. و مذهب
 جهم بن صفوان بودر که ایمان معرفت الله دردی فقط بومذهب
 باطلدر. و الا کافر لدخی مؤمن اولوق لازم کلور. زیرا انلردخی
 حق تقایی بیلور لر. و الله وارد ردیر لر. و مذهب بعض فقها
 معرفت رسولدر. علیه السلام. اول سنه ایله که. حق تقادت
 کتور مشدر. دینده یقین ایله. یعنی حضرت رسول علیه السلام
 دین علمنده. حق تقادت کتور دوکنه تمام یقین کلوب قطعاً کوکنه
 شک کتور میوب. اینانوب رسولی انکله بلکدر. و اکثر علماء سلفک
 مذهبی بودر که. ایمان کوکل ایله تصدیق ایتکدر. و لسانله
 اقرار ایتکدر. و ارکانله عمل ایتکدر. و جمعی اهل حدیثک و اهل
 کلامک اکثرینک مذهبیری بودر که. بوقول امام شافعی دن و امام
 مالکدن. و امام اوزاعی رحمهم الله فرویدر. و ظاهر ابو قولدن
 انلرک مراد لری ایمان کاملدر. و الا لازم کلور که برکسه که
 طاعت و عبادت ایلسه. اما تصدیق قلبی اولسه مؤمن اولیه
 و قرآن ناطقدر که. تصدیق قلبی ایماندر. مثل اولنک کتب فی
 قلوبهم الا ایمان و برایت دخی که و لما یدخل ایمان فی قلوبکم
 و برایت دخی که و قلبه مطمئن بالایمان و بوایتلردن معلوم
 اولدیکه موضع ایمان قلبدر. و جوارح و اعضا دکلدر. و بر دلیل

دخی که رسول علیه السلام ایمانی تفسیر امتش در جبرائیل علیه السلام
رسوله ایمان دن سوال اندوکی وقت اول وقت رسول صلی الله
علیه وسلم بیوردی **الایمان ان تؤمن بالله وملائکته وکتابه**
ورسله والیوم الآخر وان تؤمن بالقدر خیر وشره من الله تعالی
اند نصیحه ای تدی صدق و اعمال جوارحی ذکر ایتمدی مسئله
فی اختلاف زیاده **الایمان** یعنی ایمان زیاده اولی حکم
اختلاف واردره شول کسرا می چون که ایمان تصدیق فقط در
در لر زیرا ایمان زیاده و ناقص اولمز در لر شیخ ابو منصور
ما ترید نیک و علماء ما ورائه النهک مذهب لری بودر انچون که
ایمان تصدیق در و تصدیق خود شیء واحد در قابل زیاده
ونقصان دکلدر اگر ناقص اوله ایمان اولمز و بعضی لری مذهب
بودر که قابل نقصان دکلدر اما قابل زیاده در بدیل خدای تعالی
فزا دوهم ایمانا و بد لالت حدیث رسول علیه السلام **من احب الله**
وابغض الله واعطى الله ومنع الله فقد استكمل الایمان وشول
کسه لری مذهب لری که عمل ایمان در داخلدر ایمان زیاده
ونقصانی قبول ایدر عمل زیاده اولمسيله ایمان زیاده اولور
ونقصانی ایه ناقص اولور در لر بوظاهر در و بعضی محققان در لر
حق بودر که تصدیق اعتقاد قلبی در و اعتقاد قابل شدت
وضعدر یعنی اعتقاد در اعتقاد فرق واردر مسئله ایمانله

اسلام ارا سنده فرق یوقدر اهل فتنه معنی اسلام خضوع دخی
انقیاد در احکامی قبول تمک معنا سینه دخی اول حکمی
از عان اتمکک ایه و حقیقت تصدیق که ایمان در اول همان
اسلام در قوله تعالی **فاخرجنا من کان فیها من المؤمنین فما**
وجدنا فیها غیر بیت من المسلمین و بالجملة شرع صحیح دکلدر
مؤمن در مسلم دکل و یا مسلم در مؤمن دکل دیو و بعضی لری دید لری
ایمانله اسلام بری برندن جدا اولمز لر اما هر بر نیک مفهومی
ایرودر شولیه که ذکر اولمشدر که ایمان تصدیق در اسلام
خضوع و انقیاد در الوهیت خدایه جل و علا و اسلام متحقق
اولمز الا که قبول امر و نهی ایه و ایمان اسلام دن منفک اولمز
بجست خشمتم فی التوبه یعنی سکر بنجی بجست توبه نک حقیقتی
بیاندر در کدک امدی توبه لغتدر رجوعدر شریعتدر
معصیت پشمانلق در و دخی غیر ما تمککدر که اول کناهی
قطعا ارتکاب ایمییه اول کناهی قادر اولدوغی وقت و برابر در
کوک اول کناه صغیره اولسون کوک کبیره اولسون نه که
رسول علیه الصلوة والسلام بیور مشدر **التائب من الذنب کمن لا ذنب له**
پس ذنب یعنی کناه شامل صغیر و کبیره امدی عزیزم
سن بلیکه هر کسه که کناه صغیره بی اصرار ائسه کناه کبیره
اولور رسولک شوق لیلله که **قال النبی علیه السلام**

لَا صَغِيرَةً مَعَ الْأَصْرَارِ یعنی صغیره اصرار له کبیره اولور
 وکناه کبیره توبه ایله عفو اولور. رسولک علیه السلام شو
 قولیه که **وَلَا كَبِيرَةَ مَعَ الْأَسْتَغْفَارِ** وکبیره نک عددند
 روایات مختلفه واردر. ابن عمر رضی الله عنهما ایدر کناه کبیره
 طغوزدر. اولی حق تقایه شرک کتور مکرر. ایکنجی ناحق پره برکسر
 قتل اتمکدر. اوجنجی بر محصنه عورته. یعنی مستوره به دشنام
 ویرمک. یعنی سوکمه. دردنجی زنا ایلک. بشتنجی کفار
 لشکرندن دنوب قاجق. التنجی محرایک. یدنجی یتیم مال
 یمک. سکرنجی والدینی ازارلق یعنی انجتمک. طغوزنجی حرم
 کعبه ده شرفنا الله تعالی کناه ایتک. و ابوهریره رضی الله عنه ربنا
 یمکی ده کناه کبیره دندر دیمشدر. و مذهب اهل حق بودر که
 مؤمن پاکیزه کناه اشملک ایله ایمانندن چقمز زرا ایمان تصدیقی
 زائل اتمز. و معتزله دیرلر که هر کسه که کناه کبیره اشلیه
 مؤمن اولمز. کافر دخی اولمز. و انلارک سوزلر نیک معنی منزله
 بین المنزلتین اولمقدرد. یعنی نه جسته کیرر نه جهتمه اعراف
 انک یری در دیرلر. و بو کلام ششونک اوزرینه مبنی در که عمل
 ایمانندن جز اوله معتزله قشند. و مذهب خوارج بودر که
 هر کسه که کناه کبیره اشلیه کافر اولور. بو اعتقاد باطلدر.
 دعوی بلو دلیل در **فصل در بیان امامت** یعنی بو فصل امامت

بیانند در. امامتدن مراد خلافتدر. و خلافتی تعریف ایتدیلر.
 ریاست عامه برله. یعنی اول کسه به خلیفه دیدیلر که جمعی
 امتک رئیسی و حاکمی اوله دینده و دنیا ده. قضاة و امرادخی
 حاکمدر. اما جمیع ائمه حاکم دکلر در. و بو امامت بحثی
 دینک فروغندندر. تا معلوم اولد که رسول علیه السلام دن
 صکر اولن خلفایه نیجه اعتقاد ایدرلر. و بوند نیجه بحث واردر.
بحث اول وجوب نصب امامی بیان ایدر. کلدک امدی مذهب
 شیعه زیدون غیری بودر که. نصب امام واجبدر. واجب تعالی
 دلیل عقلی ایله. و مذهب معتزله و شیعه دن زیدیه بودر که.
 نصب امام ائمه واجبدر. دلیل عقلی ایله. و مذهب اهل سنت
 و جماعت بودر که. نصب امام مؤمنله واجبدر دلیل نقلی ایله.
 و اول دلیل اجماع امت در. پیغمبر صلی الله علیه وسلم وفات
 ایتدوکی وقتده. و اول شویله در که. ابوبکر رضی الله عنه. اول
 وقت خطبه او قدی. و اتناای خطبه ده دیدیکه. محمد مصطفی
 صلی الله علیه وسلم وفات ایتدی البته برکسه لا بد در که خلیفه
 اوله. تا دین اسلام قیام کوستره و باینده اولوب طور و مسیح
 برکسه امامه حاجت دکلر دیومدی. جمله اتفاق ایتدیلر که.
 امام لازمدر دیو. ایله اولسه تا اول زمان. و فاطمه بوزمانه
 کلنجه خلافت اول اتفاق اوزره دوررلر. و دخی امام نصب

ایتمده دفع ضرر اولدر که صاحب شرع واجب ایتمش در
 بر قاج نسنه که انک فائده سی خلیفه به عائد در منا که
 و معامله و حدود و جهاد کبی ام دی بر امور امام سزمیستر
 اولمز پس نصب امام واجب اولدی قبل شرع دن دلیل نقلی در
 عقلی دکل بحث دوم امامت صفاتی بیاننده در و اول صفات
 طغوز در صفت اول امام شویله کرکدر که اصول دینده مجتهد
 اوله تاکه اصول فتوی ده اقامت دلیل و حل شبهه به قادر
 اوله صفت دوم صاحب تدبیر و صاحب رای کرکدر و لشکر
 جنگی و صلحی و سایر امور سیاست عامه می غایت ابوبلک
 کرکدر و بعضی موضعن شدت کوسره و بعضی محله نرم لک
 این صفت سوم شجیع و دلیر و قوی القلب کرک و اقامت
 حدود دن و جنگ کفاردن و جنگ بخاندن قومیه صفت
 چهارم ظاهر حاله عادل کرک زیرا قات ناسه و مالترینه
 متصرف در صفت پنجم مسلمان کرک کافر و اهل اسلام اولمز
 قال الله تعالی و لن یجعل الله للکافرین علی المؤمنین سبیلا
 صفت ششم بالغ کرک زیرا صبی ده صفة سائغه اولمز
 صفت هفتم ذکور دن کرک دره زیرا نسا ناقصات العقل والدین
 در لر حدیث پیغمبر در علیه الصلوة والسلام هن ناقصات
 العقل والدین صفت هشتم حر کرکدره زیرا اخلاق اور تسند

غلام مستحق در و افند یسند خدمت مشغول در صفت نهم
 امام قریش دن اولمق کرکدر بد لالت حدیث نبی که الائمة
 من قریش تنسیر امامده عصمت شرط دکلدره خلاف اسمعیل نك
 و اثنی عشریه نك که بونلر شیعه دن و رزلر و بر بیات
 ایدر زک خلافت امیر المؤمنین ابی بکر رضی الله عنه اجماعله
 ثابت اولمشدر حال بوکه معصوم دکل ایدی پس لازم کلدیکه
 امامتده عصمت شرط اولمیه اگر عصمت شرط اولیدی خلافت
 بی عصمت موجود اولمز ایدی بحث سوم شول نسنه بیاننده
 در که امامت اکا حاصل اولد قد نصکره اول اوج نسنه نك بری
 ایله متحقق اولور اول اولدر که رسول نصریح اتمش اوله که
 فلان کسه امام اوله دیو یا خود امام سابق دیبه که فلان کسه
 بند نصکره امام اولسون و ایکنی انک اوزرنه جمع اولالر
 و اوچنچی اولدر که حل و عقد اهل بر کسه ایله بیعت ایتمک کرک
 و بوبیان مذکور اهل سنت و جماعت مذهبی در خلاف شیعه نك
 زیرا انلر دیر لکره اجماعله امامت ثابت اولمز بلکه پیغامبر دن
 نص کرکدر یا امام سابق دن بزم دلیلمز ثبوت امامت ابی بکر در
 بیعت صحابه ایله رضی الله عنهم و انک ذکر ی ان شاء الله
 شمدن کیر و کسه کرکدر دلیل شیعه بودر که خلافت نیابت الله در
 و نیابت رسولدر پس اهل حل و عقد سوزیله نیابت ثابت اولمز

دیر لر بوکا جواب شویله ویریلور که حل و عقد اهلند
 برکمنه برکمنه ایله بیعت ائسه، دلیل و علامتدر که حق
 سبحانه و تعالیٰ کسه امام اتمشدر، دخی انک امامتدن
 دخی راضی اولمشدر بخت چهارم رسول علیه السلام دن صکره
 اولن امام بیانده در کلدک امدی رسولدن صکره علیه
 الصلوٰة والسلام، امام بحق ابی بکر صدیق در رضی الله عنه
 اهل سنت و جماعت قشند، بلکه جمیع اهل قبله قشند شیعه
 دن غیری، زیرا شیعه امیر المؤمنین، علی در در لر رضی الله عنه
 اما اهل سنت و جماعتک ایکی طریق واردر طریق اول
 بودر که امامت که بعد از رسول واقع اولمشدر، یا نص ایله
 ثابت اولور، و یا اجماعله بعد از بیعت ثابت اولور، و یقین
 بودر که نص دکلدر، و انک بیانی انشا الله تعالیٰ کسه کردر
 و اجماع بالا اتفاق ابی بکر دن غیرنک حقند، موجود دکلدر
 پس اجماعله ابوبکرک امامتی ثابت اولور طریق ثانی اولدر که
 اتفاق اهل ملت بودر که امام بعد از رسول علیه السلام
 اوج کمنه دن بریدر که اول اوجک بری ابی بکر رضی الله تعالیٰ
 عنه و بریدن علی در رضی الله عنه، و بریدن عباس در
 رضی الله عنه، پس اول ایکی یعنی علی ایله عباس رضی الله عنهما
 ابی بکر خلاف اتمدیلر، اگر امامت ابی بکر حق اولسه، خلاف

ایدر لر دی، شویله که معاویه به نزاع ایتدیلر، عادت
 اقتضا ایدر که لوینک کبیلده نزاع ایدر لر، زیرا نزاع ممکندر
 هر چند که نزاع ممکن اوله، دخی نزاع ایتیلر عصمت قائمز
 حال بوکه خصم قشند عصمت امام شرطدر، و امیر المؤمنین
 علی رضی الله عنه دخی استحقاق امامتدن طشره دوشدر،
 زیرا نزاع ممکن دکلدر، دیمیلر انچون که، امیر المؤمنین علی
 شجاع و پهلوان و قوی ایدی، و فاطمه رضی الله عنهما انک
 زوجه سی ایدی، و حسن ایله حسین رضی الله عنهما اوغلاری
 ایدی که حضرت مصطفیانک صلی الله علیه و سلم سبطی
 و نبیره شحایدیلر، و عباس که علو مرتبه سیله حضرت
 علی ایله ایدی، و زبیر دخی کمال شجاعانه علی یه یار ایدیلر
 و ابی سفیان کمال قدرتیله دیدی ای فرزندان عبد مناف
 راضی اولمک که یارم قبیلده دن برکمنه سینه حاکم اولور،
 و الله بودر که طولدر ورم سوار ایله دخی پیاده ایله، و انصار
 دخی ابوبکرک امامتنه راضی اولدیلر، و ایتدیلر منّا امیر
 و منکم امیر، یعنی مهاجر دن برکمنه امیر اولسون و انصار دن
 برکمنه امیر اولسون، و دخی شویله روایت اولنور که حضرت
 علی رضی الله عنه قشند صحابه کرام کبار دن ید پیوزنفر کسه
 جمع اولمش ایدی، امدی اگر علی انک امامتنده نص اولیدی شویله

اصحاب شیعه در دکلری بکی البتّه اظهار ایدر لردی، نص در
 در لردی علی حقّند، و دخی لایق اولمزدیکه غیر کسبه امام
 اولادیدی، امدی اظهار ایتتمک نص اولمدن کلور، و یا حقّی
 اورتمک دلیل در عدم عصمتّه نته که ذکر اولندی، پس معلوم
 اولدیکه هیچ کسبه نک امامتده نص یوقدر، هر چند که نص اولمیه
 و تعیین رسول علیه السلام دخی اولمیه، متعین اولور که
 امامت بعد از رسول علیه السلام حل و عقد اهلنک بیعتی ایل
 اولور، و اول بیعت، ابی بکر رضی الله عنه حقّند، موجود اولدی
 و متعین اولدیکه، رسولدن صکره علیه السلام امام برحق
 ابی بکر ایدی، و ابوبکر رضی الله عنه خلافتده برتمستک
 دخی بودر که، پیغمبر صلی الله علیه وسلم نمازده یرینه خلیفه
 ایدی اندن عدول اتمدی، پس حق صلاّتدن خلافتده باقی
 قالدی، امدی سایر حق امورده دخی باقی قالدی، و بنویک
 ایچون در که، امیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه دیدیکه
 حضرت رسول علیه السلام، ابوبکری امر دینده مقدم
 ایلدی، بز امر نیاده، نیچون مقدم اتمیه وز، و رسول الله
 یورمشد را قند و ابوالذین من بعدی ابی بکر و عمر یعنی
 بندن صکره، بوا یکی کسبه اقتدا اید کوز که انلا را ابوبکر و عمر در
 امتا دلیل شیعه، حضرت علی نک رضی الله عنه امامتی اثباتده

برج نسنه سویلرله اول بوکه امام خود معصوم اولق کرک
 ایدی، ابوبکر خود معصوم دکلر دیر لر جواب و یریلور که
 امامتده عصمت شرط دکلر، نته که ذکر اولندی، و ایکنی امامت
 بیعت ایلّه ثابت اولمزه، امامت ابوبکر بوکا مستنددر، یعنی
 ابوبکر امامتی بیعت ایلّه ثابت اولمشد ر جواب و یریلور که
 بیعت طریقه صحیحّه در اثبات امامتده، اوجنّی اولدر که علی
 رضی الله عنه رسولدن صکره، افضل خلا یقدر ایلّه اولسه
 امامت مفضول باوجود فاضل رواد کلدر، یعنی فاضل وار
 ایکن مفضول امام اولمزدیکدر جواب و یریلور که ابی بکر
 اوزرینه علینک فضیلتی مسلم دکلر، و بر تقدیر تسلیم
 مسلم دکلر وکنه، مفضولک امامتی روا اولمیه، در دخی شرط
 امامت بودر که امام کندی، زمانه سنک اعلمی اوله جمیع احکام
 و ابوبکر عالم دکل ایدی، انچون که بر مرد مازنی یا قادی
 حال بوکه او مرد بن مسلمانم دیدی جواب یریلور که
 جمیع احکامی بیلک شرط دکل امامه، و اجبا اولان بودر که
 اجتهاد ایلیه، ابوبکر خود مجتهد ایدی، و اول عصرده
 واقع اولن مسائلده، اجتهاد ایدردی، آرمشله واردر که
 اند، ابی بکر رضی الله عنه، اجتهادی اولمیه ایدی و بوقول
 علما قندن مشهوردر، و احراق مازنی کند و اجتهادی ایلّه

اتدی، و بیلوردیکه اول، مازنی زندیق ایدی، زندیق
 خود توبه سی مقبول دکلدر، و شیعه شویله دعوی ایدر لریکه
 علینک امامتی حقند، یعنی خلافتند نص قران و حدیث شریف
 وارد اولستدر نص قران بودر که قوله تعالی **انما اولیکم الله ورسوله**
والذین امنوا یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و هم را کعون
معنی ایت بودر که سزک و لیکر حق تعالی در جل جلاله دخی
 اللهک رسولیدر علیه السلام، دخی شول کسه در که ایمان
 کوردی اول کسندردن که نماز قله و زکوة و یر اول حاله که
 نمازده را کعدر، یعنی رکوعده در، و بوایت حضرت علی
 رضی الله عنه حقند کمشدر که، نمازده رکوعه وار مشدیکه
 سائل اندن نسنه طلب ایدی، حضرت علی رضی الله عنه سائله
 اشارت ایلدیکه، خاتمی آله وقتا که بوصفت اندن صادر
 اولش ایسه مؤمنلرک و لیبی اولور، پس بوایت ده ولی
 مؤمنلرک و لیبی اولور، متصرف خود مؤمنلر اورته سند
 امامتدر، بو تقدیرجه علی رضی الله عنه امامدر، یعنی
 خلیفه در، و بو معنی حدیث پیغمبر علیه السلام تأیید ایدر
من کان انا مولاه فعلی مولاه یعنی هر کسه که بن متصرفم
 علی دخی اول کسه متصرفدر و بر حدیث دخی بودر که
انت منی بمنزله هرون من موسی الا انه لا بنی بعدی

یعنی سن بندن همان هرون منزله سند، سن موسی دن الا
 فرق بو قدر در که، بندن صکره پیغمبر یوقدر، و بوند شک
 یوقدر، هارون خلیفه موسی ایدی قال الله تعالی **وقال**
موسی لایخیه هرون اخلفنی فی قومی پس علی دخی
خلیفه پیغامبر اوله، انجگون که نازل منزله هروندر
 موسی دن و هرون موسی دن صکره قالمدیکه موسی نک یرینه
 کجه خلیفه اوله، علی خود پیغمبر دن صکره باقی قالدی
 پس امام اوله بنی دن صکره علیه السلام **جواب** تمتک
 اولدن بودر، لا نسلم که معنی ولی ذکر اولینا آیتده متصرف
 و حاکم معنیسنه اوله نیچون ناصر معنا سنه اولیه که بوایتده که
یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا الیهود و النصارى اولیاء
بعضهم اولیاء بعض اولیا ناصر معنا سنه در بوایتده دخی
 ناصر معنا سنه در بوکا دخی **جواب** و یریلور تمتک ثانیدن
 که معنی حدیث بودر که سن بندن نازل سن منزله هاروندر که
 نازلدر، موسی دن دیمک اخوند و قرابتده دیمک در،
 و پیغمبر علیه السلام مک مرادی، حضرت علی رضی الله عنه
 هارونده علیه السلام تشبیه اتمکدن، من جمیع الوجوه دکلدیکه
 تالازم کلیدی، اول نسنه که سزد یلر سنر، و شیعه خلافت
 علی ده ایکن جوق تمتک ذکر اتملدر، و اهل سنت و جماعت

السلام جواب صواب ویرمشلردر بزبور قدر ایلله اختصار
 اندلیم. زیرا برزم مقصود من اهل سنتك اعتقاد بیان اتمکدر
 پس بومقدار کافیدر والله اعلم **مسئله** امامت ائمه ثلاثه که
 عمر و عثمان و علی در، دلیل گذشته دن معلوم در که حق در
 طریق مذکور ایلله و خلافتن معتمد طریق ابوبکر تصدیق رک
 عمر خلیفه اوله دیوشویه روایت اولنور که، ابوبکر رضی الله
 عنه عثمانی طلب ایلدی دخی امر ایلدی که، یا زبونی که **هذا**
نما عهد ابوبکر مخافة آخر عهده من الدنيا واول عهده من
العقبی فیما الفاجر ویؤمن فیها الکافر ماله ماثوب فی استخلف
علیکم عمر بن الخطاب فانه احسن السیره فذلک ظنی به
والخیر اردت وان یکن الاخری وسیعلم الذین ظلموا انی
منقلب ینقلبون و حضرت عثمان ایلله علی نک رضی الله عنهما
 حقند. اهل حل و عقدک بیعتی حل و عقد اهلینک بیعتی ایلله
 خلیفه اولمشلردر رضی الله عنهما و عمر رضی الله عنه تصریح
 ایتدی که کند و دن صکره، برکمه معین خلیفه اوله بلکه، امامتی
 التي کشتینک مشورتنه قودی، تا که هر قنقی سنی اختیار ایدر لرسه
 اول خلیفه اوله، انلا عثمان، و علی، و عبد الرحمن بن عوف،
 و طلحه، و زبیر، و سعد بن ابی وقاص درر، و دیدیکه اکسر
 ابی عبید جراح صاغ اولیدی هیچ تردد اتمز ایدم، پس

واردیلر

واردیلر بوالی نفر کسند نک بشی اتفاق ایدوب مصلحتی عبد الرحمن
 بن عوف تفویض ایتدیله، و انک حکمنه راضی اولدیله، پس
 عبد الرحمن دخی حضرت عثمانی اختیار ایدوب صحابه حضورن
 بیعت ایتدی، صحابه دخی اذن صکره بیعت ایتدیله، و امرنه
 دخی انقیاد ایتدیله، و عقبنده صلوة جمعه پی، و اعیادی
 قلدیلر، یعنی جمعه نمازن و بیرام نماز لرین قلدیلر، و انک
 خلافتن اجماع منعقد اولدی، و حضرت عثمانک رضی الله
 عنه شهادتند نصکره، امر مهمل قالدی کبار صحابه مهاجرین
 و انصاردن جمع اولوب، حضرت علی نک رضی الله تعاه عنه
 حضورنه واروب التماس ایتدیله که، خلافتی قبول ایدم، پس
 واردیلر بیعت ایتدیله انک خلافتن دخی اجماع منعقد اولدی
بخت ششم نکا، داشتن زبان از طعن صحابه رضی الله عنهم
یعنی التبیح بخت دیلی صحابه طعنندن صقیلورد و تمقدر،
امدی بلکل که صحابه رضی الله عنهم طعنندن دیلی صاقلق واجیدن
بدلیل قول رسول صلی الله علیه وسلم لا تشقوا اصحابی فلو
ان احدکم انفق مالا احدثه ذهباً ما بلغ مداً احدثهم ولا نصفه
یعنی بنم اصحابه سبت اتمک اگر برکمه سزدن احدث طاعی دکلو
التون نفقه ایدم، انلرک نه مدنه یتشور، و نه نصفه،
و بر حدیث دخی که، رسولدن علیه الصلوة والسلام، مرویدر

اگر مو اصحابی فانیهم خیار که . یعنی اگر او ایدک بنم اصحابه
 که بد رستی اندر ناسک خیر لوسی در رلر . و بودند صکر هر
 برینک مناقبتند و فضا نلند . یعنی حضرت ابی بکر و عمر و عثمان
 و علی و حسن و حسین رضی الله عنهم . و بودند غیری
 اکابر صحابه نک رضی الله عن اجمعهم . احادیث صحیحیه وارد
 اولمشدر . و اول نسنه که محارب بدن و منازعه دن اندر رک
 اورته سنده . واقع اولمشدر . انی اراده ^{الجمعه} حمل ایدوب کجما
 کر کرد . و انلرم ^{طعن} اتمک دلیل قطعی به مخالف اولورسه کفردر
 حضرت عایشه رضی الله عنها به قذف کبی . و اگر دلیل قطعی
 مخالف اولورسه بدعتدر وضو لندر . فقها رجمهم للهک
 مذهبی بودر که . اگر بر کسنه خلافت شیخی حق بلسه و اندر
 حاشاد شنام ائسه کافر در . اگر چه اهل قبله بی تکفیر اتمز .
 الا خطایه و مجتبه لی متکلمین و انلرک مذهبده و انلری
 دد کاری تقدیر چه ده . و علمادن بعضیلر یزید بن معاویه نک
 لغتی جائز طوتد یلر . یعنی یزید لعنت دیمک جائز در دیلر
 انکچون که حسین بن علی نک رضی الله عنهما قتلنه امر ایدی .
 و بعض علما لغتی جائز کورمد یلر . و ددیار نک قتلنه راضی
 دکل ایدی . اما بوب کتابک اول مؤلفی که لسان فرس ایله
 تألیف ^{اول} ایدر که . شیخ الشیوخ ابو الفتح حواجه محمد

پارسای بخاری حضرتلرندن قدس سره صوردم که یزید بن
 معاویه به لعنت اتمک وارمیدر . بیورد یلر که برنم علما مسز
 یزید لعنتی اتمد یلر . و انلرک کلام مبارکندن بومفهوم اولدیک
 انک ^{حجده} . سکوت اولی در و انک امرنی مشیت حق
 تفویض ایلک یکر کردر . و حضرت رب عزتدن مسؤل اولان
 بودر که . هو اچس نفسانیه . و وسوس شیطانیه دن و دیلری
 کلمه کفردن . و طعن صحابیدن صاقلو طوته . بفضل و کرمه
 و لطفه آمین یا محیب السائلین **باب دوم اهل بدعت وضو لندر**
بطلان اعتقاد انی بیانند . در آمدی بلکه ای طالب راه دین
 وای مستر شد طریق یقین . دین اسلامی محافظه اتمک
 و اعتقاد اهل کلامی صقلیود و تمق . اهمه مهتادن و اشرف
 مطالبندر . خصوصاً بر زمانده که اهل بدعت و اصحاب
 غوایت . بوامت حمیدن شمه سیرت ایچنه یول بولمشدر .
 و اهل سنت و جماعت ایله قرشمشدر . و شب و روز خلا یقی
 اضلاله دور شلر . و مذهب باطلترینک تر و یچنه چالشلر .
 و باطلی صورت حقد . کوسر لرلر . و اسب فکر فاسدی صورت
 میدان صدقن یلدر لرلر . و حقیقتی ایله نظر ایدر سک مذهبیلری
 نفی صائعه جقر . و بعضیلرک مذهبیلری انکار نبوته وارر .
 پس بعضیلرک اعتقاد انی خراب ایدر لر . حال بوکه انلرک خبری

یوق . و بعضی کایمان یله ویررله حال بوکه انلرک اکاهی
یوق الذی یوسوس فی صدور الناس من الجنة والناس
و بور ساله ده اولن کسیر تنبیه درکه انلرک مرآت دللرین
بطالت صداسی هنوزد و نمشدرد . و قساوت قلب دخی انلر
مستولی و لماهشدر ته قست قلوبهم من بعد ذلك فھی
کالحجارة او اشد قسوة مرتبه سنه لاحق اولمشدر اولنک
کالانعام بل هم اضل سلکله منسلکدر . و اهل بدعت
و ضلالتک اعتقاداتی الی طریق ایله مشاهده اولنور .
بویا آمده **طریق اول** بعض جهال متصوفه درلرکه هر کسه که
حق تعالی طاعتنه توجه ایلیه . و حق تعالی غیردن هر نه
ایسه اعراض این . و وقتی حق تعالی ذکر نه مستغرق اوله
خصوصا شول ذکر که مقارن خشوع و تضرع اوله . و کوکی
مطمئن اوله . خشوعله و باطنی منقطع اوله محبت دنیای فانیه دن
و داخلی شهوانی لذاته میل ایتکدن . و نفسی پاک اولمش اوله
اخلاق ذمیعه شبعیه دن . بدرستی انک کوکی منور اولور .
ذکر نور یله . و مراقبه و اخلاص و طاعت منور یله . و ظاهر
منور . و مزین اولور طاعت ایله . پس اول وقت حق تعالی
مشاهده ایدر . امدی بورادن غلطه دوشر که انک کوکی نورنک
پرتوی . دماغنه یتشر و اول نور ایله دماغنک حرفلری

روشنای حاصل ایدر . و بر سالت هرگاه که خارجی سنلر
نظر این . پس بصری اول سنلرک صورتنه یتشر و نجای و یف
دماغله که نور طاعتدن منوردر . و اول صور اشیا دخی روشنای
حاصل ایدر . کوکل نورندن . و سالت اول صورتلری مشاهده
ایدر . اول حاله که منوردر . و تخیل ایدر که صور خارجی دخی
اول صورتلرکی در . و دعوی ایدر که حق تعالی اول صورتلر
حلول اتمشدرد . و بصورتن اشاعه اتمشدرد و اول شخص مخصوصدر
بومشاهده یه . اما حقیقتده اول نوردر که کوکلن دماغه پرتو
اورمشدر . پس صور اشیا اندن روشنایق حاصل ایدر . و شاید
بوییت بومعنا ده دینلمش که اوله **بیت اینست کمال مرد در راه یقین**
در هر چه نظر کند خدا را بتیّد و حق سبحانه و تعالی حلودن
منزه در **طریق ثانی** اولدر که هم کیر و اول طائفه دن درلر که
شویله اتفاق دوشر سالکه که اجسامه متعلق اولمش ارواحی
مشاهده ایدر . روحانی مشاهده ایله . و اول اجسامی دخی
مشاهده ایدر چشم ظاهر ایله . شویله که برکسنه ابکینه ده ضو
گذشته مشاهده این . اول وقت ابکینه دخی مشاهده ایدر .
و برقاج سنلر دخی اول وقتن مشاهده ایدر که اول سنلردن
عبارت ایله تعبیر اولنمز . و اول اشاده شیطان دخی اول کسینک
کذب القا ایدر . و کوکلنه وسوسه دوشر که . و برقاج سننه

حق تعالی که حلول اتمش در انوار کونیه و حق تعالی بوختل فاسدن
 بریدر و منزهدر کویا بویت بوکا اشارت در بیت
 اَرْضَفَايَ نِي وَلِطَافَتِ وَجَاهِ دَرْهَمِ اَمْتَحَنَتِ زَمَنَ جَامِ مَدَامَ
 و انوار کلامنده بونک کی سوز جو قدر من یصل الله فله هاری
 طریق ثالث هرگاه که سالک منقطع اوله خلقدن و حضرت
 حق تعالی ذکر نه انس تام حاصل وجهه دید و ب حق تعالی
 غیردن اعراض کلی این و کشاده دل و صبور اوله و سبک سر
 اولیه و دخی قادر اوله قول و فعلدن مالا یعنی دفع اتمکه
 و دخی ثابت قدم اوله و اوقات قلبدن احتراز ایله و هرگاه که
 بر قاعده اوزره اوله کند و وقتن رعایت ایتکه قادر اولوب
 دوام کوسره حق تعالی ذکر نه پس حق تعالی محبتی کامستوی
 اولوب جناب حضرت شوق کامل تحصیل ایدر و جزیه الهی فی
 قاپر غالب احوال و اتفاق ملا اعلویه اتصال معنوی روحانی
 ال ویرر انجیون که انوار کله مناسبت پیدا ایدر و حق تعالی
 محبتنده و شوق الهی ده انوار کله شریک اولور پس اول اوقات
 اتصالده بر سنه یه که توجه ایدر و روحی فی مشاهده ایدر
 و در حقیقت ایدر که حق سبحانه و تعالی مشاهده اندی و شول سنه
 کی که واقعده و منامانده کورر و بوسالک غلط ایدر و
 حق تعالی که بومشاهده اندکی سنه ده کمان ایدر و بوزعم

فاسد و اعتقاد کاسد در مایلی الشیطان فی امنیه قبیلندن
 و بوقصه بنوک نظیره سیدر که بر کمنه بر یول اوزرنده او تورر
 و یولی بکرتا که ولایت پادشاهی مشاهده ایله و اول
 پادشاهک امر اسندن بری که غایت هیبت و عظمت ایله اول کثرت
 ایچنده بیله اول ارادن کجر اول یولی بکاین کمنه شویله صنور که
 بو پادشاهدر اگر حاله واقف اولنلرک برسی کا تنبیه ایدر که
 بوسلطان دکلدر اول اعتقاددن دوزر و الا شویله که کمنه
 تنبیه ایتجک اولورسه اول کند و نک خطا سنده شویله باقی
 قالور حق سبحانه و تعالی بزی کندی عصمتنده اعتقاد باطلدن
 صقلی و طو تا انشا الله تعالی طریق رابع شول جهال متصوفه
 در که در اول هرگاه که سالک التفاتی قطع ایله حق تعالی
 غیریدن و کند و نک ظاهری و باطنی دوندرد و شول سنه دن
 که اول سنه کند و ی حق تعالی ذکر نک و حق تعالی ذکر نک بر غیر
 سنیه مشغول ایدر و وحشته براغه انی شول سنه که غیر
 ذکر خدا در و انتمیه الا انی استیه که ذکر دن و طاعتدن
 انکله انس دوتمشدر و اول سنه که واردات غیبی دن
 کند و یه وارد اولورنه لذت جسمانی و نه غذای روحانی
 طلب ایدر انکله دنیا ده و اخرتن پس حق تعالی جناب
 عزتنه و ترجیهدن غیری دخی مصلحتی اولمز و ذکر و طاعتی

انچون استر. اگر بگوئد اوزرینه قرار ایدوب. بوندن تجاوزاتیه
 زهی بشارت. زهی بشارت کا. بواول کسه در که امیدد و تراکا که
مالا عین رات ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر
 وگاه اولور که سالک بوندن. تجاوز ایدر. و طاعنه مداومت
 ایدر. و عجب دن و ریادن و سمعه دن احتراز ایدر. اول وقت
 منکشف اولور. انک روحنه حق تقاضا صفتلرندن بر صفت و اول
 صفت بر صورت ایلر. حق تقاضا اذنیله منجلی اولور. و طاعت
 زیاده اولدجه. اول صورتک دخی حسنی زیاده اولور. اول
 غایت ایلر که بر محبوب شکلندن اولور. و سالک محبتی زیاده
 اولدجه اول صورتک حسنی زیاده اولور. وگاه اولور که
 افراطله کوزل اولوب حسنی زیاده رونق طوتر. دخی سالکی
 دهشته براغور. و اعتقاد ایدر که اول صورت حق تقاضا
 اگر مرشد ارشاد ایدر سه بو ورطه دن خلاص اولور. و الا کدر نک
 اول خطا سندن قرار ایدر قالور. نفوذ بالله من ذلک. و شولیه
 روایت ایدر لر که. گاه سالک بو صورتن محو اولور. وگاه اولور که
 صورت سالک محو اولور. اما سالک محو اولدوغی. حق تقاضا
 جناب عزتیه توجه تام ثمره سی ایلر در. و صورت محو اولدوغی
 سالک. انکشاف صفت ثمره سی ایلر در. و بو وقتن گاه اولور که
 شیطان القا ایدر که. سالک حق تقاضا واصل اولدی دیوانگله

بر اولدی

بر اولدی دیوودیر لر که. بو مقامین حسین بن منصور الحلاج
 دخی بونک امثالی کمسنلرنا الحق ددی لر و هم بومعنی ده در
 شیخ عطار قدس الله سره العزیز سلطان العارفین ابو یزید
 نقل ایلدی **نظم جنین** گفتست ان خورشید اسلام. که طالع
 شد زبرج خالک بسطام. که من ببریدم امر درگاه بیگاه.
 سه باره سی هزاران سال در راه. چون دادند در عرش مجیدم
 همانا پیش آمد بایزیدم. بدر کفتم که یارب پرده بر دار.
 که پرده بایزید آمد بدیدار. وگاه اولور که سالک کمان ایلر در
 بلکه اعتقاد ایدر. بو سنه که اکا کورندی. حق سبحانه و تقاضا
 و بو واقعه نک انقضا سندن خطایی بیلور. اگر بو کسه
 محفوظ اوله یا خود اهل علمدن اوله. یقین دلیل ایلر بیلور که
 حق سبحانه و تقاضا صورتدن و جسمدن منزهدر. و حق تعالی
 جسمانی دکلر و مکانن وجهته دکلر. یا خود بو کسه
 بر مرشد محقق. واصل اولوب دخی بر مرشد محققه بنجه بو
 ارشاد ایدر. **و الا اول کمر اعلی قدّه قالوب. حقّه مراجعت امر**
المعصوم من عصمه الله و بایزید که کلومی بو بابن حجت اولر
 زیرا سلوکی وقتن کندی واقعه سندن حکایتدر. و شک
 یوقدر که انی بو مقامدن مجبور شلردر. و لا زمر دکلر انک
 معتقدی. اول اولمش اوله. و مدت مدید سالک واقعاتنه

قوه مخيله بومعنايي تصوير ايد **د** بوضورتك كه ذكر اولندي
 وسالك اعتقاد ايد كه بوضورت حق **د** بوندن صكره صفای
 قلبی زیاده اید **د** كثرت ذکر ايله **د** اخلاص طاعت ايله **د**
 و مألوفات حبسیه دن منقطع اولمغله قراطوتار **د** و آثار
 بهیمیة سبعیه انذن ایراغ اولور **د** و دخی متحد اولور **د**
 کند و نك حضرت پروردکاری **د** ايله اتحاد تام ايله و بوندن صكره
 انك روحی صورت مكاننده نور کور **د** کند **د** واقعه سنده
 دخی اشای ذکرده و عباداتده تاحق تقادیل کی مقداری
 اول نوری کور **د** و متنبه اولور **د** بوحال کجی کدن صكره که گمان
 فاسد ایش **د** و بوندن صكره بومقام دن ترقی ایدر علی زیاد
 اولمغله **د** دخی یقینی زیاده اولمغله دخی استعدادی خوش
 حال لغی زیاده اولمغله **د** و اول نوری کور مملکت دخی تدبیر
 منقطع اولور **د** و اول نور مكاننده بر معنی مشاهده ایدر که
 مقام سابقه صورت مكاننده نور کور دوی که **د** و کاه اولور که
 بواقعات دوشده ال ویر **د** یعنی دوشده واقع اولور **د**
 و انك اثری کندي نفسنده ادراك واکلر شول شرطله که
 دین ده صلب اوله **د** یعنی محکم اوله **د** و توکلی حق تعالی قوی اوله
 پس اول وقت دنیای دنیته نك خستای ظاهر اولور **د** دخی
 دنیا به التفاتی منقطع اولور **د** و توجه باطنی قوی اولور

و قلبی قدرت تلم حاصل ایدر **د** و قوای بشریه کند و به مطیع
 و منقاد قلور **د** شول وقتده که اول حضرتك جنبه توجه
 اید **د** دخی نیجه آثار عجیبه ادراك ایدن سالك کند و نفسنده
 و معنی دیمشدر **نظم** دل چه خوردست عجب دوش که من محمود **د**
 بانمکدان که دیدست که من در شورم **د** هر چه امروزم پرکشم تا وان نیست **د**
 هر چه امروز بگویم بکنم معذورم **د** جان تو می هر نفسی از لب من می آید **د**
 ناشکایت نکند جانکه ز جانان دورم **د** و بومقام تجلی ذوقی
 دیر لر **د** و بومقام نهایت سیر الی الله در **د** لیکن انك در جاتی بچ
 نهایی در **د** و سالك تفاوت استعداد نه کوره فیض ویریلور
 کند و نك اوقاتند **د** و بومقامك درجاته حیات ابدیه اخروی
 و خاتمته حیات دنیوی و فانیته نك نه مجالی اوله **د** یعنی بومقامك
 درجاته حیات ابدیه و فانیته و فانیته و کی تقدیر چه حیات فانیته
 نیجه وفا ایدر **د** امدی بلکه که ای بنم قرن داشم **د** و ای بنم عزیزم
 مقام تجلیات طریق سلامت ايله اله کبرمز **د** و حاصل اولمخ خصوصاً
 بوا یکی قسم اخیره **د** مکر شول کمال که سالك **د** **الحمد لله**
 و منفرد در انقطاع ده **د** حق تقادیر غیریدن نه وار سه **د**
 و پیشرو اوله لذات فانیته دن کلیاً کجوب منقطع اوله **د** و بومقام دن
 حکایت ایتك همان عنقا حکایتنه بکرز **د** اما لایق دکلدر که **د**
 طلب ده تقاعد ایدر سن **ع** سن استه ویرمك اللهك دیمشدر

و بعضی را در پیشگاه که بمقام حل اولمز، نته که عاشق روی سوز
قد ترا نه سره **مشغول** اندرین بحر بیکرانه جو غول
دست و پای برن زبان نکشی، و هم کیر و بومعینه بر کسه
دیشد **بیت** بکا هلی نشنی که این عجب کار است، عجب نوی که جرای چنین
عجب نکشی، و بوکلامده سالکینه تحریض وارد، زیرا دیر لکه
یعنی اوقات مرشداله کیر مزه و کاه دیر لکه خرقة و لقمه
بی شبهه اله کیر مز بوزمانده، و بعضی را دخی دیر لکه آدب
سلوکی بزرعایت این مزه، و آتمکه قادر دکلوز، آمدی بوکلام
ردی ایچون عاشق روی سوز **قطعه** لنک و لول و خفته شکل و بی ادب
سوی او می پوی و او را می طلب، کر کران و کرشتابنده بود
عاقبت جوینده باینده بود **نثر** آمدی بل و کاه اول ای بنم
برادرم وای بنم عزیزم، مادامکه سالک شول ذکر اولین صفات
ایله که متصف اولمیه، و تخلیه قلب و نفی خواطر که اکا غالب
اولمیه، و دنیا به میل اتمکدن کلیا اعراض اتمیه، و بسالک
مطلوبه و اصل اولمز، و دخی شیاطین جن و انس دن این اولمز
و هر کس که نفسنده محبت دنیا و شهوات نفسانی به میلی
غالب اولسه، و صفات بهیمیت، و سبقت اندکامل اولسه
حال بوکه شوغل دنیا دن جلای قلبه و نفی خواطر دوشسه
بو تخلیه اکا صتی قلزم، و فائز بولمز، و کاه اولور که شیطان

انلور ایچون برایش کو ستر که، باطلی صورت حقده اظهار ظاهر
اید، و بوفیضدردیو تصور ایدر لر، و واردات غیبی دیر لر
و جمله کرامات دندردیر لر، و کند و لرینی تمام کارده یوزدیر
کمان ایدر لر، کند و لر خود فاسد خلقی دخی افساد ایدر لر
و بعضی را بو ورطه و هلاکدن خلوص اولور لر، ذکر خفی به
ملازمته که قلبی نه غالب اوله، و ناز ذکر قلوبنک رهط باطنی
خشک ایدوب رقیق ایلیم، و تجا و یف قلبی فراح اید، یعنی
قلبی اینجه اید، و ایچین ککیده، و آنک علامتی بودر که
قلبنده لذت ذکر ادرک اید، و امور عجیبه مشاهده اید
خصوصا ذکرده حضرت روح قشند، و کاه اولور که کوز لرندن
و یا اغزندن شعله کلور، و کاه اولور که بولی قان اولور که
قلبی اول نارایله ازمشدر، و بونا را اول نارد که شاعر ایدر
بیت کونید سوزاتش باشد نصیب کافر، محروم ازاتش بوجن بولهب ندیدم
و هر کس که کونک کونک بونا مسلط اولمیه، آنک کونک غیب
قبوسی اچلما مشدر، و کاه اولور که بعضی را ک قلبی صلب و غلیظ
اولور، تاثیر نارد که قابل اولمز، یا کرس در جان مقرین از میسر
اولور، و بوصفت مذکور ایله متصف اولین کمسنیه طریق اولدیر
علی الدوام فرائض عباداته و نوافله ملازمت اتمک کرک
و دایم ذکر اتمک اوزره اوله، و شریعت محمدیه ده استقامت

كرك كه جمیع احوالده لا بد در. و تعظیم اتمك كرك. شول
 نسنه كه حضرت عزت قبلدن وارد اولمشدر. و بونسنه
 جمیع خیرك مفتاحیدر. و لیکن بورمانه ده چوق كسدر
 وارد كه امر و نهی شرعی تعظیم ایتمزلر. و محرمات شرعی كند و
 نفسلر نه اسان ایدر لر. و ارتكاب محرماته و مناهیه عوامر خست
 ویر لر اولئك الذین خسرو انفسهم و ضل عنهم ما كانوا یفترون
 و دخی شویله كرك در كه. سالك احتیاط ایله كند و شانده و مجاری
 كارنی تفحص ایله. و دخی كند و نك همتی انگدن غباری سنلكه
 و بو كار میسر اولمز الا امامك مذهبنه متابعت ایله اولور.
 اندن صكره كه استغفار اید. شول تقصیردن كه واقع اولمشدر
 رعایت قوانین شرعده. و هر كسه كه حق تعالی طاعتنه
 مواظبت اتمكه كا هلك اید. تحقیق اول شویله بلسون شیطان
 انك قلبنه مسلط اولمشدر. پس جهد اید كه حق تعالی صیغه
 و جوق تضرع و زاری قله. و تجدد و وضو و تجدد غسل اید
 تا اول كا هلك اندن زائل اوله. و زنها را اول كا هلاقی محقر
 طومیه. و اندن غافل اولیه تا كه اكاشقاوت قیوسی اچلمیه
 و باطل را ایله و كراهلر ایله. مصاحبت و مخالطت ایتمیه.
 و مالا یعنی كلامی ترك اید. و قرائت قرآن و مداومت ذكر
 مشغول اوله. و تقلیل اكل و شربه. و كثرت صیامه درو شه

و فقر ایله مواسست اید. و مله و فله فریاد رس اوله. یعنی
 عاجز قالمشله مدد اید. و مساوت قلبك ازاله سی تحصیل
 دور شه. و محبت فانیاتی قلع اید. و اول لذت فانیته
 محبتی پرینه حق تعالی محبت و بو بر كار در كه از كسیه میسر اولور
 والله ولی التوفیق و التبصیر طریق خامس اولدر كه.
 انلا در یر لر هر كاه كه سالك ثابت القدم اوله. مقام ثالثه
 و اتصالات روحانیه سی قوی اوله. دخی ملاء اعلایه ایدر
 اول. بدرستی ملاء اعلا انوارندن اكابر نور عارض اولور كه
 روشن ایدر انك روحنی و اول نورك اثری اكظاهر اولور.
 و سایر بد ننده دخی اول نوری ادراك ایدر. و بو حالی سالك
 ظاهرده و باطنده ادراك ایدر. بلكه سالك قوی القلب
 انلا درك انوارندن چوق نسنه قبول ایدر. یعنی جوق نسنه
 تحصیل ایدر. و كاه اولور كه كند و نك مجرد ارادتیله و تعلیلیله
 ایش ایدر. و تسلط همتیه بعضی اشلی ابطال ایدر. شوكا
 بناء كه ملاء اعلامد برات امر در لر. و حق تعالی امر یله
 ایش ایدر لر. و مجرد تعقل ایله ایشی تمام ایدر لر. نه كه صاحب
 اشراق بویله نقل ایدی. پس بو سالك دخی انلا درك كاری
 كبی كار اید. اول اتصال روحانی واسطه سیله و مجرد
 توجه اتمسیره اول كاری تحصیل ایدر. و كند و نك قوت قلبی

ایله هر نسنه بی تصرف ایدر. و هرگاه که سالک کند و نفسند
 بومعنی بی و بود رفتی که کوره. و سبب بلیه. پس اعتقاد
 ایدر که بوکاری انچون ایدر که. حق تعالی واصل اولمشدر
 و حق عزوجل بوسالک دانه حلول اتمشدر. و انک ذاتی
 اشغه کلشدر. یا خود حق تعالی ایله متحد اولمشدر. حال بود که
 بوکار یا نفسند در یا خود شیطانند در. یعنی بونی بویله
 ادراک اتمک حق تعالی خود حلولد منزهدر طریق سادس
 اندر که هرگاه که سالک مقام رابعه ثابت قدم اولق میسر اوله
 و حق تعالی تجلیات صفایه انک روحی مکرز اوله. و انوار
 الهی ایله مستنیر اوله. و اول تجلیدن انک قلبی حظ تمام ایله
 حظ این. و اول نوردن بر روشنائی فائض اوله انک جوارحه
 و جوارحی انک روشنائی غیله روشن اوله. و بنوک فحواسته
 اشارت در حدیث قدسی نبوی ده که بیوردی لا یزال عبیدی
 یتقرب الی بالنوافل حتی احبته فکنت سمعه الذی به یسمع
 و بصره الذی به یبصر و ید الذی یبطش بها و رجله الذی
 یمشی بها و ان سألنی لاعطیته و ان استعاذنی عذته
 یعنی دائمابنده تقرب ایدر. نوافل ایله حتی بنانی سورمه.
 پس اینقدر قولای بن اولورم بمله ایستدر. و کورر کوزی بن
 اولورم بمله کورر. و توالی بن اولورم بمله طوتر. و تور را یانی

بن اولورم بمله یورر. اگر بنیدن دیلکین قبول ایدرم
 و اول دیلدوکی نسنه اکا و یورم و اول بکا صغنه بن دخی
 انی صقلم. و بوسالک مذکور منقلب اولور. حال دن حاله
 و کثرت ذکر دن جوق اثر لظا هر اولور. و کلام قدیم حق تعالی
 بومعنی به اشارت ایدوب بیورر و اذکروا الله کثیر العلام
 تفلحون و گاه اولور که بومرتبه ده شیطان القا ایدر بوسالک
 که حق تعالی انک وجود نه حلول اتمشدر. و انلک بوکماننه
 مناسبدر بوشعربیت در دلو جان خانه کردی عاقبت
 هر دورا ویزانه کردی عاقبت و گاه کمان ایدر لک حلول
 اتمدی. اما متصل اولدی نه که شاعر ایدر نظم عشق امدوشد
 جو خونم اندر رک و بوست. تا ساخت مرا تھی و پر کردن دوست
 اجزای وجودم همگی دوست گرفت. نامیست زمن بر من و باقی همه اوست
 و اگر انصال دن بومعنی دیلگیر که. سالک کند و سلوکنده فانی
 اولور. و حقیقت ده حق وجود ندن غیری وجود کورمزه.
 بوا اعتقاد درست در. و محققین اعتقاد نه موافقد. و اگر
 انصال دن بر غیری معنی دخی دیلیه. که جسم جسمه متصل
 اولور کبی دییه شک یوقدر که. حق تعالی بومعنی به اطلاق
 اتمک رواد کلدر. اگر بر کسه سوال ایدر سه که بر کسه بومرتبه
 بومرتبه به یتشسه غاوی و کمراه اولوری جواب ویریلور که

بنی آمدن هیچ برکمه مکر شیطانند امین دکلدر. انبیا
 و اولیاد غیر اندر دخی خوف خاتمه دن خالی دکلدر.
 وقصه بلغم وقصه برصیصا وقصه ثعلبه دلیل
 واضحدر که اولیا کید شیطانند امین اولمز لر. و انبیا به خطا
 جائز در اما خطا اوزره استقرار جائز دکلدر. یعنی خطا
 اوزره مقرر اولوب قالمق روادکلدر. بلکه انبیا دن خطا نک
 وقوعنه کلام رب العزت ناطق در. **قال الله تعا واما ينسبك**
الشيطان تقعد بعد الذكرى مع القوم الظالمين واما ينزغك
من الشيطان نزغ فاستعد بالله وقصه آدم. و داود و ابراهيم
 و يوشع. وقصه سليمان عليهم السلام وقوع خطايه دلالت
 ایدر. و بعضی محققین دیر لر که اول کس لر که حق تعالی نک
 معرفتده مجاهد ایدر لر. اند نصاکر مشاهده ایدر لر. و اتقاء
 مشاهده ده غلط واقع اولور. انلرک حالی اول کس لر
 حالندن جوق یکر کدر که انلر عملدن تقاعد ایتشدر. و
 جهاد نفسدن. و جهاد شیطاندن بری اولشدر. و یعنی
 محقق لر کینه بزوم مشایخزدر. قدس الله ارواحهم. بیورد یکر
 حقیقت ده مرشد حق تعا در که. **حق تعا نک مخلص قوللر که**
نفسه و شیطان جهاد ایدر لر. حق تعا انلر جهادی ارشاد
 ایدر. و قوماز که خطاده قرار ایدر. اگر چه انلر مبتلا ایلدی

عداوت شیطان و عداوت نفسه. ولیکن غالب احوالده.
 عنایت الهی و توفیق ربانی انلر که بیلده اولور. و قومز که
 خطاده قرار ایدوب قلا لر. و کلام قدیمده بومعنی یاشارت
 واردر که. **حق تعا بیورر ان عبادي لك عليهم سلطان الا**
من اتبعك من الغاوين و شول کس لر که خطاده قرار ایدوب
 قالور لر. انلر اول کس لر در که غاویلدر. اول امرده همتده
 صادق دکلدر. بلکه انلرک ایشلرند شایبه زیا و سمعه
 و طلب شهرت وار. امدی دخی بونلر بکرز نه واریسه
 یا خود انک حالی مبدل اوله. العیاذ بالله تعا شقاوتدن
 و نقصانندن کمال نصاکر. و نه افتلردن نفسی تهذیب
 و تظہیر ایتکده. **حق تعا** به صغیر غله هیچ برسنه برابر اولمز
 خصوصاً کولکه شبهه خطور نک ظهورندن. دخی و ساون
 شیطانیه نزول ایتدوکی وقتده. اما حدیث نفس اماره
 دخی ذکر خفیه اشتغال کو ستر مک. **و حق تعا نک جناب**
عزته تضرع اتمک و دوام استغفار ابله زائل اولور. و
 کمال خشوع قلب اصل کلیدر. **یقین طلب ایتکده.** و سالی
 مکر شیطاندن خلاص ایلکده. و دیر لر که زهر جو قدر. و تریاک
 ازدر. و هیچ برتریاق اول حالده. شیخ مرشدده برابر اولمز.
 یعنی سلوک اولنده شیخ مرشدکی زیاق اولمز. و بعضی

اولولر و عزیزلر شویله ددیله که جمله افاندن برسی بودر که
 کند و نفسنه تکلیف اید جوئی و عطشی و یخواب لغی
 یعنی اجلغی و صوسزلغی و او یخوسزلغی که نفس اکا
 تحمل اتمه کرکدر و جوئی کسندر بویله اندیلر و کسر
 نفسه ملازمت اندیلر اول مقامده هلاک اولدیله
 امدی شویله کرکدر که مبادی احوالده نفسی رفقا طوطه سن
 تا عاجز اولیه حضرت رسولک علیه السلام قوی مقتضا شجه که
 بیورمشدر **نَفْسُکَ مَطِیَّتْکَ فَاَفِقُوْ بِهَا** یعنی نفس سنک
 بنجک طوارکدر پس اکا رفق ایله دیمکدر و تدریجیه ریاضته
 معناد قیل و قساوی ازاله اتمکه مشغول اوله که سعادت نفس
 انده در و اگر نفس ادای فرضده و سننده و جماعت ملازمتند
 اظهار عجز ایدرسه اکا رفق اتمک کرکدر زیرادین اسلام ده
 بوا موردن چاره یوقدر و ضعف نفسه بوند ملتفت اولمق
 کرکدر کبار مشایخدن بعضی طاب ثراهم تحقیق اندیلر
 و دیدیلر که از کمسیه میسر اولور که تصحیح عقاید ایدوب دخی
 انی محکم ایلیه و تهذیب صفات ایدوب دخی تنفع ایلیه
 و تخلص افعال و اقوال ایدوب دخی انی تسدید ایلیه
 زهار سنک اوزر که اولسون ای عزیز برادر که شک و شبیه دن
 عقیده خالص اید کور دخی سنک اوزر که اولسون دین

احوالن تفتیش و تفحص اید کور دخی بونی بلمک کرکدر که
 دین امرنده مساهله روادکدر و بر کمسیه تقلید اتمیه سن
 که اکا اعتماد اولیه پس اگر سنک عقل معینک اولور سه
 کرکدر که اعتقاد کی اهل سنت و جماعت اعتقادنه ایدوب
 انلرک رویشنه مداومت اید سنکه انلرک اعتقادی
 رساله ده ذکر اولمشدر و سنک اوزر که اولسون سقله
 مقلداندن اولیه سن که انلرک **بَاذْآنِ الْاِنْعَامِ سَمِعُوْنَ**
وَبِعِیْوُ الْبَهَائِمِ یَبْصُرُوْنَ وَبِقُلُوْبِ الْعَمَاءِ یَقْلُوْنَ و بومقام ده
 بلمک کرکدر اول کلمات که سادات علماء صوفیه دن و کبار
 مشایخدن **رحمهم الله** بایزید بسطای کبی و شیخ عطار و مولانا
 جلولا الدین روی کبی که نقل اندیلر اول کلماتک ظاهری
 مخالف شرعدر و اول کلامک صحتند بحث واردر صحیح
 اولدوغی تقدیرجه ده اول کلام مأول در شول تأویل ایله که
 اکثری متاخرلرک رساله لرندن مذکوردر شول وجهله که
 زائل ایدر انک مخالفتی که مأول اولیه یا خود قابل
 تأویل اولیه و بوکا حمل اتمک کرکدر که انلرک اوایل سلوکند
 و غلبه مواجیدن صادر اولمشدر و هیچ بر کمسه انلرک
 نقل اتمدیکه انلرک تا آخر عمر لرینه ده اول اعتقاد اوزر اوللر
 بلکه بنوک خلا فی منقولدر شویله که نته که بایزید بسطای

حضرت یارینه دید یلرکه، سن حالت وجدده ایکن دیک که
 سبحانی ما اعظم شانی جواب شویله دیدیکه بن واقف
 دکلام اگر بولام بر دخی بندن صادر اولورسه باکه بچاق
 اورک دیدی پس کیر و برکتر بونی دیدی اوج و یادورت
 کشتی قالقد یلر دخی حضرت بایزیدی بجاقلا یله صیغدیله
 پس جمله بجاقلا کند و کند ولرنه صایغدیله بایزید اثر اتمدی
 خسران و کل خسران اول کسینیه که شرعه مخالف سوز سویله
 دخی تاویلین بلیه و هیچ عقلله و نقلله اول مصحح اولمز
 شویله که فرقه وجودیه که حق طاعتدن اعراض ایدرلر
 اما جماعتی رعایت اتمک دیر لک خذلهم الله تعالی الذارین
 وانلک محصل کلامی دهر یلرک اعتقادنه وارر، اگرچه که
 ظاهر انکار ایدرلر و دیرلرکه عالم قدیمدر و مؤثر دن
 مستغنی در و فرقه وجودیه عالمی نفی ایدرلر و دیرلرکه
 حق تعالی نک وجودندن غیری هیچ برنسنه وجودده دکلام
 یعنی عالمده هیچ برنسنه نک وجودی یوقدر همان وجود
 حق تعالی نکدر دیرلر شویله که شاعر دیر بیت
 نیست غیر او و کر هست ان هم اوست در نکر ابن بن عالم وان عالم اوست
 غیرش غیر در جهان نکذاشت لاجرم عین جمله اشیا شد
 و اما غزالی رحمه الله که جمله مقتدای دین دند

احیاء علومده شویله بیورمشلرکه ومن نطق بشی منه
 فقتله افضل فی دین الله من احیاء عشره یعنی هرکسه
 وجودیه کلماتی کی کلمات ایلیه اللهم دیننده انی
 اولدرمک افضل در اول کسه زنن ایلکدن و وجودیه دن
 بر طائفه وارد که انلر، حشویه دیرلر بوقولک ظاهر نه
 اعتقاد ایدرلر و ادراک اتمز لکه واجب تعالی وجود اتمدن
 بعضی جواهر دن اعراض اوله پس انلرک اعتقاد لرنه کوره
 حق تعالی جواهر دن و اعراضدن مرکب اولمق لازم کلور و قابل
 فنا اولمق لازم کلور، انچون که بز مشاهده ایدرلر که جواهر
 و اعراض فانی اولورلر و حالدن حاله دونرلر سواد شعر
 بیاضه منقلب اولدوغی کی هرگاه که خشب فانی اولوب تراب
 اوله و هرگاه که اتش انی یقه رماد اوله و بوجماعت اگر
 تأمل اسلردی اول نسنه که کند ولرک سوزلرندن لازم کلور
 فی الحال اول سوزه راضی اولمیلر و اول سوزدن دونرلردی
 زیرا انلرک سوزلرندن لازم کلور و وجود قرده و خناریر
 و کلوب ده و فازوراند و وجود خدا اوله و تعالی عن ذلك
 علوا کبیرا و دخی لازم کلور که هرگاه که حق تعالی بر جماعتی
 قهر اتمش اوله و انلرک صورتی انسان صورتندن قرده
 و خناریر صورتنه تبدیل اتمش اوله پس حق تعالی کند و یی قرده

و خنار بر امتش اوله . انچگون که بوندلرک وجودی حق تعالی
وجود لریدر دیرلر . و دخی لازم کلور که جهنم آتشنه کند و
کندوی . حق تعالی امتش اولور . و حق تعالی کند و کند ویه عذاب
امتش اولور . و کوتری اشیا که عالمده موجوددر . جمله
واجب اولق لازم کلور . و عالمده هیچ ممکن موجود اولق لازم
کلور . و بوندن خود شک یو قدر که . حق تعالی قدرتی
ممکناته تصرف ایدر . اگر عالمده هیچ ممکن موجود اولق
کوتری واجب اولق اولور سه . پس حق تعالی هیچ نسبه قادر
اولماق لازم کلور . و نفی قدرت حق کفدر . و دخی لازم
کلور که . حق تعالی قدرتی ذاته جاری اولیه . و حق تعالی به
جسم و عرض دیرلر . زیرا جسمله عرضک وجودلری واردر .
یعنی هر وجوده حق تعالی در دیرلر . بو تقدیر چه لازم کلور که
هر کسه که حق تعالی عبادت ایلیه کندی نفسنه عبادت
امتش اولور . و هر کسه که حق تعالی طپه کندی نفسنه طپش
اولور . پس بوندلرک کلام لری و اعتقادلری مشرکله کلماتندن
و اعتقاد اتندن دخی پرامزدر . زیرا مشرکله اثبات دلده
ارتکاب ایدلر . اما حق تعالی جسمیتنه قائل دکلردر .
و حق تعالی مشرکله غضب ایدر کند ویه ولد اثبات اندکریچون
قال تعالی عو الرحمن ولدا وما ینبغی للرحمن ان تتخذ ولدا

ان کل من فی السموات والارض الا انی الرحمن علیدا وهر
کسه که عباد اوله خدا اولزه و بعضیلر بو مقامدن . تنزل
ایدلر و دیرلر که بز خدا کلور . اما صفات خدا یوز دیرلر .
و بو معنی ده دیمشدر **بیت** موجود حقیقتی بجز از ذات حدانست .
ماهیم صفات و صفت از ذات حدانست . و اگر بو صفاتدن
مراد لری . موصوفله قائم اولن . و موصوفدن جدا اولمین .
صفات ایسه بو کلام دخی دائره اسلامدن بیروندر . زیرا
صفات ممکن موصوف . واجب ایلله قائم اولق حق تعالی به
جسم اتصال یتکدر . بو خود رواد کل و بوفرقه دن بعضیلر
دیرلر که بو موجودانک . هر برسی حق تعالی اسما سندن
هر اسمه مظهردر . یعنی انسان اول جموعک یعنی کلی موجودانک
مظهریتنه قابلدر . و حدیث پیغمبردر علیه الصلو و السلام
که بیور ان الله تعالی خلق ادم علی صورته و بو معنی به
اشارتدر ای خلقه مظهر الجمیع صفاته و هر حسن و کمال که
مخلوقاته . واردر اول حسن و کمال حق تعالی ذاتنک
صفا یتدر نه که شاعر دیر **بیت** ای حسن ترا بهی مقامی نامی
وی از توبه ی دلشده پیغامی . کس نیست که نیست بهره مند از توولی
اندر خور خود بجز عده یا جامی . و هر نقصان که مظاهرده اولور
اول انسانک قابلیتته راجعدر . و بو تعینات حق تعالی نک

اسمیدر و هر سنه که ماورای تعینات در حق تعالی و سن خود
بنیور سن که تعیناتک ماوراستند جزء لا یتجزی در اهل
کلام قتنده و هیولی در صورت در حکما قتنده و حقیقت
اعراضیدر اما ذوی العقول قتنده بونلارک هیچ برسی نکر یافه
لایق دکلدر و انلاردن بعضیدر دیرلر که هر نوعک صورتی
اللهک اسمیدر و اول صورت کند و هیولا سنه مخصوص
اولدوغی کبی در اسمک مستمایه اختصاصی پس لازم کلور که
هیولا خدا اوله و دخی لازم کلور که حق تعالی محل حوادث اوله
انچون که نوعک صورتی متبدل اولور اول کسه قتنده که
هیولا یه قائل اولور و بوطائفه دن عجب دن عجب اولدر که
سویلدکاری سوزی تا مل اتمزلر و نیجه جرات ایدر مثل امر که
دلیل عقلی و نقلی انی رد ایدر و بنوک کبی سوزلری و اعتقادی
سهل کورر و تحسبونه هنیاهو عندالله عظیم و اگر
بوطائفه دن بر سینک کلامن که تتبع ایده سن کاه دیر که جمعی
اشیا عین ذاتدر و کاه دیر که جمعی اشیا مظهر حق در
و کاه دیرلر که جمعی اشیا مظهر اسمادر و کاه دیر که جمعی اشیا
عکوس در و انلاردن بعضی حق تعالی اثبات ایدر و تمثیل ایدر
بر سنیه برک مشکل اوله اشکال مختلفه ایله کاه اولور که
حق تعالی صویه تمثیل ایدر که اول صوطو کب بوز اولمش اوله

پس اول بوز شکلی که ظاهر اولور مختلفدر و بر نیجه نوعله
نوعلمش در زیرا اول بوز یاره لرینک کبی بولک و کبی کوجک
و کبی یومری و کبی یمنی و کبی دکرکی و کبی سوری در
اندنضکر فزده لکی زایل اولسه یعنی طوکی جوز لسه کیر و صو
اولوب اشیا متعده متحد اولور و کاه حق تعالی دریایه
تمثیل ایدر که انک صوی هو اولوب بالابه مرتفع اوله دخی
اندنضکر بر قطره صوا اولوب دریایه و اصل اوله و انلارک
محصل کلماتی بودر که حق تعالی هیولی اوله یا خود باقی موجودانه
حلول ایدر حق تعالی خود بومز خرفا تندن منزهدر و اگر انلاردن
بریس بوسوزلردن بر سوزده الزام اتمک دیلیه سن بر سوزده
دخی قجر کیر و اول سوزده الزام ایده سن بر سوزده دخی قجر
شول وقت که مضطر اوله دعوی ایدر که بونی اهل ذوق اکثر
یعنی بولکاهی اهل ذوق بیلور یا خود مشاهده دعوا سن ایدر
و کاه دیر که طور عقلک ماوراستند بر طور دخی واردر که
اول طور بر طور در که مکاشفه مشاهده طریق ایله بعضی
سنه منکشف اولور که عقل انک ادر اکنده عاجزدر شولیکه
حواس معقولات ادر اکنده عاجز اولدوغی کبی و اول طور در
محقق اولمشدر که حقیقت وجود عین واجب الوجود در
نه کلی و نه جزئی نه عام و نه خاص بلکه جمعی قیود در

مطلقدر. وگاه اولورکه بولکلامی تلفظ ایدرلرکه بلزلرکه
 بوسوزنه دیمکدر. بلکه کمان ایدرلرکه باطلدر. اما حجت جاه
 وعوام اورته سنده ریاست. وبوشمده دکر اولنات
 احوال شول متصوفه نک بیان حالریدرکه. انلر جاذبه شریعت
 وحکم حدیث وقراندن طشره کمتشدر. وبوطائفه مانندی
 فرق اسلام ده ایکن جو قدر. فرقه مجتبه. وفرقه شیعه.
 کبی وبونلردن غیری فرق اسلامده ضال جو قدر علی الخصوص
 که بوزمانده کی اهل بدعت که کند ولره. درویش درویش دیو
 آدقوشلردر. انلر بوزطائفه دوررلرکه. انلاری صایفه
 حاجت دکل اما فرق اسلام که علم کلامده ذکر اولمشدر
 یتش اوج فرقه در. رسول الله علیه السلام حدیثی موجب
 که بیورمشدر **ستفترق امتی ثلثا وسبعین فرقه کلها**
فی النار الا واحدة وهی ما انا علیه واصحابی ورساله
 اخرنده انشاء الله تعا بویتش اوج فرقه ذکر اولنسه کرکدر
 تا که اهل حق غیرلردن ممتاز اوله. وعلما رحمهم الله ایدرلرکه
 بوجدهت معجزه رسولدر علیه السلام. نیجه نیوردیسه ایله
 واقع اولمشدر **خاتمه فرق اسلام کل دن کلی سکرطائفه در**
 معتزله. وشیعه. وخواارج. ومرتبه. وبخاریه. وجبریه.
 ومشبهه. وفرقه ناجیه. اما فرق معتزله که اصحاب واصل

بوسوزنه دیمکدر
 بلکه کمان ایدرلرکه باطلدر

بن عطاءدر. انلره معتزله ددکری اکا بناء درکه. حسن بصری
 رحمه الله علیه مجلسندن عزلت ایلدی. اول وقت که حسن بصری
 مجلسنه برکمنده کلدی وایتدی که. یا امام المسلمین بوزمانده
 برجماعت پیدا اولدیکه کناه کبیره اشلیخی تکفیر ایدرلر انلردن
 مراد خوارج ایدی. وبرجماعت دخی پیدا اولدیکه ایمانه معصیت
 ضررا تمزیدیرلر. نه که کفرله طاعتک فائده سی یوقدر. پس
 بزه نه وجهله حکم ایدرسن ددی. حسن بصری رحمه الله باش
 اشغه ایدوب فکر واردی. واصل ابن عطاءدیرلردی بر شخص
 وارایدیکه. شیخ جمله مریدلرندن ایدی. ایتدی بزویمز که
 صاحب کبیره مطلقا کافر در. یا مطلقا مومن در. انک بشقه
 کفرله ایمان اورته سنده برمنزلی وارد ددی. پس حسن
 بصری رحمه الله انی اول سوزدن منع ایلدی. اول قبول ایتدی
 حسن بصری مجلسندن جدا اولدی. وحسن بصری عاتقه
اعتزل عتا واصل یعنی واصل بزدن عزلت ایتدی. پس
 انلر لقبی معتزله قالدی. وبومعتزله برقاج مسائیل
 اعتقادیه ده فلاسفییه متفقدر. مثلا حق تعالی صفتان
 منع ایدرلر. وقرانه قدیم دیمزلر. وحق تعالی دیدارنه
 انکار ایدرلر. ومطیعه ثواب وعاصی به عقاب اولق. حق تعالی
 واجبدر دیرلر. اندنضکره یگری صنفه متفرق اولور.

صنف اول واصلیه دیرلر بونلر حق تعالی صفا تی نفی ایدر
 و دیرلر که هر فعل که بنده دن صادر اولور بنده نك قدرتیله
 صادر اولور. **حق تعالی قدرتی اندک اثر ایتمز** و مؤمن که جهنمه
 کیره ارق طشره چقمز. و حاشا حضرت عثمان جهنمه کیرمین
 جائز کورلر. نه مؤمن اولور نه کافر درلر. و امیر المؤمنین
 علی یه دخی اول حکمی ایدرلر که عثمانه اتدیلر. و علی نك
 و عثمانك و طلحه نك و زبیرك رضی الله عنهم شهادتلرین
 قبول ایتمز **صنف دوم عمرویه دیرلر** عمر بن عبیده منسوب
 اولمغین. و بوعمر و زهدله و تقوا ایله مشهور ایدی. و
 عمرویه طائفه سی قواعد سابقه واصل ابن عطایه تابعلر
 الا بوقدر و ارکه بوطایفه بفریقی تفسیق ایدرلر. یعنی
 دیرلر که یا عثمان فاسقدر یا خودانی قتل ایدن فاسقدر
صنف سوم هذیلیه دیرلر هذیل ابن حمدان علاقه منسوب
 اولد قلی ایچون. و بو هذیل ابن حمدان علاقه معتزله نك
 شیخی در. و انلرک طریقلرین مقرر ایدیچی در. و انلرک مذهبی
 بودر که **حق تعالی قدرتی** مقدورانی فانی اولور. و جنت و جهنم
 دخی فانی اولور دیرلر. و حق تعالی عالمدر. بر عملله که اول
 علم حق تعالی ذاتی در. و قادر در بر قدرت ایله که اول
 قدرت اللهك ذاتی در. و حق تعالی مرید در. بر حادثك ارادتیله

که محل دکل دیرلر. و بوروی زمین اولیادن خالی دکلدر
 و اولیا انبیا علیهم السلام کی معصوملر در معاصی ایتمز
 دیرلر. و اهل جنت و اهل جهنم جماد اولور دیرلر. و بو مذهب
 جهنم ابن صفوان مذهبیه قریبدر. انچون بونلره معتزلی
 الاؤل جهمی الاخره دیرلر **صنف چهارم نظامیه در**
 انچون که ابراهیم بن سياره نظامك اصحابی درلر. و بو
 طائفه یه شیاطین معتزله دیرلر. و بونلر دیرلر که حق تعالی
 قادر دکلدر شول ایشه که. قول اول ایشدن صلاح اولیه
 و دخی قادر دکلدر قولك توانیه و عقابندن آخرتن کسلدر
 و انسان روح در بدن انك الی در دیرلر. و دیرلر که علم
 جهل کی در. و ایمان کفر کی در تمام ماهیتده. و دیرلر که
 حق تعالی مخلوقات دفعه خلق اتدی. یعنی برا و غوردن
 یارتدی. و خلقت ادم علیه السلام اولادنك خلقتی اوزرنه
 مقدم دکلدر. لیکن بعضی ظاهر در. و بعضی پوشیده در
 و قران معجز دکلدر. بلکه انك مغبیاتدن خبری معجز در
 و مذهب شیعه میل ایدرلر. و دیرلر که امیر المؤمنین علی نك
 اصلی مستند نصر قران و ارایدی. اما عمرانی اورتدی و خلقه
 کوسترمدی دیرلر **صفت پنجم اسواریه در** بونلر دخی
 نظامیه موافقدر. شول سنلدر. که ذکر اولندی. اما

اندرک اوزرینه زبیده ایدر لر، و دیرلر که حق تقا قادر دکلدر
 شول نسینه که انک عدمندن خبر ویرمشدر، یعنی معدوم
 اولن نسینه قادر دکلدر دیر حاشا صنف **ششم اسکا فیدر**
 بونلر ابو جعفر اسکا فاصحابیدر، و بونلر شویله دیرلر که
 حق تقا قادر دکلدر که عاقله ظلم ایلله، اما صبیانه و عجائنه
 قادر در که ظلم اید، صنف **هفتم جعفریه** در بونلر جعفر بن
 مبشر اصحابیدر، و بو طایفه اسکا فیه به موافق در، اما
 انلرک اوزرینه زیاده ایدوب دیرلر که، امتک فاسقلری
 اورته سنده زناده دن و محوسدن بدتر کسندر واردر
 و دخی دیرلر که، حد شرب خمره اجماع که واقع اولمشدر خطادر
 و برکسه که بردانه نسنه او غور لسه فاسقدر ایمانی کیدر دیرلر
 صنف **هشتم بشریه** در لر و انلر بشر بن معتمر اصحابیدر
 و بو بشر فاضل علماء معتزله دن ایدی، و بونلر دیرلر که
 حق تقا قادر که طفله عذاب ایلله، و اگر قدرته کوره عذاب
 ایدر سه ظالم اولور، تقا عن ذلك علوا کبیرا صنف **نهم مزوادی**
 در لر ابی موسی بن عیسی بن صبح مزوادی اصحابیدر، و بو
 مزوادی بشرک شاکر دیر روزیاده زاهد ایدی حتی زهدی
 بو مرتبه ده ایدیکه اکار آهب معتزله دیرلر ایدی، پس بو طایفه
 دیرلر که حق تقا قادر در که، یلان سویله و ظلم ایلله اگر ایدر سه

کاذب و ظالم اولور، و دخی دیرلر که انسان قادر در که قرآن
 کبی کلام سویله، اما حق تقا انساندن انی صرفا تمشدر
 و دخی دیرلر که، برکسه سلطان ملایمت ایلله و سلطان
 ویرد و کنی لباسی کیسه کافرا اولور، و کسه اندن میراث یز
 و هر کسه که یعنی انک حکمی مرتد حکمیدر دیمک استر و العجب
 حق تقا انک دیدارنه قایل اوله کافر در دیرلر صنف **دهم هشامیه**
 در لر بونلر هشام بن عمرو غوطی اصحابیدر، بو طایفه حق تقا
 وکیل اسمن اطلاق ایتلر، زیرا وکیل موکل کرکدر دیرلر،
 و حق تقا به تالیف قلوب ایدر دیمیه لر، و دخی دیرلر که حرامه
 و حلاله دلالت یوقدر، و جنت و جهنم مخلوق دکلدر دیرلر
 صنف **یازدهم صالحیه** در لر بونلرک مذهبنده بو مشهور در که
 علم و قدرت و ارادت و سمع و بصر میت ایله قائم در دیرلر
 صنف **دوازدهم حابطیه** در لر بونلر احمد بن حابط اصحابیدر
 و بو طایفه نک مذهبی بودر که، عالمک ایکی تکریمی واردر دیرلر
 بریسی، قدیمدر که اولاته در، و بر دخی حادثدر که اولت
 عیسی بن مرید در، و قیامت کوننده حسابی عیسی صورسه
 کرکدر دیرلر، و حق تقا قرانده و جاء ربک و الملک صفا صفا
 دید و کندن مراد بودر، و پیغمبرک علیه السلام ان الله تقا
 خلق ادم علی صورته دید و کندن مراد همین بو معنی در

یعنی **دین** بر تکرار **دین** و **دین** اولور دیر لر. و امدی
 بوطائفه کافر در دیر **صنف** **نزدیم** **حذبتیه** در و بونلر فضل
 حدیج اصحابیدر. **بوطائفه** **دخی** همان مذهب حابطیه.
 اوزرنه در لر. **الابو** قدر و ار که تنا سخن زیاده اید لر. یعنی
 روح انسان بریدن جدا اولور بریدن دخی کیرر. و دخی
 دیر لر که. **هر حیوان** مکلف در و حیوانات عجم عاقلر و بالغلر
 بر او ده که اولو و بودارد نیادن غیریدر. **و حق** **تعا** انلر ده
 معرفت. **و علم** خلق اتمشدر دیر لر **صنف** **جهاز** **دیم** **معمریه** دیر لر
 بونلر **معمربن** عباد ستمی نک اصحابیدر. و بوطائفه نک مذهبی
 بودر که. **حق** **تعا** اجساد دن غیری نسنه خلق اتمدی دیر لر
 اعراض جسم وجوده کتورر خدا خلق اتمز دیر لر. **و حق** **تعا**
 قدم ایله موصوف دکدر. و کندی نفسنی بلر. و انسان دخی
 ارادتدن غیری فعله قادر دکدر دیر لر **صنف** **پانزدهم** **ثمامیه**
در لر و بوطائفه نک مذهبی بودر که افعال متولنیه فاعل
و قدر دیر لر. و ترسا و جهود و موع و ذنادقه اخرتده
تراب اولور لر. **جنت** و جهنمه کیر مز لر. و بهایم و اطفال و جوان
 دخی تراب اولور لر. و کفاردن هر تنقیسی که کندی خالفتی
 بلسه معذور در دیر لر. و انساندن غیری هیچ کار صادر
 اولمز دیر لر. و مذکور ثمامه مأمون خلیفه زمانندن ایدی

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 و الصلاه علی محمد و آله

و اکا تقری و ار ایدی **صنف** **شانزدهم** **حیاطیه** در و بوطائفه نک
 مذهبی قدر در. یعنی افعالی عبادت قدرتنه اسناد اید لر
 مذهبی قدر در. **سمیع** و **بصیر** اولدوغی **سمعه** و **بصره** متعلق
 اولن احواله علمی اولدوغندن عبارت در دیر لر **صنف** **هفدهم**
جاحتیه در لر بونلر عمرو بن جاحظ اصحابیدر لر. و بو
 جاحظ معتصم و متوکل زمانندن حیاتن ایدی. و بوطائفه نک
 مذهبی بودر که. **جمیع** معارف ضروری در دیر لر. یعنی هر نسنه
 که معلوم در بی تعلیم حاصل اولور دیر لر. و اجسام ذوات
 طبایع مختلفه در. یعنی هر جسمه بر طبیعت مخصوص در
 نته کم مذهب حکما و طبیعتون دخی بویله در. و دخی دیر لر که
 جواهر معدوم اولمز. و اعراض اکا متبدل اولور. **و حق** **تعا**
 جهنم اهلن جهنمه برا قمز. بلکه جهنم کندی اهلنی کند و به
 چکر. و حیر و شر کند و به قولک فعلندن در. و قرآن جسد در
 گاه ارا اولور گاه عورت اولور دیر لر **صنف** **هشدهم** **کعبیه** در لر
 بونلر ابوالقاسم محمد بن کعبی نک اصحابی در لر. و بو محمد بن کعب
 بغداد معتزلر سندن در جاحظک شاکر دیر. و بوطائفه نک
 مذهبی بودر که. **حق** **تعا** دن فعل بی ارادت صادر اولور.
 و حق **تعا** کند و نفسن کورمز. و کند و دن غیری دخی کورمز
 اما بیلور دیر لر **صنف** **نوزدهم** **جبابیه** در لر بونلر ابوعلی

جبابی نك اصحابیدر. بواو علی بصره معتزله سیدر بونار
 دیرلر حق تعالی نك ارادی حادثه در. اما محلی بوق. و عالم
 فانی اولور. بر فنا ایله که محلی اولیه. و حق تعالی متکلم در.
 بر کلام ایله که حروف و اصواتدن مرکب در که. جسم ده خلق ایدر
 و حق تعالی نك دیدارن کورمک جائز دکلدرد. و بنده یعنی قول
 کندنی فعلنك خالقیدرد. و گناه کبیره یه ارتکاب ایدن مؤمن
 دکلدرد. اگر توبه اتمیجک اولور سه ایدی قالور. و اولیا یه منکر لرد
صنف بیستم بهشمیه در لر بونلر ابی هاشم بن ابی علی
 اصحابیدر. ابی هاشمک مذهبی همان بابا سی ابی علی مذهبی در
 اما مسئله ده متفرّد در. بری بودر که بی معصیت بنده ذمه
 مستحق اوله یعنی بی گناه ملامت اولمش اوله. بوا اعتقاد
 اجماعه مخالف در. و مقتضای حکمت دکلدرد. و دخی دیرلر که
 گناه کبیره دن توبه قبول اولمز صغایره مصر اوله. و دیرلر که
 حق تعالی معلوم در نه مجهول در. نه قدیم در نه حادث در.
فرقه ثانیه اسلام فرقه لر نیک کیارندن شیعه در یعنی
 انلر امیر المؤمنین علی نك متابعتن ایدر لر. یعنی حضرت
 علی رضی الله عنه تفضیل ایدر لر. و پیغمبر مزدن صکره امام علی در
 نص قران ایله یا ظاهر یا خفیه و شویه اعتقاد ایدر لر که
 علی دن صکره فرزندان علی یه دکر. و انلردن طشره کمتر مکر

ظلم ایله. و شیعه یکر می یکی صف در. انلرک بعضیسی
 بعضی تکفیر ایدر لر. و اصول شیعه اوج قسمدر. بر قسمنه
 غلاة. و بر قسمنه زیدیه. و بر قسمنه امامیه دیرلر. اما
قسم غلاة اون سکر طائفه در. اولکی طائفه سی سبائیدر
 بونلر عبدالله بن سبائک اصحابیدر. و بوعبدالله بن سبا
 حضرت علی رضی الله عنه زمانده حیاتدن ایدی حتی حضرت
 علی یه رضی الله عنه **انت الاله** دیدی حضرت علی انی رد
 ایدی. اول دخی جقدی مدائنه کندی. و بوعبدالله
 متابعت ایدنلر در که علی اوله مشدد دیرلر. و ابن ملجم شیطانی
 اولمشدر که. علی صورتنه کیرمش ایدی. و رعد علی نك صورتیدر
 و برق تازیانه سیدر. و بوند نصکره یه اینسه کرکدر. و افاتی
 عدلی طوشه کرکدر. و هرگاه که رعد اوازن ایششدر علیک
 السلام یا امیر المؤمنین دیرلر **طائفه ثانیه کاملیه در** لر
 بونلر ابی کاملک اصحابیدر. و بوطائفه نك مذهبی بودر که.
 پیغمبر علیه السلام اصحابی تکفیر ایدر لر که علی یه بیعت اتمدیلر دیون
 و علی دخی تکفیر ایدر لر که. حق طلب ایلدی دیو و تناسخه قائل
 اولور لر. و دیرلر که. امامت برنورد که مشاسخ اولور. یعنی
 انتقال ایدر. بر شخصدن بر شخصه وگاه اولور که برنزه نبوت اولور
 و برنزه امامت اولور **طائفه ثالثه بنائیه در** لر و بوطائفه نك

مذهبی بود که حق تعالی انسان صورت داده در حق تعالی نیک
 روحی علی به حلول اندی اند نصیحه او علی محمد حنفی به
 اندن صکر بنوک او علی ابی هاشمه اند نصیحه بنانه طایفه **رابعه**
مغیرت در بونلرک مذهبی حق تعالی جسم در انسان صورت داده
 بلکه رجل در نوردن و باشند نوردن تاجی وارد در منبع
 حکمت در و هرگاه که دلیلی خلق اید راسم اعظم ایله فجن که
 اسم اعظمی تکلم ایدر باشند نوردن بر تاج اولور و اندن
 صکر قوللرک اعمالن اوجی ایچنه یازدی واکانظر اندی
 دخی غضب ایلدی و غضبیدن درلدی و اول عرقدن ایکی
 دریا حاصل اولدیکه برسی تارنیک و شور و برسی دخی روشن
 ولذید در بوند نصیحه اول روشن دریایه نظر اندی و کند و نیک
 سایه سن کوردی اول سایه دن بر زن نزع ایدوب اندن
 شمس ایله قمری چقروب خلق ایلدی و باقیسن فانی ایلدی
 تا کند و یه شریک اولمیه لر و بوند نصیحه خلقی بو ایکی دریادن
 خلق اندی کافر لری اول تاریک دریادن و مؤمنلری اول
 روشن دریادن خلق اندی و اند نصیحه محمد خلقه کوندردی
 که خلق تمام ضلالتده ایدیلر و امانتی آسمانه عرض ایلدی یعنی
 امامتی علی دن منع ایلد کلاکی آسمانه و زمینه عرض ایلدی قبول
 اتمدیلر انسان تحمل اندی و دخی انساندن مراد ابو بکر در

یعنی ابو بکر علی نیک امامتن منع ایلدی عمر ایلده و دخی دیرلر که
 زکریا بن محمد بن حسین امام در هنوز بر طایفه زنده در
 و طشره جقمغه امر اولمنسند منتظر در که همان امر اولند و غی کی
 طشره کله طائفه **خامسه** حنا حیه در لر بو طائفه نیک
 مذهبی بود که ارواح متناسخ اولور لر و آدمه اولن روح
 حق تعالی روحی ایدی اند نصیحه پیغمبر و اروپ اند نصیحه
 سائر انبیایه واردی اند نصیحه اماملره واردی اندن
 علی به و اندن علی نیک اوج اولاد نه و اندن بو عبد الله
 یتشدی و بونلر عبد الله اصحابیدر و بو طائفه دیرلر که
 بو عبد الله بن معاویه بن عبد الله بن جعفر ذی الجناحین در
 بالفعل زنده در و جبل اصفها نده در و بو طائفه قیامت
 منکر لدر در و محرماتی که خمر و میت و زنادر و بونلر در غیری
 هر نه محرمات که وارسه کلیا حلالدر دیرلر و شک یوقدر که
 بونلر صرف کافر لدر طائفه **سادسه** منصوریه دیرلر
 و بونلر ابو منصور عجمی نیک اصحابیدر و بو ابی منصور کندی
 نفسنی ابی جعفر محمد باقره منسوب قلور حال بوکه محمد
 باقرانی رد اتمشدر و قشندن سورب کیدر مشدر اند نصیحه
 واردی امامتی کند و یه دعوت اندی و بو طائفه ثوبله کمان
 ایدرلر که ابی منصور اسمانده در و حق تعالی ایلله ابی منصور

باشند مسیح اندی، و دیدی که ای بنم او غلوم بندن قوللرومه
 خبریتشدر. اند نصکره یره اندی وایت کریمه ده ذکر اولتان
 کسف ابی منصور در نته که بوایتده مذکور در **وان پروا کسفا**
من السماء سا قطا یقولوا متحاب مرموم و دخی دیرلرکه.
 رسل منقطع اولمز، و جنت بر مرد در که بزانت دوستلغه مأمور
 یعنی انی سومکه امر اولمشدر که اول مرد امامدر، و جهنم
 بر مرد در که، بزاکا بغض اتمکه امر اولنوب دورز که اول امامک
 مخالفیدر، ابو بکر و عمر کبی و فرایض و محرمات دخی بولک
 کبی در، فرایض شول رجالک اسملریدر که انله دشمن اولمغه
 امر اولنوب در ز دیرلر **طائفه سابعه خطابه** دیرلر بونلر
 ابو الخطاب اسدینک اصحابیدرلر، و بوطائفه نک مذهبی بودر
 اماملر پیغمبرلردر، و ابو الخطاب دخی پیغمبردر، اکا دخی
 اطاعت فرض در دیرلر، بلکه بولک اوزرنه دخی زیاده ایدوب
 دیرلر که، اماملر خدادر، و حسن و حسین خدانک اوغللریدر
 و جعفر صادق خدادر، لکن ابو الخطاب اندن افضلدر، و
 علی دن دخی افضلدر، و یالان شهادتی حلال دو ترلر کندی
 طائفه لریچون که برغیری طائفه اوزرنه عوی ایدلر.
 و دخی دیرلر که جنت نفیم دنیادر، و جهنم الامدنیادر.
 و دنیا فانی اولمز، و محرماتی حلالدر دیرلر، و فرضی ترک ایدلر.

و دیرلر که هر مؤمنه و حی کلور، و دیرلر که ابو الخطاب بدن صکره
 یزیغ امامدر، و اصحاب یزیغ ایچنده کسلسر وارد در که جبرائلدن
 و میکائلدن اولودر، و اصحاب یزیغ اولمز لریلکه ملکوت انری
 یوقار و الورلر، و بوطائفه نک بعضیسی دیرلر که ابو الخطاب بدن
 صکره عمرو بن بنان العجلی امامدر، اما اصحاب عجلی اولورلر،
 یعنی فوت اولور دیرلر **طائفه ثامنه غرابیه** دیرلر و بوطائفه نک
 مذهبی بودر که محمد علی یه مشابیه در غراب مشابیه
 اولدوغی کبی، و ذباب ذبابیه مشابیه اولدوغی کبی دیرلر، و حق
 تقا جبرائلی علی یه کوندردی، جبرائیل غلط اندی حمزه کلدی
 دیرلر، دخی جبرائله لعنت ایدرلر **طائفه تاسعه ذمیه** دیرلر
 بوطائفه بولقبایله ملقب اولدیلر، زیرا محمدی علیه السلام،
 ذم ایدرلردی، و دیرلر که علی الله در محمدی خلقه کوندردی
 تا انری علی یه دعوت ایدلر اول واردی کند و یه دعوت اندی
 و بوطائفه دن، بعضی محمد ده علی ده الله درلر حاشا و بونلرک
 بعضیسی دیرلر که، بش نفر کمسنه الله در که انلرال عبادلر
 یعنی محمد فاطمه علی حسن و حسین، و بونلر فاطمه دیمزلر،
 تحاشبا غرو صمه المانیت **طائفه عاشره هشامیه** دیرلر و بوطائفه نک
 مذهبی بودر که حق تقا جسم در طویل و عریض و عمیق در
 و شول ارمیش کش کبی یلدر، و جمیع جوابندن وانک طعمی.

ولوی و رایحه می وارد در. و قالقار و او نور و عرسته معاسد
 و او رتالرنده تفاوت یوقدر. عرشه که بری برندن زیاده اوله
 و دیرلر که. الله تعالی را دخی حرکت را نیک عینی دکلدر. و غیر
 دخی دکلدر. و برسنه بی وقوعندن صکر بیلور. و قوعندن
 اول بلر دیرلر طائفه **حادی عشر ذراویه** درلر بو طائفه نک
 مذهبی بودر که. حق تعالی صفاتی حادث در. و حد و ثدن اول
 حیاتی یوقدر. و عالم و سمیع و بصیر دکلدر دیرلر طائفه **ثانی**
عشر یولسته درلر بو طائفه نک مذهبی بودر که حق تعالی
 عرشنه در. وانی ملائکه دوزلر. و حق تعالی ملائکه دن اقوی در
 و با وجود کیر و حق تعالی ملائکه کتور دیرلر طائفه **ثالثه عشر**
شیطانیه درلر بو طائفه نک مذهبی بودر که حق تعالی نور در
 جسمانی دکلدر. و انسان صورتند در. اما غیر صورتلره دخی
 کیر دیرلر طائفه **رابعه عشر زرامیه** درلر بو طائفه
 خراسانده امام ابو مسلم صاحب الدوله زماننده ظهور اتمشدر
 حق شویله دیرلر که. ابو مسلم دخی بو مذهبده ایدی. **انچون**
 دیرلر که ابو مسلم دخی امامتدن حظی و ارایدی. ابو مسلم
 اول کتابینه مذهبندن ایدی اول علوم که انله مخصوص ایدی
 اخذ اتمشدر اند نصکر خلقی بنی امیه بیعتندن طشره
 اتمش ایدی. و بو طائفه دیرلر که امامت علی دن صکره

محمد حنفیه یتمشدر. اند نصکره انک او علی عبدالله اند نصکره
 علی بن عبدالله بن عباسه بعد انک فرزند لرینه نامنصور
 کلنجه. اند نصکره حق تعالی مسلم حلو ایلدی دیرلر. صکره
 ابو مسلم دیلندی زیر احر قاتی مباح دو تمشدر. و فرایضی ترک
 اتمشدر ایدی طائفه **خامس عشر مفوضه** درلر بو طائفه
 دیرلر که. حق تعالی خلقک ایشنی محمد اصمردی. محمد دخی علی به
 تفویض ایلدی دیرلر طائفه **سادسه عشر بدائیه** درلر بو
 طائفه نک مذهبی بودر که. حق تعالی برایشی اشلیه صکره دن اکا
 برسنه ظاهر اولور که اول اشلیه اولور دیرلر. بوندن لازم
 کلور که حق تعالی امورک عواقبته عالم اولیه. تعالی عن ذلك
 علوا کبیر طائفه **سابعه عشر نصیری** و اسحاقیه درلر بونلرک
 مذهبی بودر که. حق تعالی به حلول اتدی. زیر اهر و هانینک
 جسد جسمانی ده ظهوری. جایزد دیرلر. صورت بشره جبرئیل
 صورتی کبی و صوت انسانند شیطانک ظهوری کبی. پس حق تعالی
 علی به حلول اتدی اند نصکره علی نک فرزند لرینه حلول ایدو
 انلر که سولیشدر دیرلر طائفه **ثامنه عشر اسماء علییه** درلر
 و بو طائفه به باطنیه دخی دیرلر انچون که بونلر بیز قرآنک
 بلطقی ایلر عمل ایدرزد یودعوی ایدرلر. ظاهر نه التفات
 اتملر بو طائفه قرامطیه دخی دیرلر انچون که بو طائفه نک

اولی برکمه ایدیکه اکا حمدان فرمطی دیرلردی. و بوطائفه
 مذهبی بود که رسل یدی در. آدم و نوح و ابراهیم و موسی
 و عیسی و محمد و مهدی که شدند کیر و ظاهر و لبقدر. پس
 هر یکی رسول را سنده یدی امام وارد که. انلرک شریعتی
 تمام ایدرلر. پس یدی امامدن لابد در که. انلره اقتدا اولنه.
 و انلرکله هدایت بولنه. و بونلره اسماعیلیه انکچون دیرلر که
 امامتی اسماعیلین جعفر بن صادق اثبات ایدرلر. و شول
 یرده که. انده سراج اوله یعنی فقیه اوله انده سوز سولیزلر
 و خلقی تعجیل لذته تحریک ایدرلر. یعنی لذتی دنیاده ایدلر
 و حظی دنیاده بوللر. و تاویل ایللر ظواهر شرعی ابطال ایدرلر
 مثلاً شویله دیرلر که. وضو عبارت در موالات امامدن. یعنی
 امامه محبت اتمکدن. و صلوه عبارت در بر ناطقنکه اول رسولدن
 و احتلام عبارت در افشای سیدن. و زکوة عبارت در تزکیه
 نفسدن. و کعبه عبارت در پیغمبردن علیه السلام. که قبوسی
 علی در. و صفا عبارت در پیغمبردن علیه السلام. و مروة عبارت در
 علی دن. و جنت عبارت در تکالیف شرعدن بدن راحت
 اولمقلقدن. و جهنم عبارت در تکالیف شرعک مشقتدن
 و انلرک مذهبندن مشهور بود که. خدا نه موجود نه معدوم
 نه عالم و نه جاهلدر. و نه قادر و نه عاجزدر. حق تعالی

جميع صفاتند بویله درلر. و بود کرا و لنان انلرک قدما سنک
 کلماتیدر. و اول وقت ده که حسن محمد صباح که ظاهر اولدی
 و دعوتی تجدید ایلدی غوامی علم طلب اتمکدن منع ایلدی.
 و خواصتی کتب مقدّماته نظر اتمکدن منع ایلدی. و محکم
 حصارلره و قلعه لره کردیلر. شوکتی قوی اولدی. و ملوک
 بی سیاست ولی غیرت انلردن خوف اتدیلر. و بونلره تکالیف
 شرعی اسقاط اتدک. و محرماتی اظهار اتدک دیو. اظهار
 اتدیلر. و خلایق حیوانات عجم کچی ولدیلر بلا مضابط. نفوذ
 بالله من الشیطان و اتباعه اما قسم زیدیه که زید بن علی به
 منسوب بود که زین العابدین ایللر ملقید را و ج طائفه در.
 طائفه اول جارودیه درلر بونلرای جارود اصحابیدر
 و محمد باقر جاروده سر جوب دیو اد قومشدر. یعنی بحر
 شیطانی دیمک اولور. و بوطائفه نک مذهبی بود که پیغمبر
 علیه السلام امامتی علی به تعیین اتدی. اما صحابه مخالفت
 اتدیلر دیرلر. دخی صحابه تکفیر ایدرلر. و علی دن صکر
 امامت حسنکدر. و اند نصکر حسینکدر. و اند نصکر
 حسینک فرزندلری. اورتیه سنده هر کسه که سیفا ایللر
 خروج ایدلر و عالم سبج اوللر امامت انکدر دیرلر طائفه
 دوم سلیمانیه درلر و بوطائفه نک مذهبی بود که امامت

خلقك اورته سنده مشترک در مسلمانانك اختيار ليرندت
 ايكي كشينك بيعتي الله منعقد در و فاضل موجود ايكن غير
 فاضل اما متق جائز کور لر و ابو بکر و عمرک خلافتن
 جائز و تر لر اگر چه که امامتد خطا اند يرا ندر بيعت ايشکله
 علي موجود ايکن و عثمانی و طلحه و زبیری و عايشه و
 حاشا جميعسن تکفير ايد لر طائفة سوم سيرة در لر
 و بوطائفة اعتقادده سليمانیه موافق در لر لکن
 عثمانی توقف ايد لر و بوذکرا و لنان طائفة لره زيد يه
 دير لر و بونلر اکثری مقلد لر در اصول اعتزاله ميل
 ايد لر و فروعه امام ابو حنيفه مذهبیه ميل ايد لر مگر
 بر قاج مسئله ده مخالفت ايد لر اماميه بونلر دخی بر طائفة
 و بوسوزده متفق در که البته علي نک امامتد نصر وارد
 اولمشدر و صحابه و حاشا تکفير ايد لر و امامت علي دن
 صکره حسنکدر و حسندن صکره حسينکدر اندن صکره
 زين العابدينه اندن صکره محمد باقره اندن صکره جعفر صادق
 يتشد در لر اندن صکره امامتد تردد ايد لر اما راي غالبی
 موسی کظمه و اندن صکره علي بن موسی يه که سلطان
 خراسان ديمکه مقلد در و اندن صکره محمد بن علي نفی يه
 و اندن صکره حسن بن علي زکی عسکری يه و اندن صکره

محمد بن حسين که امام منتظر در و بوطائفة ده جعفر
 صادق نصکره اختلاف واقع اولمشدر و بوطائفة نک
 اکثری متاخر لر متفرق اولد يدر اعتزاله و اخبار يه
 و ابو هاشميه و سلفيه و ملتخفه يه که بهشميه جمله
 فرق ضالّه در فرق ثالثه از فرق کبار اسلام حوار جند
 و ابن جماعت هفت فرق اند يعني و جني فرق کبار اسلام
 فرقندن حوار جدر و بوجماعت يدي فرق در فرق اول
 محکمه در لر بونلر امير المؤمنين علي يه خروج اند يدر اول
 وقت ده که ابی موسی يه حکم اندی امر خلافتد وارد يدر
 انک حکميه راضی اولد يدر دخی حاشا حضرت علي يي تکفير
 اند يدر و انلرا و ان ايکی بیک نفر کمسنه ايد يدر و بوطائفة نک
 مذهبی کير و کند و لک اتفاقي ايله بودر که هر کمسنه يي که
 نصب ايد لر قریشدن و غير قریشدن و اول کمسه دخی
 ناس اورته سندن عدل اتسه اول امامدر و اگر اول کمسه
 سپرنی تغير اتسه يا خود عدل ايلسه واجب در که انی عدل
 ايد لر و يا خود اولد و ره لر و عالمن امام اولمقلان دخی
 جائز کور لر و حاشا حضرت عثمانی تکفير ايد لر و هر که
 کناهه ارتکاب ايتسه انی تکفير ايد لر فرق ثانی بي ستي
 در لر بونلر بي هس بن هيصم بن جابر اصحاب ايد در بوفرقة نک

مذهبی بود که ایمان اقرار باللسان و علم بالله در یعنی
 ایمان دلیله اقرار ایدوب و حق تعالی بیکدر و دخی شول
 نسنيه اقرار اتمکدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم الخ
 کتور مشدر و هر کسه که برایشه ارتکاب اشته دخی اول
 ایشی حرام میدر بلسه اول کسه کافر در انوکچون
 که تخص و تفتیش اتمک اکا واجبدر تا اول زمانه دکه که
 حق بیه و انلک بعضیسی شویه دیرلکه قطعاً حرام
 یوقدر مکر اول نسنه کیم بوایتد مذکور در قوله تعالی
قل لا اجد فیها اوحی الی محمدا الا یہ و دخی شویه دیرلکه
 هر بار امام کافر اوله رعیت دخی کافر اولورلر و اطفال
 کفار بابا لری کبی کافر در و اطفال مؤمن مؤمنلر در و
 موافق معتزله در بومسئله ده که افعال عباد مخلوق عباد در
فرقه ثالث ازرقه در لر بونلر نافع بن ازرقک اصحابی
 و بوطایفه نک مذهبی بود که علی کافر اولدی حکم حکمی
 قبول اتمد و کچون و ابن ملجم که علی قتل ایدی حمله قتل
 ایدی دیرلر و حاشا حضرت عثمان و طلحه و زبیری و عایشه
 و عبدالله بن عباس تکفیر ایدرلر و هر کسه که انلر موافقت
 اتمشدر انلری دخی تکفیر ایدیلر و کند ولرک مذهب مخالف
 اولنلرک اولانی قتل اتمکی کند ولرنه جائز کور لر و رجم

محضی جائز کور ملر و حد قذف لسانی جائز کور ملر
 و اطفال مشرکین جهنمه کیردیرلر و دخی جائز و ترلر که
 انبیا علیهم السلام ایمان دن جیقه لر و هر کسه که کناه
 کبیره اید کافر در دیرلر **فرقه رابعه نجدیه در لر و بجماعت**
 عاذرته بونلر در یعنی بر کسه که بلدن کناه اشلسه
 معذور و ترلر و دیرلر که خلقه امامه حاجت دکدر
 اما نصبا امام جائز در و فرقه ازرقه یه مخالف ایدرلر
 الا تکفیر مرتکب کبیره و تکفیر صحابه ده موافق در
فرقه خامسه اصفریه در لر و بوطایفه ازرقیه یه مخالف در
 شول کس لک تکفیر ند که مقاتله اتملر زیرا مذهب
 ازرقیه بود که کند ولر مخالف ایدنلر مقاتله ایدرلر
 هر کسه که مقاتله اتمزسه تکفیر ایدرلر و رجم محضی
 دخی حق بیلورلر و اطفال کفاری کافر بلزلر اما بعضی
 خصوصلر ده ازرقیه یه موافق در **فرقه سادسه باضیه**
در لر بونلر عبدالله بن اباض اصحابیدر و بونلر شویه
 درلر که هر کسه که اهل قبله دن بزه مخالفت ایدر کافر مشرک
 دکدر انلر نکاحی جائز در و کند ولر مخالف ایدنلر
 غنیمتی اموالی حین محاربه ده اتدن و سلاح دن حلال در
 اما غیری وقتن حلال دکدر و مرتکب کبیره موحد در

مؤمن دکلدره و افعال عباد مخلوق خدا دره یعنی افعال
 عبادی حق تعالی ایدره و دخی دیرلرکه عالم فانی اولور
 شول وقتده که اهل تکلیف فانی اولور و تکفیر اطفال
 مشرکین ده توقف اندیلر و منافق حقتده دخی توقف
 اندیلر و علی و اکثر صحابه رضی الله عن اجمعهم تکفیر
 ایدرلر و بوفرده بورادن دورت فرقیه اولدیلر فریق اول
حفضیه درلر بونلرای حفص بن ابی مقدم موافق اصحابی دره
 و بونلر اباضیه مذهبی اوزره زیاده ایدوب دیدیلر که ایمانله
 شرک اورتده سنده حق تعالی بیلورنه ایدو کین یعنی برکسه
 حق تعالی بلسه و محمد علیه الصلوٰه و السلام ایمان کتورسه
 نه مؤمندرنه مشرکدر فریق **ثانی زبیدیّه** دیرلر بونلر
 اباضیه اوزره زیاده ایدوب دیرلرکه عجمدن بریغیر مبعوث
 اولجقدر بر کتاب ایلر که اول کتاب اسمانده یازلمش اولور و شریعت
 محمد علیه السلام متروک اولور و هرکسه یه حد واجب اولور
 اول مشرکدر دیرلر و هرکناه شرکدر اگر صغیر اولور و اگر کبیر
 اولادیرلر فریق **ثالث حارثیه** درلر بونلر اباضیه یه مخالف
 لرددرده یعنی افعال کند و فاعلنک قدرتیه دره حق
 تعالی قدرتیه دکلدر فریق **رابع** اندردن شول طائفه درکه دیرلر
 عبادت واردکردن حق تعالی طاعت اتمکلاک قصد اولمیه

حال بوک

حال بوک اول حق تعالی طاعتی اولور یعنی سن طاعت قصد
 اتمیه سن اول طاعت اولور فرقه **سابع** عبادده درلر و بو
 طائفه ده اون فریق در فرقه **اول میمونیه** درلر و بوجماعت
 قدره قائلدر یعنی افعال قدرن عبدالله دره حق تعالی قدرتیه
 دکلدره و دخی دیرلرکه حق تعالی خیری دیرلر شری و معصیتی
 دیلر معتزله مذهبی کین و اطفال کفار جنتده در دیرلر
 و اندردن شولیه روایت اولور که کند و قزلر نیک نکاحلرت
 اوغوللرینه جائز دورلر و اولاده اخوت و اخوات نکاحی
 کند و لرینه جائز دورلر و قراندن سوره یوسف علیه السلامه
 انکار ایدرلر و دیرلرکه بوقصه عشق در جائز دکلدر که قصه
 فسق قران اولور فرقه **ثانی خمریه** دیرلر و بوجماعت کچن
 بدعتلرده میمونیه یه موافقلردره الا اطفال کفار جهنمه کیر
 دیرلر فرقه **ثالثه شعیبیه** دیرلر بونلردخی میمونیه یه موافقلردره
 الا اطفال کفاری جهنمه کیر دیرلر فرقه **رابعه حارثیه** درلر
 بونلردخی شعیبیه یه موافقلردره الا بوقدر و ارکه
 امر علی ده متوقفلردره رضی الله تعالی عنه فرقه **خامسه**
خلفیه دیرلر و بونلر کرمان و مکران خوار جندند و
 و شری عبادده اضافت ایدرلر و حکم ایدرلر که بی کناه اطفال
 جهنمه کیر و لرلر فرقه **سادسه** اطرافیه درلر بو طائفه نک

تعالی افعال
 دیرلر

مذهبی همان خمریه مذهبی در. **الا** بوطائفه اهل اطراف
 معذور و ترتر شول نشنه ده که شریعتن بلزلر. **واهل**
 سننه. **موافق** در کندی اصولننه. **وقدری** نفی ایدر لر.
 یعنی بنده ده قدرت مؤثره یو قدر دیر لر **فرقه** **سابعه**
معلومیه در لر و بوطائفه نک مذهبی حازمیه مذهبی در
 الا بونلر کتندن مؤمن اولدر که **حق تعالی** اکیله جمعی
 اسمای و صفاتی ایه. **و هیچ** بلین اللهی جاهله مؤمن دکدر
و عمل بنده مخلوق خدا در دیر لر **فرقه** **ثامه** **مجهولیه** در لر
 بونلر که مذهبی دخی حازمه مذهبی در. **الاحق** تعانک
 معرفندن جمعی اسمایله بلك شرط دکدر. **وافعال**
 عبادی مخلوق عباد در دیر لر **فرقه** **تاسعه** **صلتیة** در لر
 بونلر که مذهبی دخی عبادیه مذهبنه موافق در. لیکن
 بوجماعندن. **بعضی** دیر لر که اطفال مشرکین و مؤمنین
 برابر لر. بونلر نه عداوت و نه ولایت وارد لر **فرقه** **عاشره**
تعالیه دیر لر بوطائفه نک مذهبی بود که اطفال ولید در لر
 کرکه عاقل کرکه مجنون اولسونلر. تا اول زمانه دک که بالغ
 اولر. **دخی** حق انکار ایدر لر. اول وقتن ولایتدن چقر لر.
 و قولدن زکوة الور لر. **شول** وقتنه که غنی اوله. **وفقی** اولسه
 زکوة ویر لر. و بوطائفه تعالیه دخی دورت فریق متفرق

اولدیر **فرقه** **اول** **استنبه** در لر و بوطائفه تعالیه کبی در
 الا بوقدر وار که بر کمسنه دار حردن اولسه و ایمانی پوشیده
 دوسته حکم اتمز لر که. **اول** کمسه مسلمان میدریا کافر میدر
 و انلا مردن منقولدر که. **مسلمان** عورتن کافره تزویج اتمکلکی
 جائز کور لر. اگر بوکافر انلرک قومندن اولجق اولور سه.
فرقه **دوم** **معیدیه** در لر بونلر اخنسییه مخالفند اند یلر
 مسلمان عورتن کافره تزویج اتمکده. و تعالیه ده مخالفت
 اند یلر قوللرینک. **مالندن** زکوة المقد **فرقه** **سوم** **شیبانیه** در لر
 بوطائفه نک مذهبی جبردر. و قدرت حادثه نفی ایدر لر
فرقه **چهارم** **مکرمیه** در لر بوطائفه نک مذهبی تارک صلوة
 کافر در لر. اما صلوة ترک اند و کیچون دکل بلکه حق تعالی
 بلد و کیچون. **یعنی** هر کمسه که حق تعالی بیله دخی انک
 فریضه سنک ترکنه اقدام اید بیله بو متصور دکدر. **ترک**
 ایدن لا بد حق تعالی بلماش جاهلدر. **بوجه**ندن کافر در لر
 و هر کمسه که کبیره ارتکاب اید کافر در. **وبنده** نک
 موالاتی و سعادت و شقاوتی و معاداتی عاقبت اعتبار یله در
 یعنی هر کمسه که حالت موتدن مؤمن اولانی دوست دو ترز.
 و اگر وقت موتدن کافر اوله دشمن دو ترز **فرقه** **رابعه** **ازکبار**
فرق **اسلامیه** **مرجبه** اند یعنی در دخی فرقه فرق اسلامیدن

مرجیه در، و بوندك القابی مرجیه اولغه باعث بودر که
 بوند خلقه رجا و امیه و پر لر، و دیر لر که ایمانك وجود یله
 معصیت ضرر اتمزه نته که کفرک طاعتی اصی ایتمز، و بوطایفه
 بش فریق در فرقه **اولی یونسیه در لر** و بوند شویله
 دیر لر که ایمان معرفت خدا در، یعنی الهی بلکدر، و اکا
 خضوع در، و حق تقای کوکلدن سو مکدر، و هر کسه ده که
 بوصفت اوله اول مؤمندر، و اول مؤمنه طاعتی ترک اتمک
 ضرر اتمز، و ابلیس دخی حق تقای بیلور، و آنچون کافر اولدیک
 تکبرک اندی، حق تقایه خضوع اتمدی، یعنی الجعلق
 اتمدی **فرقه ثانی عبیدیه در لر** بوند عبید مکذبلک
 اصحابیدر، و بوطایفه یونسیه اوزرنه زیاده ایدوب دیدیلر که
 حق تقانک صفاتی حق تقانک غیریدر، و حق تقا حاشا
 انسان صورتند در فرقه **ثالثه غسانیه در لر** و بوند
 در لر ایمان معرفت خدا در، یعنی حق تقا بلکدر، دخی حق
 تقانک رسولی بلکدر، و دخی حق تقا قشتدن کلن هر سنه
 بلکدر، اجمالاً، تفصیلاً دکل، و ایمان زیاده اولسور،
 و بر سبیل اجمال بلکاکدن شول فهم ایدیلر که، حق تقا بن
 حج اتمک فرض ایلمشدر، بلز که مکّه ده اولن کعبه میدر،
 و یا غیر میدر، و محمدی دخی کوند رمشدر، بلز که بومدینه

اولان محمد میدر، و یا غیر میدر، و ضرری حرام اتمشدر، بلز
 حرام اولن خنز میدر، و یا قیون میدر، و یا غیر میدر **فرقه**
رابعه توبانیه در لر بوند دخی شویله دیر لر که ایمان معرفت
 خدا در، یعنی حق تقای بلکدر، و لسانله الوهیت بارییه
 اقرار اتمکدر، و حق تقا رسولنک رسالتنه اقرار اتمکدر،
 و دخی اعتقاد ایلمکدر، شول سنه نک عدمنه که اول سنه
 اتمک عقلا جائز اولمیه، دخی شول سنه نک جواز نه که انی
 اتمک عقلا جائز اوله **فرقه خامسه ثومنیه در لر** و بو
 طایفه نک مذهبی بودر که، ایمان معرفت خدا در، یعنی حق تقای
 بلکدر، و تصدیق محبت و اخلاص و اقرار در، و بومذکور
 بعضن ترک اتمک کفدر، و بوندن بعضی ایماندر، و بعضی
 ایمان دکدر، و هر کسه که نماز ترک اتمکی حلال بله کافر در،
 و هر کسه که نیت ایله صلوٰه قضای ترک اتمک کافر اولمز،
 و هر کسه که پیغمبری قتل اندی، و یا یوزنه طبانجه اوردی
 کافر اولور، آنچون که پیغمبری تکذیب اتمک لازم کالور،
 و معتزله دن ابن راوندی دخی بومذهب اوزرنه کمشدر
فرقه سادسه ازکبار فرق اسلامیه بخاریه اندالتنجی فرقه
 کبار فرق اسلامیه دن بخاریه در، و بوفرقه اهل سنته
 موافقدر، خلق افعالن، و قول کندی فعلن کسب ایدر دیکد

و معتزله به موافق در نفی صفات و وحدت و تکلامه
و بصره نفی رومیه بوندی اوج فریقد **فرقه اولی مرغوشه**
در لر و بوجماعت دیرلر که حق تعالی کلامی عرض اولور
هر چن که اوقته و یازله جسم اولور **فرقه دوم زعفرانیه در لر**
و بوجماعت دیرلر که **حق تعالی کلامی کند و نک غیریدر**
و هر سنه که کند و نک غیریدر مخلوق در و بوندن هر
قنقی که **حق تعالی کلامه مخلوق دیمیه کافر اولور فرقه**
سوم مستدر که در لر بوجماعت زعفرانیه اوزرنه استدرک
اندیلر و دیدیلر که **کلام خدا مخلوق در** اما بز حدیثه
و آجماعه موافقت ایدوب غیر مخلوق دیرلر و شویله دیرلر که
هر کسه نک سوزلری که بیزه مخالف اولور اول کسه لر
کو ترویسی کاذب لردر اگرچه **لا اله الا الله** دیرلر سه ده
بوندن مراد بوقول لرنده کاذب لردر دیمکدر یعنی کند و لرنه
و جنت عقید لرنه موافق اتمین علی الاطلاق کذب
ایدلر اگرچه که کلمه **لا اله الا الله** کبی صحیح سوزی
سویلر سه ده دیمک استلر و صحیح مراد لری بواید و ک
موافق آخرند بوطائفه یازدوغی یرده ظاهر در فلیطلب
منه لی **فرقه سابعه اربار فرق اسلامیه جبریه** اندیدنجی
فرقه کبار فرق اسلامیه دن جبریه در و جبرین نک فعلی

حق تعالی

حق تعالی اسناد اتمه دن عبارتدر و جبر دخی ایکی نوع
اوزرنه در **اولکی نوعه** خبر خالص دیرلر که بند به کسب
اثبات اتملر **جهیه کبی جهه بن صفوان** ثریدینک اصحابی
در لر بوندلر دیرلر که **عبدک قدرتی یوقدر اصله و انک**
اثری و کسبی دخی یوقدر بلکه جماد منزله سند در و
حق تعالی بر سنه واقع اولزدن اول بلر **و حق تعالی علی حادثه**
محل ده دکلر **و حق تعالی بر سنه ایله موصوف اولر که انک**
غیری انکله موصوف اوله قدرت و حیوة کبی و جنت
و جهنم فانی اولور لر **شول وقت ده که اهل جنت جنته**
و اهل جهنم جهنمه داخل اوله لر و معتزله به موافق در نفی
رؤیت و وحدوث کلامن و وجوب معرفت خدای تعالی ده
عقل و **ایکینجی نوعه** جبر غیر خالص در لر عبدک فعلی
حق تعالی اسناد ایدلر اما بند به کسب اثبات ایدلر
و بکسب بند به حاصل اولور اما بند نک اند اثری اولر
و بونوع مذهبک هیچ شعوری یوقدر و محققا شویله
دیرلر که **بو کلامک دخی اصلا محصلی یوقدر فرقه ثامن**
از فرق کبار اسلام مشبهه اند سکرنجی فرق فرق
اسلام دن مشبهه در که بوندلر حق تعالی حادثه تشبیه
ایدلر و دیرلر که حق تعالی جسم در اما بوجسم کبی دکل

ودم و لحم در. اما بودم و لحم کبی دکل. و انک اعضاسی
 و جوارح وارد در. حتی بوطائفه دن بعضی دیر که.
 بنده حق تعالی لجه سیه فرجی سوال ایتمک. باقی
 جوارحی سوال ایدک و بفرقه دن بعضی کرامیه در
 بونکر عبدالله بن محمد بن کرامک اصحابیدر. و کرامیه نک
 اقوالی متعدده در تشبیه. بزکلافی اقتضایده لوم.
 انک مقتدری قولیه که انکر شویله دیر که. حق تعالی
 عرشه در. علوج هستند. و حق تعالی حرکت جائز در.
 برنده اختلاف اندیر که عرشی براید رمی. یا ایتمزی.
 یعنی عرش حق تعالی دن طولاری طولرمی. بعضی دیر که.
 حق تعالی عرش او زرنده دکلدر. بلکه عرشک محازی سنده در
 یعنی برابرند در. و اختلاف اندیر که عرشدن غایت ایله
 ایراقمیدر دکلیدر. و انلا ردن بعضی اطلاق ایدر لر.
 لفظ جسمی که جمعی جهات دن مناهی در. یا تحت هستند
 مناهی در. و اندنضکره دیر که. نبوت و رسالت ایکی
 صفتدر. رسولک ذاتیله قائمدر. و حی دکلدر. یعنی
 وحیک غیریدر. و حق تعالی واجبدر. برکمنه کوندیمک
 که نبوت و رسالت صفتی ایله موصوف اوله. و دخی دیر که
 بر رسول کوندیمک حکمت دن دکلدر. و بر عصبه ایکی امام

اولمقلنی جائز کور لر. علی و معاویه کبی. رضی الله عنهما
 و دخی دیر که. علی نک امامتی وفق سنت اوزره در.
 امامت معاویه بونک خلافتجه در. و دخی دیر که.
 ایمان قول ذراری در. ازله که جواب الست ده بلح دیار.
 و ایمان باقی در جمعی مؤمنده. علی السویه. الامر تدیر.
 باقی دکلدر. و منافقت انبیا علیه السلام ایمانی کبی در
 و بوشمده دکل ذکر اولنلر فرق اسلامیه در ضلالت
 اوزره اولوب ازمشدر در. شویله که رسول علیه السلام
 بیورمشدر که **کلهم فی النار الا واحده** نته که اوایل
 کتب ذکر اولنمشدر. نغوذ بالله عما یقول الظالمون
 و اما فرقه ناجیه که رسول علیه الصلوة والسلام استثنای
 اتمشدر و بیورمشدر **الا واحده و هم الذین علی ما انا**
علیه و اصحابی و اول طایفه واحد اهل سنت و جماعت در
 فقها دن. و محدثان دن و متکلمان دن. و بفرقه نک
 مذهبی خالیدر. مبتدع لک بدعتلرندن. و حدوث
 عالم دن متفقدر. و حق تعالی وجود نه قایلدر.
 و حق تعالی غیری خالق یوقدر. و علم و قدرت ایله
 متصفدر. و باقی اوصاف حلالیه ده و اکاشمه یوقدر
 و ضدی و ندی یوقدر. و هیچ نسبیه حلول ایتمز.

وحادث انك ذاتيله قائم در. وغيره. وجهته دكلدر.
 واكاحركت. وسكون وانتقال. وكذب وجهل روادكلدر.
 واخرته ديدار واردر كه. منقطع اولمز. واول سنه كه
 الله تعالى ديلدي اولدي. واول سنه كه ديلدي.
 اولدي. غني كه كمسيه محتاج دكلدر. هيج سنه
 اكا واجب دكلدر. اكر تواب ويرسه كند ونك فضلي ايله
 ويرر. واکر عقاب ايدرسه. عدلي ايله ايدر. واندن
 غیری حاکم یوقدر. وظلم وجور ايله متصف دكلدر.
 کند وفعلند. وحق کمند. واول بعضیت ايله متصف
 اولمز. واکا حد یوقدر. ونهایت یوقدر. وانك مخلوقاتده
 زیاده ونقصان اولمق واردر. وقیامت کونند کیرو
 زند اولمق. وروح جسمه کلمک حق در. وجنتن جزا
 ویرمک. وحساب وصراط ومیزان. دوکلی حق در.
 وجنت وجهنم مخلوق اولمشلردر. واهل جنت جنتن
 وکفار جهنمن مخلد قالورلر. وجائر در که کناه کارلردن
 عفو اولنسه. وشفاعت ایلک حقدر. ومعجزه ايله
 رسول کوند مک حق در. آدمدن تا محمد. کلنجه علیهم السلام
 واهل بدیعت تحت الشجره رضواند در. یعنی رضا والله در
 واهل بد منافعلردن غیری اهل جنتدر. واما

حقله رسولدن صکره صلی الله تعالی علیه وسلم. ابوبکر.
 صدیق در رضی الله تعالی عنه. اند نصکره عمر فاروقدر.
 رضی الله تعالی عنه. واند نصکره عثمان در رضی الله تعالی عنه.
 واند نصکره علی در رضی الله تعالی عنه. وبونلرک
 افضلیتی ده. بو ترتیب اوزرنه در. وبو ذکراند وکمز
 مجلددر. اعتقاد بیاننده. ومفصلی دلائل ايله یوقرود.
 ذکر اولمشدر. وبومقامدن دخی کلامی
 اختصار اتدک. موالی عظامدن سنان پاشا عقایدیکر
 ترکی دیل اوزره تحریر بیورمشدر. الحمد لله
 والله الموفق. والهادی.
 علی الاسلام.

هَذَا شَرْطُ الْإِسْلَامِ

اگر سکا سوال ائسلرکم مسلمان مسین سن اینکم الحمد لله
 رب العالمین اگر سوال ائسلر الحمد لله ربکم معناسی ندر سن اینکم
 الله تعالی حضرتنی اوکمدرد و شکر اتمکدر اگر صور سلر الله تعالی
 حضرتنی بلور مسین اینکم بلورم اگر صور سلر نجی بلور مسین سن اینکم
 ابتدا سی یوق انتهای سی یوق هج بر شنبه بکمز من زانی یوق قدیمدر
 جهنمدن زماندن مکاندن منزهدر اگر صور سلر مک ذریتندن سن
 اینکم آدم بیغمبر علیه السلام ذریتندنم اگر صور سلر قنق ملتندن سن
 اینکم ابراهیم پیغامبر علیه السلام ملتندنم اگر صور سلر مک امتی سن

ایتکم محمد امین صلی الله علیه وسلم **اگر** صور سلوک مذہب در سن
 ایتکم امام اعظم ابوحنیفہ کوفی مذہبند تم قدس اللہ سرہ **اگر**
 صور سلوک مذہب فقہ در سن ایتکم دور در **اول** امام اعظم مذہبی **اگر**
 امام شافعی مذہبی **اگر** امام مالکی مذہبی **اگر** امام احمد
 الحنبلی مذہبی بود دور مذہب **اگر** صور سلوک امام اعظم
 مذہبی کند او کوئی سن ایتکم حاد در و حاد علی قدر کثرت و غلظت
 ابراهیم دین و ابراهیم دین امام عبد اللہ دین و امام عبد اللہ دین رسول
 اگر مذہب علیہ السلام و حضرت رسول علیہ السلام ابراهیم بیغایر دین ابراهیم
 بیغایر حضرت نوح دین و نوح علیہ السلام حضرت شیت دین حضرت شیت حضرت
 آدم صفیہ دین و آدم بیغایر علیہ السلام حضرت جبرائیل حضرت
 میکائیل حضرت میکائیل حضرت اسرافیل حضرت اسرافیل حضرت عزرائیل
 حضرت عزرائیل حضرت رب العالمین دین جل و علا حضرت یونس دین یونس کلام
 قدیمه بیو ذرات الدین عند اللہ الاسلام **اگر** صور سلوک اسلام ندر ایتکم
 اللہ تعالی بیور دین نسله بیو کتب مطیع اولم قدر منع اند و غی
 نسله در فقہ **اگر** صور سلوک ایمان ندر سن ایتکم دین ایل او را ایل یوب
 کوکل ایل که چک ملک و طوغری سو ملک اللہ یک بر یکینی و بیغایر علیہ السلام
 بیغایر لکینی و دور کتابک حق اید و کینی جنت و جهنم و صراط و میزان
 و صور و حساب حق اید و کینی ملک **اگر** صور سلوک که نه و جهنم او را در
 سن ایتکم امنت باللہ و ملائکتہ و کتبه و رسلہ و الیوم الآخر و قدره و شریه
 من اللہ تعالی **اگر** صور سلوک ایمانک باشی ندر سن ایتکم لا اله الا الله

محمد رسول الله **اگر** صور سلوک ایمانک باشی ندر سن ایتکم بش وقت نماز
اگر صور سلوک ایمانک سوزی ندر سن ایتکم ذکر **اگر** صور سلوک ایمانک یورکی
 ندر سن ایتکم اللہ تعالی نیک امرینه مطیع و متقاد اولوب منع اند و کینی
 نسله در دین و نسله ملک در و امر معروف او زره اولوب بش وقت
 نماز قلمق در رمضان آیین اوج طومق و حج فرض اولد قده و امر مقار کوه
 و پیر ملک در عورت و ارکاک عاقل و عاقل اولد قلدن و موه و ارجح اللہ
 تعالی نیک امرینه دو توب دین دار لقا سوز ملک **اگر** صور سلوک ایمان
 سوز سوز سن ایمان دین سن ایتکم سن ایمان دین ایمان بخله در پیر
 مؤمنز ایمان بزم صفتم در رسول اللہ علیہ السلام بیور که مؤمنز
 سلام و پیر که یهود یلوه و نصرانیلوه سلام و پیر ملک علی الخصوص بن اتم
 یهود یلور پیر انکر ملک در دین نماز لور **اگر** صور سلوک ایمان پیر ده بیج
 مدد ذکر در سن ایتکم اللہ تعالی قینده قوللور اسنده ذکر **اگر** صور
 سلوک ایمان اعضاده قاج پیرده در سن ایتکم دورت پیرده در نیتک کلام
 قدیمه کلمه در پیر کوکلده در ماکذب القواد ما زای **اگر** قلمق در
 حبیب الیکم الایمان و زینتہ فی قلوبکم **اگر** کتبه در اتم شرح اللہ صدق
 للاسلام فرمق غایور من ربّه **اگر** دین در ایمانک اولو الالباب
 شمس الایمان هارده و عورت ایمان ملک لازم در دیو بیور مشلور **اگر**
 پلمه و او کو کتبه تقصیرات ایلک محازی دورت اولو و کینی وقت
 مسلمانلر مقبره سنه قومینه لو نعوذ باللہ من ذلک نه او رچی قبول اولور و نه نکاح
 و نه دینی و نه ایمانی دورت اولور و دینی اهل و عیالنه دین اسلام او کو کتبه
 کتبه او زره بورجد **اگر** پیر کتبی عورتنه دین اسلام او کو کتبه تقصیرات
 ایلک یارین قیامت کوننده مسئول و معذب اولور و دینی عورتنه جائز در

اری دستور نیز واروب دین اسلام او کز نه آخرت کشته عذاب اول نور
 انایه و قد است و عورتک ارینه دین اسلام او کز نمذ و کز چون آمدی
 مسلمان اولان آدمه اهل اسلامک شطین او کز نمک کو کز زید ابوندن زیان
 لازم و مریه نسته یوقدر **هکیم** اهل و تقصیرات ایدوب او کز نمک و کند و
 بلوب او کز نمک و صور انکوره دیو و نیمه نعوذ بالله عاصه در یارین
 قیامت کونده مسؤل اولور و اگر یلیوب او کز نمک اهل یا خود عار ایدوب
 عاصه در کفر ظلمت کونده قالمشدر **امدی** ای مؤمن بگو کون فرضت الله ایکن
 و عقل باشده و جان بدنده اولد قده او کز نمک کو کز **اکر** صور سلوکیم
 مسلمانیمس جواب الحمد لله **اکر** صور سلوکیم زماندن بر و مسلمانیمس
 جواب قالو ابلی زماندن بر و مسلمانیم **اکر** صور سلوکیم قالو ابلی نه دیمک
 سن ایتم الله تعالی دگلی انسان آدم بیغایه علیه السلام یکنندن خلق
 ایدوب انکوره تکلیف ایلدی الست بر بکم یعنی بن سیزک خالفکزد کلیم اهل
 اسلامه توفیق اولنار بلی یارب دیوب باشترین سجده یه قودیلور مسلمان
 اولمینار کتلیک ایدوب سجده اتمدیلور مسلمان اولدیلور تمام اولدی

کتاب الحمد لله اوفی اوج قل هو الله

طور

ای جهان دل و برن الدنیه دنیا فانیدر
 هر کیم اکامیل ایدوبه حالقلی و شمانیدر
 در تو هیله ایله قوتش کر نه برز نانیدر
 نیمه بدلیه در و بر شانشی بر جهان قنایدر
 شوله بر مکاره دیریم و عدم افزون ایدر
 مردی بنده کفر قمار ایلوب معیون ایدر
 دو خور وین جاه بلوبه عاقبت مفتون ایدر
 کیم کول و برز سه اکا بلکه اول مردانیدر
 اولی لطف ایدر اما اخرین خمری وار
 برالنج جام شکر برالنج زهری وار
 بر عجز و قاریدر کیم صد قهار سعی وار
 د انما مکر ایلدی اندی عاده شانیدر
 بو قنادن مکره هیچ کز اولما مشد حیرت
 حیده او غافل طافوب بوینده ایلکند
 اول سنی خوشی خوشی صانع کیم ای درمند
 الداریر کولر بو زینه عالمی فرزندیدر
 بر نفس عدم اولونلی اغرقانرا بشته
 زرع جمره ایلر آخن کوز نیلی بشته
 اولم کیم بر نوز که ایلوب عدل عقلی بشته
 جعفری مسکن نلی باره کی سکرانیدر

۲

Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a manuscript or letter. The text is written in a cursive style and covers the upper and middle portions of the page. It appears to be a formal document, possibly a decree or a letter of appointment, given the context of the library stamp.

Süleymaniye U. Küt.	17091
Kim.	Hasan Hüsnü Pa.
Y.	
Eski Hayat	698